A. Gellius incipit

Quam ob rem .q. claudius quadrigarius in duo de uicesimo annali scripserit. rectiores certioresque ictus fieri. si sursum quo uersum iaculeris. quam si deorsum.

II Qualibus uerbis notarit herodes atticus. falso quempiam cultu, amictuque. nomen habitumque filosophiae mentientem.

III Epistola philippi regis. ad aristotelem filosophum. super alexandro recens nato.

IIII De barbararum gentium prodigiosis miraculis. deque diris effascinationibus. atque inibi de feminis repente uersis in mares.

V Diuersae nobilium filosophorum sententiae. de genere ac natura uoluptatis. uerbaque hieroclis filosophi quibus decreta epicuri insectatus est.

VI Verbum quod est ago. frequentatiuum. in syllaba prima quonam modulo pronuntiandum.

De conuersione foliorum in arbore olearum brumali et solstitiali die. deque fidibus id temporis ictu alio sonantibus.

Necessarium esse qui multa habeat. multis indigere.

F. B. v. F.

deque ea re fauorini filosophi cum breuitate ele-
ganti sententiae.

VIIII Quis modus sit uertendi uerba in graecas sententias deque
his homeri uersibus quos uirgilius uertisse aut bene
apteque aut inprospere existimatus est.

X Quod anneus cornutus. uersus uirgilii quibus ueneris
et uulcani concubitum pudice operteque dixit. reprehen-
sione spurca et odiosa inquinauit.

XI De ualerio coruino et unde coruinus.

XII De uerbis quae in utramque partem significatione
aduersa et reciproca dicuntur.

XIII Uerba ex historia claudi quadrigarii. quibus manli
torquati nobilis adulescentis. et hostis galli prouoca-
toris pugnam depinxit.

XIIII Quod idem quadrigarius huius facies patrio casu
probe et latine dixit. et quaedam alia adposita
de similium uocabulorum declinationibus.

XV De genere controuersiae. quod graece ATTOPON ap-
pellatur.

XVI Quod plinium secundum. non hominem indoctum
fugerit latueritque uitium argumenti. ANTICTPEФON.
graeci dicunt.

1 QUINTUS CLAUDIUS IN UNDEVICESIMO
annali cum oppidum a metello proconsule oppug-
naretur contra ab oppidanis desuper e muris pro-
pugnari describeret. Sagittarius cum funditore ita scripsit
utrumque summo studio spargunt fortissime. sed sa-
gittam atque lapidem deorsum an sursum mittas
hoc interest. nam neutrum potest deorsum versum
recte mitti. sed sursum utrumque optime. quare
milites metelli sauciabantur multo minus. et quod
maxime opus erat a pinnis hostis defendebant
facillime. Percontabar ego antonium iulianum
rhetorem cur hoc ita usu veniret. quod quadrigari-
us dixisset. ut contigui magis directiusque iactus
fiant si vel lapidem vel sagittam sursum versus ia-
ciat quam deorsum. cum proclivior faciliorque iactus
sit ex supernis in infima quam ex infimis in super-
na. Tum iulianus conprobato genere quaestionis. quod
de sagitta inquit et lapide dixit hoc de omni fere
missili telo dici potest. facilior autem iactus est sicuti
dixisti. si desuper iacias si quid iacere tantum velis
non ferire. sed cum modus et impetus iactus tempe-
randus dirigendusque est. tum si in prona iacias. mo-
deratio atque ratio mittentisque perturbatur ipsa.

I Quintus claudius quadrigarius in undevicesimo
annali cum oppidum a metello proconsule oppug-
naretur contra ab oppidanis desuper e muris pro-
pugnari descripsit. Sagittarius cum funditore ita scripsit
utrimque summo studio spargunt fortissime. sed sa-
gittam atque lapidem deorsum an sursum mittas
hoc interest. nam neutrum potest deorsum versum
recte mitti. sed sursum utrumque optime. quare
milites metelli sauciabantur multo minus. et quod
maxime opus erat a pinnis hostis defendebant
facillime. Percontabar ego antonium iulianum
rhetorem. cur hoc ita usu veniret. quod quadrigari-
us dixisset. ut contigui magis directioresque ictus
fiant. si vel lapidem vel sagittam sursum versus ia-
ciat. quam deorsum. cum proclivior faciliorque iactus
sit ex supernis in infima. quam ex infimis in super-
na. Tum iulianus comprobato genere quaestionis. quod
de sagitta inquit et lapide dixit hoc de omni fere
missili telo dici potest. facilior autem iactus est sicuti
dixisti. si desuper iacias. si quid iacere tantum velis
non ferire. sed cum modus et impetus iactus tempe-
randus dirigendusque est. tum si in pronum iacias mo-
deratio atque ratio mittendi perturbatur ipsa.

et pondere cadentis teli corrumpitur, atque in rectiora
mittatur et ad percutiendum superne aliquid manum
et oculos conlineet. quomodus aut datus tulerit, in celum
ibit quasi receptus; ad hanc ferme sententiam Iulianus
super istis Q. claudii uerbis nobiscum sermocinatus est.
Quod ait idem Q. claudius. arboribus hostis defendebant.
facillime animaduertendum est usum esse eum uerbo
defendebant. non ex uulgari consuetudine sed admo-
dum proprie et latine. Nam defendere et offendere.
inter sese aduersa sunt. quorum alterum significat
ΕΝΠΟΔΩΝ ΕΧΙΝ id est incurrere in aliquid et incidere.
alterum ΕΚΠΟΔΩΝ ΠΟΙΕΙΝ id est auertere atque
depellere. quod hoc in loco a Q. claudio dicitur.

11 Ad herodem atticum consularem uirum. Ingenioque
amoeno et greca facundia celebrem. adiit nobis
praesentibus palliatus quispiam et crinitus. barbaque
prope ad pubem usque porrecta. ac petit aes sibi
dari ΕΙCΑΡΤΟΥC. tum herodes interrogat quisnam
esset. atque ille uultu sonituque uocis obiurgatorio.
philosophum sese esse dicit. et mirari quoque addit
cur quaerendum putasset quod uideret. uideo in-
quit herodes barbam et pallium. philosophum
nondum uideo. quaeso autem te cum bona uenia.

et pondere cadentis teli corrumpatur; at si in editiora mittas. et ad perveniendum superne aliquid. manum et oculos conlineet: quomodus aut datus talis erit, eo telum ibit quo iecerit; ad hanc ferme sententiam Iulianus super ista. Q. Claudii verbis. nobiscum sermocinatus est.

Quod ait idem Q. Claudius. a perennis hostis defendebant. facillime animadvertendum est usum esse eum verbo defendebant. non ex vulgari consuetudine sed admodum proprie et latine. Nam defendere et offendere. inter sese adversa sunt. quorum alterum significat ΕΜΠΟΔΩΝ ΕΧΕΙΝ id est incurrere in aliquid et incidere. alterum. ΕΚΠΟΔΩΝ ΠΟΙΕΙΝ id est avertere atque depellere. quod hoc in loco a Q. Claudio dicitur.

II Ad Herodem Atticum consularem virum. ingenioque amoeno et graeca facundia celebrem. adiit nobis praesentibus palliatus quispiam et crinitus. barbaque prope ad pubem usque porrecta. ac petit aes sibi dari. ΕΙΣ ΑΡΤΟΥΣ. tum Herodes interrogat quisnam esset. atque ille vultu sonituque vocis obiurgatorio. philosophum sese esse dicit. et mirari quoque addit cur quaerendum putasset quod videret. Video inquit Herodes barbam et pallium. philosophum nondum video. quaeso autem te cum bona venia.

dicas mihi quibus nos uti posse argumentis exis
timas. ut esse te philosophum noscitemus; Interibi
aliquot ex his qui cum herode erant. erraticum
esse hominem dicere et nulli rei. incolamque esse
sordentium ganearum. ac nisi accipiat quod petat.
conuicio turpi solitum incessere; atque ibi he
rodes. demus inquit huic aliquid aeris cuicui
modi est. tamquam homines. non tamquam homi
ni; et iussit dari pecuniae quantum panis triginta dierum; tum
nos aspiciens qui eum sectabamur. Musonius in
quit aerumnanti cuipiam id genus et philosophum
sese ostentanti dari iussit mille nummum. et cum
plerique dicerent nebulonem esse hominem malum.
et malitiosum et nulla re bona dignum; tum muso
nium subridentem dixisse aiunt. ΑΞΙΟϹ ΟΥΝ ΕϹ
ΤΙΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ. sed hoc potius inquit dolori mihi
et aegritudini est. quod istiusmodi animalia spur
ca atque probra nomen usurpant sanctissimum; i. probrosa
et philosophi appellantur. maiores autem mei t. uerba
athenienses. nomina iuuenum fortissimorum
harmodii et aristogitonis. qui libertatis recipe
randae gratia hippiam tyrannum interficere
adorti erant. ne umquam seruis indere (i. ponere) licere.

decreto publico sanxerunt. quoniam nefas ducerent
nomina libertati patriae devota. servuli contagio
pollui. cur ergo nos patimur nomen philosophiae
inlustrissimum in hominibus deterrimis exsordes-
cere? simili autem inquit exemplo ex contraria
specie antiquos romanorum audio praenomina
patriciorum quorundam male de re publica meri-
torum. et ob eam causam capite damnatorum. censu-
isse ne cui eiusdem gentis patricio inderentur. ut
vocabula quoque eorum defamata atque de-
mortua cum ipsis viderentur.

III Philippus amyntae filius. terrae macedoniae
rex. cuius virtute industriaque macedones locuple-
tissimo imperio aucti gentium nationumque multarum
potiri coeperant et cuius vim atque arma toti
graeciae cavendam metuendamque inclitae illae
demosthenis orationes contionesque vocificant.
philippus cum in omni fere tempore negotiis belli
victoriisque adfectus exercitusque esset. a libera-
li tamen musa et a studiis humanitatis numquam afu-
it. quin lepide comiterque pleraque et faceret et dice-
ret. feruntur adeo libri epistolarum eius mun-
ditiae et venustatis et prudentiae plenarum. velut

sunt illae litterae quibus aristoteli philosophum na-
tum esse sibi alexandrum nuntiavit. Ea epistola
quoniam curae diligentiaeque in liberorum disciplinas
hortamentum est. exscribenda visa est ad com-
monendos parentium animos. exponenda est igitur
ad hanc ferme sententiam. Philippus aristoteli
salutem dicit. filium mihi genitum scito. quod equidem
dis habeo gratiam. non proinde quia natus est. quam
pro eo quod eum nasci contigit temporibus vitae
tuae. spero enim fore ut eductus eruditusque a te
dignus existat et nobis et rerum istarum
susceptione. Ipsius autem philippi verba haec sunt.
ΦΙΛΙΠΠΟϹ ΑΡΙϹΤΟΤΕΛΕΙ ΧΑΙΡΕΙΝ· ΙϹΘΙ ΜΟΙ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΥΙΟΝ ΠΟΛΛΗΝ ΟΥΝ ΤΟΙϹ ΘΕΟΙ
Ϲ ΕΧΩ ΧΑΡΙΝ ΟΥΧ ΟΥΤΩϹ ΕΠΙ ΤΗ ΓΕΝΕϹΕΙ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΟϹ ΩϹ ΕΠΙ ΤΩ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ϹΗΝ ΗΛΙ
ΚΙΑΝ ΑΥΤΟΝ ΓΕΓΟΝΕΝΑΙ ΕΛΠΙΖΩ ΓΑΡ ΑΥ
ΤΟΝ ΥΠΟ ϹΟΥ ΤΡΑΦΕΝΤΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΘΕΝ
ΤΑ ΑΞΙΟΝ ΕϹΕϹΘΑΙ ΚΑΙ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗϹ ΤΩΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΗϹ ,

IIII Cum e graecia in italiam rediremus. et brundisium
iremus. egressique e navi in terram. in portu
illo inclyto spatiaremur. quem q. ennius remo-

tiore paulum sed admodum perito uocabulo pre-
sbiterum appellauit. fasces librorum uenalium
expositos uidimus. atque ego auide statim pergo
ad libros; erant autem isti omnes libri graeci. mi-
raculorum fabularumque pleni. res inauditae. in-
credulae. scriptores ueteres non paruae auctori-
tatis. aristeas proconnesius. et isigonus nicaeensis.
et ctesias. et onesicritus. et polystephanus. et hege-
sias; ipsa autem uolumina ex diutino situ squa-
lebant et habitu aspectuque taetro erant; ac-
cessi tamen. percontatusque pretium sum; et ad-
ductus mira atque insperata uilitate. libros
plurimos aere pauco emo. eosque omnes duabus
proximis noctibus cursim transeo. atque in le-
gendo carpsi exinde quaedam et notaui mirabi-
lia. et scriptoribus fere nostris intemptata.
eaque his commentariis aspersi. ut qui eos lec-
titabit ne rudis omnino et. ΑΝΗΚΟΟϹ. inis-
tiusmodi rerum auditiones re-periatur; erant
quis sit uirtus [illegible] igitur in illis libris scripta huiuscemodi [di], scythas
[i. remotissimos]
illos penitissimos qui sub ipsis septentrionibus
aetatem agunt. corporibus hominum uesci. eiusque
uictus alimento uitam ducere. et ΑΝΘΡΩΠΟ
[antropofagos]

[illegible] Hominum item est homines [illegible]
regione [illegible] unum oculum in fronte in medio ha-
bentes [illegible]
[illegible] homines
[illegible]
[illegible] habentes [illegible]
[illegible] hominum [illegible]
[illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] oculis [illegible]
[illegible]
[illegible]
longe [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] hominum [illegible]
[illegible]
[illegible] pulchras [illegible]
[illegible]
[illegible] culta [illegible]
[illegible] haec omnia [illegible]
[illegible]

tor, nunc uero maelicus.

[illegible]

atque in lingua [illegible]
[illegible] ΗΔΟΝΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟС ΤΙΟ
ΡΗ ΗС. ΔΟΓΜΑ ΟΥΚΕС ΤΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑ. ΟΥ ΔΑΙ-
ΠΟΡΗ ΗС. ΔΟΓΜΑ.

VII [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
curinae quod est ego et uerus.
VII [illegible]
anberum . bramali uel pol stidali [illegible] communiq. [illegible]
[illegible]
[illegible]
lium . quos nobis quoque [illegible] atque [illegible] re-
penitus [illegible] propter meorum usum [illegible]
pro ceteris [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ponatur.
VIII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

opus ē non questu. et minuendum esse ut
minus desit. hanc sententiam memini a favori-
no inter ingentes omnium clamores detractatam in
hunc versum paucissimis verbis includi. ΤΟΝ ΓΑΡ ΜΥΡΙ
ΩΝ. ΚΑΙ ΠΕΝΤΑ. ΚΙΣ ΧΙΛΙΩΝ ΧΛΑΜΥΔΩΝ
ΔΕΟΜΕΝΟΝ. ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΜΗ ΠΛΕΙΟΝΩΝ ΔΕΙΣ
ΘΑΙ ΟΙΣ ΓΑΡ ΕΧΩ ΠΡΟΣ ΔΕΟΜΕΝΟΣ ΑΦΕ
ΛΩΝ ΩΝ ΕΧΩ ΑΡΚΟΥΜΑΙ ΟΙΣ ΕΧΩ

VIIII Quando ex poematis grecis vertende imitan-
deque sunt insignes sententie non semper aiunt
enitendum. ut omnia omnino verba in eum in
quem dicta sunt modum vertamus. perdunt
enim gratiam pleraque si quasi invita et
recusantia violentius transferantur. scite
ergo et consyderate virgilius cum aut homeri aut
hesiodi. aut apollonii. aut parthenii. aut
callimachi. aut theocriti. aut quorundam ali-
orum locos effingeret. partem reliquit. alia
expressit. sicuti nuper cum legerentur
utraque simul bucolica theo-
criti et virgilii. animadvertimus reliquisse
virgilium. quod grecum quidem mire quam
suave est. verti autem neque debuit. neque

[illegible]

vers. [illegible]

[illegible]

Auctor enī ē varron [illegible]

vers. [illegible]

Ad eam [illegible] Probum [illegible] he
rimus. Valerium Probum [illegible] audisse
ut bene [illegible] inquit: nihil quicquam
tam improspere Vergilium ex homero vertisse
quam versus hos amoenissimos quos de nausicaa
homerus fecit: ΟΙΗ Δ ΑΡΤΕΜΙϹ ΕΙϹΙ ΚΑΤ ΟΥΡΕ
Α ΙΟΧΕΑΙΡΑ Η ΚΑΤΑ ΤΗΥΓΕΤΟΝ ΠΕΡΙΜΗΚΕΤΟΝ
Η ΕΡΥΜΑΝΘΟΝ ΤΕΡΠΟΜΕΝΗ ΚΑΠΡΟΙϹΙ ΚΑΙ Ω
ΚΕΙΑΙϹ ΕΛΑΦΟΙϹΙΝ ΤΗ ΔΕ Θ ΑΜΑ ΝΥΜΦΑΙ ΚΟΥ
ΡΑΙ ΔΙΟϹ ΑΙΓΙΟΧΟΙΟ ΑΓΡΟΝΟΜΟΙ ΠΑΙΖΟΥϹΙ ΓΕΓΗ
ΘΕ ΔΕ ΤΕ ΦΡΕΝΑ ΛΗΤΩ ΠΑϹΑΩΝ Δ ΥΠΕΡ ΗΓΕ
ΚΑΡΗ ΕΧΕΙ ΗΔΕ ΜΕΤΩΠΑ ΡΕΙΑ ΤΑΡΙΓΝΩ
ΤΗ ΠΕΛΕΤΑΙ ΚΑΛΑΙ ΔΕ ΤΕ ΠΑϹΑΙ.
Qualis in eurotae ripis aut per iuga cinthi:
exercet diana choros. quam mille secutae
hinc atque hinc glomerantur oreades. illa
faretram fert umero. gradiensque deas sup
eminet omnes. Latonae tacitum pertemptant
gaudia pectus. Primum omnium id visum
est non admodum convenisse quod apud homerum quidem
virgo nausicaa ludibunda inter puellas pu
ellas in locis solis recte atque commode con
fertur cum diana venante in iugis montium

[illegible] inquantum [illegible]
[illegible] euangelium [illegible] qui eos [illegible]
[illegible] inter omnes principes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quos [illegible]
[illegible] dilectionis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illos [illegible]
[illegible] in euangelio [illegible] quod [illegible]
quidem. ΔΗ ΤΩ [illegible]
[illegible]
[illegible]
ΓΕΝΗΘΕΝΤΑ ΤΕ [illegible] ΔΗ ΤΩΝ [illegible]
imitari hoc uolens [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnia [illegible]
[illegible] quod hanc [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ΡΓΙΑΔΑΡΙΓΗΩ
ΤΗΝ ΕΛΕ ΤΑΙ ΚΑΛΛΑΙ Ε ΤΕΙΚΛΑΙΑΙ. Quanto
nulla maior cumulatione que pulchritudi-
nis laus disperciuntur quam quod una inter
omnes pulchras excellentia inaequabile ex
omnibus narrentur.

Vulcanus poeta [illegible] amico [illegible]
dein magis [illegible] [illegible] laudi-
bus [illegible] [illegible] referebant. quibus Vulca-
num [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
coniugii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum [illegible] demonstrantur [illegible]
[illegible] [illegible] verba leguntur. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] demonstrantur [illegible]
[illegible] [illegible] ΠΑΡΘΕΝΙΗΝ ΖΩΝΗΝ [illegible]
ΤΡΟΙΟΘΕCΜΟ ΕΤΕΡΓΑ ΦΙΛΟΤΗCΙΑ. Τοτ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] preliq; ut ipsu dici possit; nam initius hostium

[illegible]

[illegible] prima initu pompei, dixit. non quo

[illegible]

[illegible] pullirassime; id bellum excitabat initius pompei ut

[illegible]

Incipit liber [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] exempla [illegible]
[illegible] habere mihi . nobis [illegible]
[illegible] bona [illegible]
[illegible]
[illegible] libri [illegible] continentur
[illegible] haec sunt
I [illegible]
[illegible]
[illegible]
uerbi de consilio [illegible] [illegible]auerat .
II [illegible]
emendauerat .
III [illegible]
[illegible]
IIII [illegible]
[illegible] est per naturalia
V [illegible]
[illegible]
VI [illegible]
[illegible] est [illegible]
VII [illegible]

magnitudine esse. nilum secunda histrum proximum rhodanum
sicuti m. uarronem memini scribere.

VIII Inter ignominias militares quibus milites coercebantur fuisse
sanguinis dimissionem et quaenam esse uideatur causa huiusce
modi castigationis.

VIIII Quibus modis quoque habitu acies romana instrui solita sit
quaeque earum instructionum sint uocabula.

X Quae eius rei causa sit quod et graeci ueteres et romani anulum
in eo digito gestitauerint qui est in manu sinistra minimo proximus.

XI Verbum mature quid significet quaeque uocis eius ratio sit
et quod eo uerbo uulgus hominum improprie utitur atque
inibi quod praecox declinatum praecocis faciat non praecoquis.

XII De portentis fabularum quae plinius secundus indignissime
in democritum philosophum confert ibidem de simulacro uo
lucri columbae.

XIII Cum partim hominum qua ratione ueteres dixerint.

XIIII Iniuria mihi factum itur quali uerborum ordine cato dixerit.

XV De flamine diali deque flaminicae caerimoniis uerbaque
ex edicto praetoris apposita quibus dicit non coacturum
se ad iurandum neque uirgines uestae neque dialem.

XVI Quos errores iulius hyginus in sexto uergilii animaduerterit
in romana historia erratos.

XVII Quam ob causam et quali modo democritus philosophus lumi-

[illegible] occulis qui [illegible] libri [illegible]

[illegible] pace ;

XVIII [illegible]

XVIIII [illegible] eorum [illegible] cui [illegible] [illegible] quoque [illegible] atque [illegible] exortatione [illegible] ;

XX [illegible] qualem [illegible] omnia [illegible] ;

XXI Quam observari [illegible] novissimis observantissime [illegible] ;

XXII [illegible] libros [illegible] philosophiae [illegible] quibus philosophos [illegible] re [illegible] philosophiae ignorant ,

XXIII [illegible] exortatione [illegible] moribus [illegible] ;

XXIIII [illegible] vulgo [illegible] ;

XXV [illegible] gladiatorum [illegible] ;

XXVI [illegible]

persecutionem quam gessit decius tempore quirinus quirinum
persecutus est,

xxvi Historia de populo romano de quo populo potentio
operari per septem reges regere perrexit romuli,

xxvii Dedicationem finibus pueritiae iuventutis senectutis eorum
heronis historia sumptum .

xxviii Quos particula atque non complexa tantum prae
sentium habeat particulam quamcumque .

tullius ciceronis libertus in epistola quadam enarratius perscripsit ad hunc ferme modum. cum pompeius inquit aedem uictoriae dedicaturus foret, cuius gradus uicem theatri essent nomenque eius et honores inscriberentur. quaeri coeptum est utrum consul tertio inscribendum esset an tertium. eam rem pompeius exquisitissime rettulit ad doctissimos ciuitatis. cumque dissentiretur. et pars tertio. alii tertium scribendum contenderent. rogauit inquit ciceronem pompeius. ut quod ei rectius uideretur scribi iuberet. tum ciceronem iudicare de uiris doctis ueritum esse. ne quorum opinionem improbasset ipsos uideretur improbasse. persuasit igitur pompeio ut neque tertium neque tertio scriberetur. sed ad secundum usque t fierent litterae. ut uerbo non perscripto res quidem demonstraretur. sed dictio tamen ambigua uerbi lateret. id autem quod et tiro et uarro dixerunt in eodem nunc theatro non est ita scriptum. nam cum multis annis postea scaena quae prociderat refecta esset. numerus tertii consulatus non uti initio primoribus litteris sed tribus tantum lineolis incisis significatus est. in m. autem catonis quarta origine ita perscriptum est. carthaginienses sextum de foedere decessere. id uerbum significat quinquiens ante eos fecisse contra foedus. et tum sextum. graeci quoque in numerorum huiuscemodi multiplici ratione ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ dicunt. quod congruit cum eo quod latine dicitur tertium

quartumque

[illegible] philosophus [illegible]
[illegible]
[illegible] hominum [illegible]
[illegible] hunc autem esse [illegible]
sed [illegible] augusto imperante [illegible]
[illegible] magno [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] populi romani [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

marius. uestimenta detracta sunt. uirgis caesus est. caleni ubi
id audierunt. edixerunt ne quis in balneis lauisse uellet cum ma
gistratus romanus ibi esset. ferentini ob eandem causam praetor
noster quaestores arripi iussit. alter se de muro deiecit. alter
prensus et uirgis caesus est. In tam atroci re ac tam misera
atque maesta iniuriae publicae contestatione. ecquid est
quod aut ampliter insigniterque aut lacrimose atque miseranter
aut multa copiosaque inuidia grauique et penetrabili querim
monia dixerit. breuitas sane et uenustas et mundities oratio
nis est. qualis haberi ferme in comoediarum festiuitatibus
solet. Item gracchus alio in loco ita dicit. quanta libido quantaque
intemperantia sit hominum adulescentium. unum exemplum
uobis ostendam. his annis paucis ex asia missus est. qui per id
tempus magistratum non ceperat homo adulescens pro legato.
is in lectica ferebatur. ei obuiam bubulcus de plebe uenusina
aduenit. et per iocum cum ignoraret qui ferretur. rogauit
num mortuum ferrent. ubi id audiuit. lecticam iussit deponi.
struppis quibus lectica deligata erat. usque adeo uerberari
iussit. dum animam efflauit. haec quidem oratio super tam uio
lento atque crudeli facinore nihil profecto abest a cotidianis
sermonibus. At cum in simili causa apud m. tullium ciues roma
ni innocentes contra ius contraque leges uirgis caeduntur.
aut supplicio extremo necantur. quae ibi tunc miseratio? quae comp

civitatis. O lex porcia legesque semproniae. O graviter desiderata
et aliquando reddita plebi romanae tribunicia potestas hucine
tandem haec omnia reciderunt. ut civis r. in provincia
p.r. in oppido foederatorum ab eo qui beneficio p.r. fasces
et secures haberet deligatus in foro virgis caederetur. Quid
cum ignes ardentesque laminae ceteraeque cruciatus admo
vebantur si te illius acerba imploratio et vox misera
bilis non inhibebat ne civium quidem romanorum qui tum
aderant fletu gemituque maximo commovebare. Haec M.
Tullius atrociter graviter apte copioseque miseratus est.
Sed si quis est tam agresti aure ac tam hispida quem lux
ista et amoenitas orationis verborumque modificatio parum
delectat. amat autem priora. idcirco quia incompta et brevia et
non operosa sed nativa quadam suavitate sunt. quodque
in his umbra et color quasi opacae vetustatis est. si quid
iudicii habet. consideret in causa pari M. Catonis antiqui
oris hominis orationem. ad cuius vim et copiam Gracchus nec
adspiravit. intelleget opinor Catonem contentum eloquen
tia aetatis suae non fuisse. et id iam tum facere voluisse quod
Cicero postea perfecit. In eo namque libro qui de falsis pugnis
inscriptus est. ita de Q. Thermo conquestus est. Dixit a decemviris
parum bene sibi cibaria curata esse. Iussit vestimenta de
trahi atque flagro caedi. decem viros bruttiani verberavere.

ciuitatis. O lex porcia legesque semproniae. O grauiter desiderata
& aliquando reddita plebi romanae tribunicia potestas. huc-
ine tandem haec omnia reciderunt. ut ciuis .r. in prouincia
p. r. in oppido foederatorum ab eo qui beneficio p. r. fasces
& secures haberet deligatus in foro uirgis caederetur. quid
cum ignes ardentesque laminae ceterique cruciatus admo
uebantur. si te   illius acerba imploratio & uox misera-
bilis non inhibebat   ne ciuium quidem romanorum qui tum
aderant fletu gemituque maximo commouebare. haec .m.
tullius atrociter grauiter apte copioseque miseratus est.
sed si quis est tam agresti aure ac tam hispida. quem lux
ista & amoenitas orationis uerborumque modificatio parum
delectat. amat autem priora. idcirco quod incompta & breuia
& non operosa sed natiua quadam suauitate sunt. quodque
in his umbra & color quasi opacae uetustatis est. is si quid
iudicii habet. consideret in causa pari .m. catonis antiqui-
oris hominis orationem. ad cuius uim & copiam gracchus nec
adspirauit. intelleget opinor catonem contentum eloquen-
tia aetatis suae non fuisse. & id iam tum facere uoluisse quod
cicero postea perfecit. In eo namque libro qui de falsis pugnis
inscriptus est. ita de .q. thermo conquestus est. dixit a decem uiris
parum bene sibi cibaria curata esse. iussit uestimenta de-
trahi atque flagro caedi. decem uiros bruttiani uerberauere

uidere multi mortales. quis hanc contumeliam. quis hoc im-
perium. quis hanc seruitutem ferre potest. nemo hoc rex au-
sus est facere. eane fieri bonis bono genere gnatis boni con-
sultis. ubi societas. ubi fides maiorum. insignitas iniurias pla-
gas. uerbera. uibices. eos dolores atque carnificinas per dedecus
atque maximam contumeliam inspectantibus popularibus suis atque mul-
tis mortalibus te facere ausum esse. sed quantum luctum quantum
gemitum. quid lacrimarum. quantum fletum factum audiui. serui
iniurias nimis aegre ferunt. quid illos bono genere gnatos magna
uirtute praeditos opinamini animi habuisse atque habituros.
dum uiuent. quod cato dixit bruttianos ne quis forte de bru-
ttianis requirat. id significat. cum hannibal
poenus cum exercitu in italia esset. et aliquot pugnas populus
romanus aduersas pugnauisset. primi totius italiae bruttii
ad hannibalem desciuerunt. id romani aegre passi. postquam
hannibal italia decessit superatique poeni sunt. bruttios ig-
nominiae causa non milites scribebant nec pro sociis habebant.
sed magistratibus in prouincias euntibus parere et praemi-
nistrare seruorum uicem iusserunt. itaque hi sequebantur magistratus
tamquam in scaenicis fabulis qui dicebantur lorarii. et quos erant
iussi uinciebant aut uerberabant. quod autem ex bruttiis erant
appellati sunt bruttiani.

[illegible]

& ratione naturae facta esse P. Nigidius in gramaticis com
mentariis docet. rem sane in philosophiae dissertationibus
celebrem; quaeri enim solitum aput philosophos. ΦΥCΕΙ ΤΑ
ΟΝΟΜΑΤΑ sint Η ΘΕCΕΙ. In eam rem multa argumenta
dicit. cur uideri possint uerba esse naturalia magis quam
arbitraria. ex quibus hoc uisum est lepidum & festiuum.
uos inquit cum dicimus motu quodam oris conuenienti
cum ipsius uerbi demonstratione utimur. & labeas sensim
primores emouemus ac spiritum atque animam porro
uersum & ad eos quibuscum sermocinamur. intendimus.
At contra cum dicimus nos neque profuso intentoque flatu
uocis neque proiectis labris pronuntiamus. sed et spiritum et la
beas quasi intra nosmet ipsos coercemus; hoc idem fit et in eo quod
dicimus. tu ego & tibi & mihi. nam sicuti cum adnuimus
& abnuimus motus quidam ille uel capitis uel oculorum
a natura rei quam significat non abhorret. ita in his uocibus
quasi gestus quidam oris & spiritus naturalis est. eadem
ratio est in graecis quoque uocibus. quam esse in nostris ani
aduertimus

Auarus non simplex uocabulum sed iunctum copulatumque
esse nigidius dicit in commentariis grammaticis. auarus
inquit appellatur qui auidus aeris est. sed in ea
copula e littera inquit detrita est. item locupletem

VI Omnium fluminum quae in maria qua imperium romanum est fluunt quam greci ΤΗΝ ΕΙϹΩ ΘΑΛΑϹϹΑΝ appellant. maximum esse nilum consentitur. proxima magnitudine esse histrum scripsit sallustius. Varro autem cum de parte orbis quae europa dicitur dissereret. in tribus primis eius terrae fluminibus rhodanum esse ponit. per quem videtur eum facere histro aemulum. histrus enim quoque in europa fluit.

VII Fuit haec quoque antiquitus militaris animadversio iubere ignominiae causa militi venam solvi et sanguinem dimitti. cuius rei ratio in litteris veteribus quas equidem invenire potui non extat. sed opinor factum hoc primitus in militibus stupentis animi et a naturali habitu declinantis ut non tam poena quam medicina videretur. postea tamen ob pleraque alia delicta idem factitatum esse credo per consuetudinem. quasi minus sani viderentur omnes qui delinquerent.

VIII Vocabula sunt militaria quibus instructa certo modo acies appellari solent. frons. subsidia. cuneus. orbis. globus. forfices. serra. alae. turres. haec et quaedam item alia invenire est in libris eorum qui de militari disciplina scripserunt. tralata autem sunt ab ipsis rebus quae ita proprie nominantur. earumque rerum in acie instruenda sui cuiusque vocabuli imagines ostenduntur.

Veteres grecos anulum habuisse in digito accepimus
sinistrae manus. qui minimo est proximus. romanos quoque
homines aiunt sic plerumque anulis usitatos. causam
esse huius rei apion in libris aegyptiacis hanc dicit. quod inse
ctis apertisque humanis corporibus ut mos in aegypto fuit
quas graeci ANATOMAC appellant. repertum est ner
uum quendam tenuissimum ab eo uno digito de quo diximus
ad cor hominis pergere ac peruenire. propterea non
inscitum uisum esse eum potissimum digitum tali ho
nore decorandum. qui continens & quasi conexus
esse cum principatu cordis uideretur.

Mature nunc significat propere & cito contra ipsius uerbi
sententiam. aliud enim est mature quam dicitur. propterea
P. nigidius homo in omnium bonarum artium disciplinis
egregius. mature inquit est quod neque citius est neque
serius. sed medium quiddam & temperatum est. bene atque
proprie nigidius. nam & in frugibus & in pomis matura di
cuntur. quae neque cruda & inmitia sunt neque caduca
& decocta. sed tempore suo adulta maturataque. quoniam
autem id quod non segniter fiebat mature fieri dicebatur.
progressa plurimum uerbi significatio est. & non iam quod non
segnius sed quod festinantius fit id fieri mature dicitur.
quando ea quae praeter sui temporis modum properata sunt.

capere praecepit a primo ... non dignum esse cognomine Democriti puto vel illud quod idem Plinius in decimo libro Democritum scripsisse asseverat aves quasdam esse certis vocabulis et earum avium confuso sanguine gigni serpentem; eum si quis ederit linguas avium et colloquia interpretaturum. Multa autem videntur ab hominibus istis male sollertibus huiuscemodi commenta in Democriti nomen data nobilitatis auctoritatisque eius perfugio utentibus. Sed id quod Archytam Pythagoricum commentum esse atque fecisse traditur neque minus admirabile neque tamen vanum aeque videri debet. Nam et plerique nobilium Graecorum et Favorinus philosophus memoriarum veterum exsequentissimus affirmatissime scripserunt simulacrum columbae e ligno ab Archyta ratione quadam disciplinaque mechanica factum volasse; ita erat scilicet libramentis suspensum et aura spiritus inclusa atque occulta concitum. Libet hercle super re tam abhorrenti a fide ipsius Favorini verba ponere: ΑΡΧΥΤΑΣ ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑ ΜΕΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΝ ΞΥΛΙΝΗΝ ΠΕΤΟΜΕΝΗΝ ΗΤΙΣ ΟΠΟΤΕ ΚΑΘΙΣΕΙΕΝ ΟΥΚΕΤΙ ΑΝΙΣΤΑΤΟ ΜΕΧΡΙ ΓΑΡ ΤΟΥΤΟΥ.

XIII Partim hominum venerunt plerumque dicitur ... partim hominum ...

[illegible]

[illegible] hominum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] tamquam [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] copiis hominum [illegible]

[illegible] placitum sibi [illegible] hunc [illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

mani euenisse dicam nescio ;

XIII [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

idem dici

Caerimoniae impositae flamini diali multae. item castimoniae
multiplices quas in libris qui de sacerdotibus publicis compositi
sunt. item in fabii pictoris librorum primo scriptas legimus.
unde haec ferme sunt quae commeminimus. equo dialem flaminem
uehi religio est. classem procinctam extra pomerium id est exercitum
armatum uidere. idcirco rarenter flamen dialis creatus consul est
cum bella consulibus mandabantur. item iurare dialem
fas numquam est. item anulo uti nisi peruio cassoque fas non est.
ignem e flaminia id est flaminis dialis domo nisi sacrum ef
ferri ius non est. uinctum si aedes eius introierit solui neces
sum est. et uincula per impluuium in tegulas subduci atque inde
foras in uiam demitti. nodum in apice neque in cinctu neque
alia in parte ullum habet. si quis ad uerberandum ducatur
si ad pedes eius supplex procubuerit eo die uerberari piacu
lum est. capillum dialis nisi qui liber homo est non detondet.
capram et carnem incoctam et hederam et fabam neque tangere
diali mos est neque nominare. propagines e uitibus altius prae
tentas non succedit. pedes lecti in quo cubat luto tenui circum
litos esse oportet. et de eo lecto trinoctium continuum non decubat.
neque in eo lecto cubare alium fas est. neque apud eius lecti
fulcrum capsulam esse cum strue atque ferto oportet. unguium
dialis et capilli segmina subter arborem felicem terra ope
riuntur. dialis cotidie feriatus est. sine apice sub diuo esse

[illegible]

minea suis dictione superare non cogam ;

[illegible] gale

rum uel quod maximus uel quod Ioui immolata .

hostia alba eo pileo operiatur .

[illegible]

nimea lupus dictione superare non ecogam :

[illegible]

hora albaco pizna operitur

a duce ipsius manium curium in eo bello ducem capitibus autem
bellum corinthiacum multis post annis al mummio impera
tore gestum esse petere igitur inquit medius fidius ut uersus est
quod pyrrho imperante ... quem ... procul
dubio exemptum iri inquit puto ;
Democritum philosophum in monumentis historiae graecae
scriptum est uirum praeter alios uenerandum. auctoritate-
que antiqua praeditum luminibus oculorum sua sponte se pri
uasse. quia existimaret cogitationes commentationesque animi
sui in contemplandis naturae rationibus uegetiores et exactio
res fore. si eas uidendi inlecebris et oculorum impedimentis
liberasset. id factum eius modumque ipsum. quo caecitatem facile
sollertia subtilissima conscivit laberius poeta in mimo quem
scripsit restionem uersibus quidem satis munde atque
graphice factis descripsit. sed causam uoluntariae caecitatis
finxit aliam. uertitque in eam rem quam tum agebat non in-
concinniter. est enim persona quae hoc apud laberium dicit.
diuitis auari et parci sumptum plurimum asotiamque adu
lescentis uiri deplorantis. uersus laberiani sunt. democri
tus abderites physicus philosophus clipeum constituit contra
exhortum hyperionis oculos effoderet ut posset splendore ae-
reo ita radiis solis aciem effodit luminis. malis bene esse
ne uideret ciuibus. sic ego fulgentis splendorem pecuniae uelo

[illegible]
filium :
[illegible]

[illegible] quae inscribitur [illegible], in qua eum [illegible]
[illegible] placuisse [illegible] in exemplis [illegible].

Increpabat quempiam taurus philosophus seuera atque
uehementi obiurgatione adulescentem a rhetoribus et a facundi-
ae [illegible] studio ad disciplinas philosophiae transgressum, quod fac-
tum [illegible] quiddam esse ab eo diceret inhoneste et improbe. atque ille
non [illegible] ibat infitias fecisse, sed id solitum esse fieri defen-
debat, turpitudinemque delicti exemplorum usu et consuetu-
dinis uenia deprecabatur. atque ibi taurus isto ipso defensionis
genere irritatior, homo inquit stulte et nihili, cur te a malis ex-
emplis auctoritates et rationes philosophiae non abducunt?
nec illius quidem demosthenis uestri uenit tibi in mentem,
quae quia lepidior uenustatis uerborum modulamine est, quasi quae-
dam cantilena rhetorica facilius adhaerere memoriae tuae potuit?
nam si me inquit non fallit, quod quidem in primori pueritia
legi, uerba haec sunt demosthenis aduersus eum qui
ut tu nunc facis peccatum suum peccatorum aliorum excusatione
purgatum ibat;

Secutus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bono [illegible] [illegible] [illegible] dicebat;
Ipse autem quod legi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] capite publici [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tragoediam [illegible] mausolus. in qua eum magis quam
in prosa placuisse hyginus in exemplis refert.

XVIIII Increpabat quempiam taurus philosophus severa atque
vehementi obiurgatione adulescentem a rhetoribus et a facun
diae stu dio ad disciplinas philosophiae transgressum, quod fac
tum noctu quiddam esse ab eo diceret inhoneste et improbe. ille au
tem non ibat infitias fecisse, sed id solitum esse fieri defen
debat. turpitudinisque delicti exemplorum usu et consuetudi
nis venia deprecabatur. atque ibi taurus isto ipso defensionis
genere inritatior. homo inquit stultus et nihili, si te a malis ex
emplis auctoritates et rationes philosophiae non abducunt.
ne illius quidem demosthenis tui sententia tibi venit in mentem.
[illegible] quae quia lepidis et venustis vocum modis vincta est, quasi quaedam
cantilena rhetorica facilius adhaerere memoriae tuae potuit.
nam si me inquit non fallit, quod quidem in primori pueritia
legerim, verba haec sunt demosthenis adversus eum qui
ut tu nunc facis peccatum suum peccatorum aliorum exemplis
purgatumque ibat;

[illegible]
[illegible] bona [illegible] libris habebat;

Quaeri audio quid lex sit, quid plebisscitum, quid rogatio, [illegible]
ateius capito publici privatique iuris peritissimus
quid lex esset hisce verbis definivit. lex inquit [illegible]

latum populus aut plebs rogauit [illegible]
[illegible] populo [illegible]
[illegible]
id genus populi plebisue [illegible] lex [illegible]
[illegible]
[illegible] priuilegia [illegible] debent [illegible]
[illegible] quae nos singula [illegible]
[illegible]
[illegible] plebi aut capite [illegible]
[illegible] a populo [illegible] quoniam in populo omnes patres [illegible]
[illegible] continentur plebes [illegible]
in qua generis [illegible] nomine [illegible] plebs [illegible]
[illegible] plebes non populus [illegible]
[illegible] populus [illegible] comple
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] populus aut plebs [illegible] plebs aut
populi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nomine [illegible]
[illegible] uocabulo [illegible]

eius quoque proprie ł earum in uerbis interesse reperimus. compu-
tatum conceptis ł priuilegium quod de cn. pompei reditu ro-
gabatur legem appellare. uerba capitonis eius historia
haec sunt. nam filium Ciceronis exulem deportari eius legem repetendam
ex commentario. cn. pl. e. hermippus philosophus :
Non paucis uerbis quorum frequens usus est nunc & fuit. m.
ciceronem noluisse uti manifestum est. quod ea non probaret uelut est
& nouissimus & nouissime. nam cum & m. cato & sallustius & alii
quoque aetatis eiusdem uerbo isto promisce usitati sint. multi quoque
non indocti uiri in libris id suis scripserint. abstinuisse eo tamen
tamquam non latino uidetur. quoniam qui doctissimus eorum
temporum fuerat l. aelius stilo ut nouo & improbo uerbo uti uita-
uerat. propterea quid m. quoque uarro de ea uoce existimaue-
rit uerbis ipsius uarronis demonstrandum putaui. quod
extremum inquit dicebatur. dici nouissimum coeptum uulgo.
quod mea memoria ut aelius sic senes aliquot nimium nouum
uerbum esse uitabant. cuius origo ut a uetere uetustius ac
ueterrimum. sic a nouo declinatum nouius & nouissimum ·
Plato ueritatis homo amicissimus eius omnibus ex-
hibendae promptissimus. quae omnino dici possint in
desides istos ignauos qui obscuro philosophiae no
mine inutile otium & linguae uitaeque tenebras secuntur
ex persona quidem non graui neque idonea. uere tamen inge-

tius quoque proprietatum in uerbis retinentissimus consue-
tudini concessit & priuilegium quod de cn̄ pompei reditu fe-
rebatur legem appellauit. Verba ex secunda eius historia
haec sunt: nam sullam consulem de reditu eius legem ferentem
ex conposito tr. pl. c. herennius prohibuerat.

XXI Non paucis uerbis quorum frequens usus est nunc & fuit m.
ciceronem noluisse uti manifestum est quod ea non probaret. uelut est
& nouissimus & nouissime. nam cum & m. cato & sallustius & alii
quoque aetatis eiusdem uerbo isto promisce usitati sint multi etiam
non indocti uiri in libris id suis scripserint. abstinuisse eo tamen
tamquam non latino uidetur. quoniam qui doctissimus eorum temporum
fuerat L. aelius stilo ut nouo & improbo uerbo uti uita-
uerat. propterea quid m. quoque uarro existimauerit ex libro de lin-
gua latina ad ciceronem sexto demonstrandum putaui. quod
extremum inquit dicebatur dici nouissimum coeptum uulgo
quod mea memoria ut aelius sic senes aliquot nimium no-
uum esset uitabant. cuius origo ut a uetere uetustius ac
ueterrimum. sic ab nouo declinatum nouius & nouissimum.

XXII Plato ueritatis homo a[illegible]micissimus eiusque exhibendae omnibus ex
hibendae promptissimus. [illegible] quae omnino dici possint in
desides istos ignauosque qui obtentu philosophiae nominis in-
utile otium & linguae uitaeque tenebras secuntur
ex persona quidem non graui neque idonea uera tamen inge-

[illegible]

i. digna

[illegible]

minus etiam meae.

Haec plato sub persona [illegible]

[illegible]

erant

[illegible] quoque [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quoque populi romani [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] homo [illegible] in membris [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dic quarta autem de futuro :

[illegible]

[illegible]

[illegible] XIII

[illegible] et quibusdam aliis.

[illegible]

A. Gellii noctium atticarum lib. X. explic. Incipit liber XI. feliciter. In libro XI. haec insunt.

I De origine vocabuli terrae Italiae deque ea multa
quae suprema appellatur deque eius nominis ratio
ne ac de lege Aternia et quibus verbis antiquitus multa mi
nima dici solita sit. elegantiore cultu atque
II Quod elegantia apud antiquiores non de amoeniore ingenio sed de nimis lecto amoenoque
victu dicebatur eaque in vitio ponebatur;
III Qualis quantaque sit pro particulae varietas deque exemplis
eius varietatis.
IIII Quem in modum Q. Ennius versus Euripidi aemulatus sit.
V De Pyrrhoniis philosophis quaedam deque Academicis parti
tim notata deque inter eos differentia;
VI Quod mulieres Romae per Herculem non iuraverint neque
viri per Castorem.
VII Verbis antiquissimis relictisque iam et desitis minime utendum.
VIII Quid senserit dixeritque M. Cato de Albino qui homo Romanus Graeca
oratione res Romanas venia sibi ante eius imperitiae petita

composuit;

VIIII Historia de legatis milesiis demosthene rhetore in libro
critolai reperta; scriptam de Demade
X Quod C. Gracchus historiam eandem super Demade rhetore
non super Demosthene in oratione sua scripserit verbaque ipsa C. Gracchi

relata

VI Verba P. Nigidii quibus differre dicit mentiri et mendacium
dicere. dubiumque esse dicit, Diodorus con
VII Quod Chrysippus philosophus omne verbum ambiguum
tra nullum verbum ambiguum esse putat.
VIII Quid Titus Castricius existimaverit de qua sententia quadam
C. Gracchi existimarit quodque eam sine ullo sensus
emolumento decuerit, [illegible] quod Laberius
VIIII De ludibundo et errabundo atque id genus verborum pro
ductionibus; amorabundam dixit ut ludibunda et erra
bunda atque inibi quod Sisenna per huiuscemodi verbi
nova figura usus est;
X Quod Graecorum verborum quorundam difficillima est
in Latinam linguam mutatio [illegible] quae graece dicuntur.
XI Quid significet in edictis veteribus praetoriis: qui
flumina retanda publice redempta habent.
XII Qua poena Draco Atheniensis in legibus quas populo A
theniensi scripsit fures affecerit; et qua postea
Solon; et qua item decemviri nostri, qui Duodecim Tabulas
scripserunt; atque inibi adscriptum quod apud Aegypti
os furta licita et permissa sunt, apud Lacedaemonios
autem cum studio quoque affectata et pro exercitio habi
ta; ac praeterea M. Catonis de poeniendis furtis
digna memoria sententia.

Timaeus in historiis quas oratione graeca
de rebus p. r. composuit et m. varro in antiquitatibus
rerum humanarum terram italiam de graeco vocabulo ap
pellatam scripserunt quod boves graeca vetere lingua
italoi vocitati sint. quorum in italia magna copia fue
rit. bucetaque in ea terra gigni pascique solita sint com
plurima. coniectare autem possumus ob eandem causam
quod italia tunc esset armentosissima.
Multam quae appellatur suprema institutam in dies sin
gulos duarum ovium. boum triginta. pro copia scilicet
boum proque ovium penuria. sed cum eiusmodi multa pe
coris armentique a magistratibus dicta erat. adige
bantur boves ovesque. alias pretii parvi. alias maioris
pretii. eaque res faciebat inaequalem multae poenitionem.
idcirco postea lege aternia constituti sunt in oves singulas
aeris deni. in boves aeris centeni. minima autem multa
est ovis unius. suprema multa est eius numeri cuius dixi
mus. ultra quem multam dicere in dies singulos
ius non est. et propterea suprema appellatur. id est
summa et maxima. quando igitur nunc quoque a magis
tratibus populi romani more maiorum multa dicitur.
vel minima vel suprema. observari solet. ut oves g
neris masculini appellentur. atque ita m. varro verba haec

legitima quibus in omnia multa dicebatur concepta
m. terentio quando citatus neque respondit neque ex
cusatus est. ego ei unum ouem multam dico. ac ni eo genere
dicebatur. [illegible] multam. uocabuli
autem ipsum multae idem m. uarro in uicesimo re
rum humanarum non latinum sed sabinum esse dicit.
idque ad sui memoriam mansisse ait in lingua sam
nitium qui sunt a sabinis orti. turba grammatico
rum nouicia κατ[illegible] antifrasin ut quaedam alia hoc quoque
[illegible] transierunt. cum autem usus et mos sermonum [illegible]
[illegible] et nunc loquimur. [illegible]
[illegible] multa [illegible] est nomen [illegible]
at noxae [illegible] dicit. nam in quarto ori
ginum uerba haec sunt: imperator [illegible] ordi
nem [illegible] multam facit. potest autem
[illegible] elegantia mutasse uerbum [illegible]
[illegible] non incommode [illegible] popu
lum dicebatur.

Elegans homo non dicebatur cum laude sed id uerbum
ad aetatem m. catonis uitii non laudis fuit. namque
hoc animaduertere cum in quibusdam aliis tum in libro
qui inscriptus est carmen de moribus. ex quo libro uerba sunt
haec. auaritiam omnia uitia habere putabant. sumptuosus

cupidus. elegans. uitiosus. inritus qui habebatur. is laudabat.
Ex quibus uerbis apparet elegantem dictum antiquitus non
ab ingenii elegantia. sed qui nimis lecto amoenoque cultu uictu
que esset. Postea elegans reprehendi quidem desiit. sed laude nulla
dignabatur. nisi cuius elegantia erat moderatissima. Sic m.
tullius l. crasso et q. scaeuolae non meram elegantiam sed
multam parsimoniam mixtam laudat. Crassus inquit
erat parcissimus elegantium. scaeuola parcorum elegan
tissimus. Praeterea ex eodem libro catonis haec etiam sunt si
militer quae commeminimus. Vestiri inquit in foro hones
te mos erat. domi quod satis erat. Equos carius quam coquos
emebant. poeticae artis honos non erat. si quis in ea re stude
bat. aut sese ad conuiuia adplicabat. grassator uocabatur.
Illa quoque ex eodem libro praeclara ueritatis sententia est.
Nam uitam inquit humanam prope uti ferrum esse. si exerceas
conteritur. si non exerceas tamen robigo interficit. Item
homines exercendo uidemus conteri. si nihil exerceas iner
tia atque torpedo plus detrimenti facit quam exercitio.
Quando ab arbitris negotiisque otium est. et motandi corpo
ris gratia aut spatiamur. aut uectamur. quaerere non
numquam apud memetipsum soleo res eiusmodi paruas
quidem minutasque et hominibus non bene eruditis asper
nabiles. sed ad ueterum scripta penitus noscenda et ad scientiam

iam linguae latinae comprimis necessarias. uelut est
quod forte nuper in praenestino recessu serotina am-
bulatione solus ambulans considerabam qualis quantaque
esset particularum quarundam in oratione latina uarietas.
quod genus est praepositio pro. aliter enim dici animaduertebam pon-
tifices pro collegio decreuisse. aliter quempiam testem intro-
ductum pro testimonio dixisse. aliter .m. catonem in originum
quarto proelium factum depugnatumque pro castris scripsisse.
et item in quinto urbes insulasque omnis pro agro illyrio esse.
aliter etiam dici pro aede castoris. aliter pro rostris. aliter
pro tribunali. aliter pro contione. atque aliter tribunum
plebis pro potestate intercessisse. sed has omnes dictiones
qui aut omnino similes existimat aut [illegible]
res existimauerit errare arbitror. nam uarietas earum [illegible]
existimare quidem [illegible] tamen est.
[illegible] quod [illegible] facile intellegi [illegible]
hibeat animaduersionem [illegible] uer-
[illegible]
.iiii Euripidis uersus sunt in hecuba uerbis sententia breui-
tate insignes inlustresque. hecuba est ad ulixen dicens.
ΤΟ ΔΑΞΙΩΜΑ ΚΑΝ ΚΑΚΟC ΛΕΓΗ ΤΟ CΟΝ ΝΙΚΑ ΛΟ
ΓΟC ΓΑΡ ΕΚ ΤΕ ΑΔΟΞΟΥΝΤΩΝ ΙΩΝ ΚΑΚ ΤΩΝ ΔΟΚΟ
ΥΝΤΩΝ ΑΥΤΟC ΟΥ ΤΑΥΤΟΝ CΘΕΝΕΙ.

Hos uersus q. ennius cum eam tragoediam uerteret non
sane incommode aemulatus est. uersus ennii sunt.
haec tu etsi peruerse dices facile achiuos flexeris.
nam cum opulenti locuntur pariter atque ignobiles eadem
dicta eademque oratio aequa non aeque ualet. bene
dici [illegible]. sed ignobiles tamen et opulens
ΑΝΤΙ ΑΔΟΞΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΟΚΟΥΝΤΩΝ. satis pro-
prietate non uidentur. nam neque omnes ignobiles ΑΔΟΞΟΙ.
I quos pirrhonios philosophos uocamus hi graeco cognomento
skepticoi appellantur. id ferme significat quasi quae-
sitores et consideratores. nihil enim decernunt. nihil con
stituunt. sed in quaerendo semper considerandoque sunt
quidnam sit omnium rerum de quo decerni constituique
possit. ac ne uidere quoque plane quicquam neque audire se-
se putant. sed ita pati adficique quasi uideant uel au
diant. eaque ipsa quae adfectiones istas in sese efficiant
qualia et cuiusmodi sint cunctantur atque insistunt.
omniumque rerum fidem ueritatemque mixtis confusisque
signis ueri atque falsi ita inprensibilem uideri aiunt.
ut quisquis homo est non praeceps neque iudicii sui pla
sus his uti uerbis debeat. quibus auctorem philosophiae
istius pirrhonem esse usum tradunt. ΟΥ ΜΑΛΛΟΝ
ΟΥΤΩΣ ΕΧΕΙ ΤΟΔΕ Η ΕΚΕΙΝΩΣ Η ΟΥΘΕΤΕΡΩΣ.

Indicia enim rei cuiusque et sinceras proprietates negant pos-
se nosci et percipi idque ipsum docere atque ostendere
multis modis conantur. super qua re favorinus quoque sub-
tilissime argutissimeque decem libros composuit. quos
ΠΥΡΡΩΝΙΩΝ ΤΡΟΠΩΝ inscribit. vetus autem quaestio et a mul-
tis scriptoribus graecis tractata. an quid et quantum pyrrhoni-
os et academicos philosophos intersit. utrique enim CKEΠΤΙ
KOI EΦEKTIKOI ΑΠΟΡΗΤΙΚΟΙ dicuntur. quoniam utrique ni-
hil adfirmant nihilque comprehendi putant. sed ex omnibus
rebus proinde visa fieri dicunt quas ΦΑΝΤΑCΙΑC appellant
non ut rerum ipsarum natura est. sed ut adfectio animi corpo-
risve est eorum ad quos ea visa perveniunt. itaque omnes
omnino res quae sensus hominum movent. ΤΩΝ ΠΡΟC ΤΙ
esse dicunt. id verbum significat nihil esse quicquam quod
ex sese constet. nec quod habeat vim propriam et naturam.
sed omnia prorsum ad aliquid referri. taliaque videri
qualis sit species eorum dum videntur. qualiaque apud
sensus nostros quo pervenerunt creantur. non apud sese
unde profecta sunt. cum haec autem consimiliter tam pyr-
rhonii dicant quam academici. differre tamen inter sese
et propter alia quaedam et vel maxime propterea ex-
istimati sunt. quod academici quidem ipsum illud nihil
posse comprehendi quasi comprehendunt et nihil poss

plerumque repere [illegible] quam gr[illegible] [illegible]

[illegible]llant. ut quod numquam didicerat non ignorauerit. cum ad

[illegible] aliquando coepisset magnificari. quo in loco cum que-

[illegible] impediret [illegible] nobis praesentibus

[illegible] celebraretur [illegible] homo [illegible]

[illegible] lacrimis [illegible] cum apud praefectum

[illegible] uerba [illegible] uellet [illegible]

[illegible] panem [illegible] unum

[illegible] romanis

[illegible] omnes [illegible]

[illegible] primo [illegible]

[illegible] illud [illegible] uerbi [illegible] post [illegible]

[illegible] gallice [illegible]

[illegible] autem ille [illegible]

[illegible] incommoda [illegible] plana

[illegible] placeat [illegible]

[illegible]

[illegible] apud [illegible]

[illegible] duo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :

[illegible]

inquit homo romanus natus in latio. grata oratio a nobis

[illegible]

in lustralibus liber xiii :

[illegible]

rent ut aliquid acciperent [illegible] verbo p[illegible]
[illegible]
[illegible] accipiant pe-
[illegible] a vobis non pertinent [illegible] atque hono-
rem [illegible] placent
non honorem a vobis ut panem [illegible] comedere [illegible]
[illegible] non a vobis bonum [illegible]
[illegible]
qui autem ex eodem loco atque ordine placent [illegible]
sunt nam ab omnibus pretium accipiunt [illegible]
[illegible] bo-
nam [illegible] operibus [illegible]
[illegible] aliquem [illegible]
[illegible]
[illegible] magnum [illegible]
[illegible] homo [illegible]
[illegible]
[illegible] accipere [illegible]
accipi. Idem nunc [illegible] pretium maximum [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] mendacii [illegible]

fallere conatur; qui mendacium dicit, ipse fallitur. Item hoc addidit: qui mentitur inquit fallit quantum in se est. Item hoc quoque super eadem re dicit: Vir bonus inquit praestare debet ne mentiatur, prudens ne mendacium dicat. alterum incidit in hominem, alterum non. Varie mehercule et lepide Nigidius tot sententias in eandem rem quasi aliud atque aliud diceret disparavit.

Chrysippus ait omne verbum ambiguum natura esse quoniam ex eodem duo vel plura accipi possunt. Diodorus autem cui crono cognomentum fuit: nullum inquit verbum est ambiguum, nec quisquam ambiguum dicit aut sentit, nec aliud dici videri debet quam quod se dicere sentit is qui dicit. At cum ego inquit aliud sensi, tu aliud accepisti, obscure magis dictum videri potest quam ambigue. ambigui enim verbi natura illa esse debuit ut qui id diceret duo vel plura diceret. nemo autem duo vel plura dicit qui se sensit unum dicere.

Apud Titum Castricium disciplinae rhetoricae doctorem gravi atque firmo iudicio virum legebatur oratio C. Gracchi in P. Popilium. In eius orationis principio conlocata verba sunt accuratius modulatiusque quam veterum oratorum consuetudo fert. Ea verba sic composita haec sunt. Quae vos cupide per hosce annos appetistis atque voluistis ea si temere repudiaritis abesse non potest quin aut olim cupide appetisse aut nunc te-

[illegible]

nam ego bibi quantum uolui ;

[illegible]

ita dici oportere. ut ratio haec et exemplum lapsum et plurimum
uim et propriam declararet;

XVI Adiecimus saepe animum ad uocabula rerum non paucissima,
quae neque singulis uerbis ut a graecis neque si maxime pluribus
id faceremus tam dilucide tamque apte demonstrare lati-
na oratione possemus quam graeci ea dicerent priuis uoci-
bus. nuper etiam cum allatus esset ad nos plutarchi liber et eius
libri indicem legissemus qui erat ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΣ.
percontatus quispiam qui et litterarum et uocum graecarum ex-
pers fuit. cuius et liber et quali re scriptus esset. nomen quidem
scriptoris statim diximus. rem de qua scriptum fuit dicturi haesimus.
atque tum quidem primo quia non satis commode opinabar inter-
pretaturum me, si dicerem librum scriptum de negotiositate.
aliud aliud deinde apud me exquirebam. quod ut dicitur uerbum de uerbo
expressum esset. nihil erat prorsus quod aut meminissem legere
me. aut si fingere uellem non insigniter asperum absurdum-
que esset. si ex multitudine et negotio uerbum unum compingerem.
sicuti multiiuga dicimus et multicolora et multiformia. sed non
minus inlepide ita diceremus quamquam uno uerbo quae uocat
uelis ΠΟΛΥΦΙΛΙΑΝ. aut polytropian. aut ΠΟΛΥΣΑΡΚΙΑΝ.
quamobrem cum diutule tacuissem in cogitando haesissemque
tandem non uideri mihi significari eam rem posse uno nomine.
et idcirco iuncta oratione quid uellet graecum id uocabulum pararem

dicere. aliud aliud [illegible] omnino [illegible]. ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟϹΥΝΗ inquam graece dicitur. [illegible] librum conscriptum est [illegible] latine. cum ille [illegible] verbis meis inchoavi [illegible] interpretem [illegible]. ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟϹΥΝΗΝ. [illegible] inquit [illegible] quis hic plutarchus [illegible]. [illegible] plurimarum [illegible] cum industria [illegible] nomen [illegible] [illegible] liber scriptus est. libro [illegible] non incommode [illegible] minime inquam vero. neque enim ista omnino virtus est cuius graeco nomine argumentum hoc libri demonstratur. neque id quod tu opinare aut ego me dicere [illegible] plutarchus facit. deterret enim nos hoc quidem in libro quantum potest maxime a varia promiscaque et non necessaria rerum cuiuscemodi plurimarum et cogitatione et petitione. huius inquam erroris culpam esse intellego in mea scilicet infacundia qui ne pluribus quidem verbis potuerim non obscurissime dicere quod a graecis perfectissime uno verbo et planissime dicitur.

Edicta veterum praetorum sedentibus forte nobis in bibliotheca templi traiani et aliud quid requirentibus cum in manus incidissent legere atque cognoscere libitum est. tum in quodam edicto antiquiore ita perscriptum invenimus. qui flumina retanda publice redempta habent. si quis eorum ad me eductus fuerit qui dicatur quod eum ex lege locationis facere oportuerit

nem fecisse. Retanda igitur quid esset quaerebatur. Dixit ibi quis-
piam nobiscum sedens amicus meus in libro Gavi de origine vo-
cabulorum VII scriptum esse retas vocari arbores quae aut ex
ripis fluminum eminerent aut in alveis eorum extarent
appellatasque esse a retibus quod praetereuntes naves impe-
dirent et quasi inretirent. Idcircoque sese arbitrari retanda
flumina locari solita esse id est purganda ne quid aut morae
aut periculi navibus in ea vectis fieret.

xviii Draco atheniensis vir bonus multaque esse prudentia ex-
istimatus est iurisque divini et humani peritus fuit. Is draco
leges quibus athenienses uterentur primus omnium tulit.
In illis legibus furem cuiusmodi cumque furti supplicio capi-
tis poeniendum esse et alia pleraque nimis severe censuit sanxisse.
Eius igitur leges quia videbantur impendio acerbiores
non decreto iussoque sed tacito inlitteratoque atheniensium
consensu oblitteratae sunt. Postea legibus aliis mitioribus
a Solone compositis usi sunt. Is Solo e septem illis inclutis sa-
pientibus fuit. Is sua lege in fures non ut draco antea mortis
sed dupli poena vindicandum existimavit. Decemviri autem nostri
qui post reges exactos leges quibus p. r. uteretur in XII tabu-
lis scripserunt neque pari severitate in poeniendis om-
nium generum furibus neque remissa nimis lenitate usi
sunt. Nam furem qui manifesto furto prensus esset tum demum occidi

[illegible]. [illegible] non est. ut hic
in [illegible] principatu [illegible]. [illegible] man-
[illegible] libera [illegible] tempore ei cum
[illegible] factum est. [illegible] neque [illegible]
[illegible] item [illegible] ordinibus
[illegible] sed [illegible] habebat [illegible]
[illegible] uoluerunt. [illegible] alius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uindicauerunt. Sed nunc
illa decem in alio scriptum est. nam [illegible] man-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in imperium [illegible] factum est [illegible]
[illegible] cum placitum est [illegible]
[illegible] item oblata triplo [illegible]
oblatum [illegible] alia [illegible]
[illegible] moribus acceptum. [illegible] inhi-
[illegible] uolt. Inuenit [illegible] librum [illegible]
[illegible]. In quo id quoque scriptum est, quod uulgo inopina-
tum est. non hominum tantum neque [illegible] monumentum
quae [illegible] sed [illegible] quoque
[illegible] colonum
[illegible] quam [illegible] uendito possessione cum domi-
num [illegible] quod magis inopinabile est.

Sabinus dicit furem esse hominis iudicatum. qui cum fugitivus
praeter oculos forte domini iret. obtentu togae tamquam se
amiciens. ne videretur a domino. obstitisset. Aliis deinde furtis
omnibus quae nec manifesta appellantur. poenam inposue-
runt dupli. Id etiam memini legere me in libro Aristonis iure-
consulti. haud quamquam indocti viri apud veteres aegyptios
quod genus hominum constat et in artibus reperiendis sollertes
extitisse et in cognitione rerum indaganda sagaces. furta
omnia fuisse licita et inpunita. apud Lacedaemonios quoque
sobrios illos et acres viros cuius rei non adeo ut aegyptiis fides
longinqua est. non pauci neque ignobiles scriptores qui de mo-
ribus legibusque eorum memorias condiderunt. ius atque usum
fuisse furandi dicunt. idque a iuventute eorum non ad tur-
pia lucra. neque ad sumptum libidini praebendum. compa-
randamve opulentiam. sed pro exercitio disciplinaque rei belli-
cae factitatum. quod furandi sollertia et adsuetudo acueret et
firmaretque animos adulescentium et ad insidiarum astus et
ad vigilandi tolerantiam et ad obrependi celeritatem. Sed enim M.
Cato in orationem quam de praeda militibus dividenda scrip-
sit vehementibus et inlustribus verbis de inpunitate peculatus
atque licentia conqueritur. Ea verba quoniam nobis inpense pla-
cuerant. adscripsimus. Fures inquit privatorum furtorum
in nervo atque in compedibus aetatem agunt. Fures publici

in alio capite invenimus . quamvis [illegible] autem [illegible]
[illegible] furtum [illegible] pro [illegible]
[illegible] furtum [illegible] quo [illegible]
[illegible] ex libro [illegible]
[illegible] cum [illegible] domino
facere iudicare deberet . furti tenetur . Item alio capite . qui
alienum [illegible] causa [illegible] furti obnoxius est .
[illegible] cuius [illegible] . haec quidem [illegible] quoniam [illegible]
[illegible] debebit furti faciendi causa [illegible] .
[illegible] debemus [illegible] quae furta [illegible] furtum
sint . illa quoque [illegible] contrectatione fieri posse . sola mente [illegible]
animo [illegible] furtum fiat admittit . quo [illegible] nemo quidem [illegible]
dubitare [illegible] cum dominus furti [illegible]
servo suo ita furtum facere imperavit ;

[illegible]
In capite liber xiii (x iii) feliciter .,

[illegible]

I Dissertatio Fauorini philosophi qua suasit nobili feminae uti liberos quos peperisset non nutricum aliarum sed suo sibi lacte aleret :

II Quod Annaeus Seneca iudicans de Q. Ennio deque M. Tullio leui futtilique iudicio fuit :

III Lictoris uocabulum qua ratione conceptum ortumque sit et super eo diuersae sententiae Valgi Rufi et Tulli Tironis uerrius accepit :

IIII Ex Q. Enni septimo annali quibus depinxerit Q. Ennius ingenium comitatemque hominis minoris erga amicum superiorem

V Sermo Tauri philosophi de modo atque ratione tolerandi doloris secundum stoicorum decreta :

VI De aenigmate

VII Quam ob causam Cn. Dolabella proconsul ream mulierem ueneficii confitentemque ad Ariopagitas reiecerit

VIII Reditiones in gratiam nobilium uirorum memoratu dignae

VIIII Quae dicantur uocabula ancipitia et quod honoris quoque uocabulum ancipitis sententiae fuerit .

X Quod aeditumus uerbum latinum sit ;

XI Errare istos qui spe atque fiducia latendi peccent cum latebra peccati perpetua nulla sit et super ea re peregrini philosophi sermo et sophocli poetae sententia

VI Factea responso m. responsi emolimur apt. primum mani pera mendacii .

VII. Supra kalendas cum dicatur quod promisit tepurum dici

VIII kalendas in calendis in reprimque acquit mibi quisque In sermone .m. tullii supra octauum relinqui moratum caupam relinquendum acrisula supra modum .

VIIII Galeam paruicula quam cum habeat [illegible] :

X. Quod forma nullius [illegible] [illegible] [illegible] rarissime nunquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ;

NUNTIATUM QUONDAM EST FAVO-
rino philosopho nobis praesentibus uxorem auditoris sui ac se-
ctatoris paululum ante enixam auctumque eum esse
nato filio. Eamus inquit et puerum visum et patri gratu-
latum. Is erat loci senatorii ex familia nobiliore. Imus una
qui tum aderamus prosecutique eum sumus ad domum quo perge-
bat. et cum eo simul introgressi sumus. tum in primis aedibus
complexus hominem congratulatusque adsedit. atque ubi per-
contatus est. quam diutinum puerperium et quam laboriosi
nixus fuissent. puellamque defessam labore ac vigilia somnum
capere cognovit. fabulari instituit prolixius. et nihil inquit
dubito quin filium lacte suo nutritura sit. Sed cum mater pu-
ellae parcendum esse ei diceret. adhibendasque puero nutrices
ne ad dolores quos in enitendo tulisset munus quoque nutrica-
tionis grave ac difficile adiungeretur. Oro te inquit mulier
sine eam totam integram matrem esse filii sui. Quod est enim
hoc contra naturam inperfectum atque dimidiatum
matris genus peperisse ac statim ab sese abiecisse. aluisse
in utero sanguine suo nescio quid quod non videret. non alere
nunc suo lacte quod videat. iam viventem. iam hominem.
iam matris officia implorantem. An tu quoque inquit putas
naturam feminis mammarum ubera quasi quosdam venus-

pernicioso contagio. & spiritum ducere in animum atq;
in corpus suum. Ex corpore & animo deterrimo. id hercle ego id
est. quod saepe numero miramur. quosdam pudicarum mulierum
liberos parentum suorum neque corporibus neque animis si
miles existere. Scite igitur & perite noster maro. quod cum uersus
illos homeri consectaretur. ΟΥΚ ΑΡΑ CΟΙ ΓΕ ΠΑΤΗΡ ΗΝ ΙΠΠΟ
ΤΑ ΠΗΛΕΥC ΟΥΔΕ ΘΕΤΙC ΜΗΤΗΡ ΓΛΑΥΚΗ ΔΕ CΕ ΤΙΚΤΕ ΘΑ
ΛΑCCΑ ΠΕΤΡΑΙ Τ ΗΛΙΒΑΤΟΙ ΟΤΙ ΤΟΙ ΝΟΟC ΕCΤΙΝ ΑΠΗΝΗC
non partionem solam tamquam ille quem sequebatur. sed
alituram quoque feram & saeuam criminatus est. addidit
enim hoc de suo. hyrcanaeque admorunt ubera tigres. quoniam
uidelicet in moribus inolescendis magnam fere partem ingenii
altricis & natura lactis tenet. quae iam a principio imbuta pa
terni seminis concretione. ex matris etiam corpore & animo re
centem indolem configurat. Et praeter haec autem quis illud etiam
neglegere aspernarique possit. quod quae partus suos deserunt
ablegantq; a sese & aliis nutriendos dedunt. uinculum illud coagu
lumque animi atque amoris quo parentes cum filiis natura
consociat interscindunt. aut certe quidem diluunt deteruntq;.
nam ubi infantis aliorsum dati facta ex oculis amolitio est. uigor
ille maternae flagrantiae sensim atque paulatim restinguitur.
omnisq; inpatientissimae sollicitudinis strepitus consilescit. neq;
multo minor amandati ad nutricem aliam filii quam morte

super eum modestiae ad conprobandum ponemus. In libro enim uicesi
mo secundo epistolarum moralium quas ad lucilium conposuit.
deridiculos uersus q. ennium de cethego antiquo uiro fecisse. hos dicit.
dictus ollis popularibus olim qui tum uiuebant homines atque aeuum
agitabant flos delibatus populi suadae medulla. ac deinde scribit
de isdem uersibus uerba haec. admiror eloquentissimos uiros et dedi
tos ennio pro optimis ridicula laudasse. cicero certe inter bonos
eius uersus et hos refert. atque id etiam de cicerone dicit. non miror
inquit fuisse qui hos uersus scriberet. cum fuerit qui laudaret.
nisi forte cicero summus orator agebat causam suam et uolebat
suos uersus uideri bonos. postea hoc etiam addidit insulsissime.
aput ipsum quoque inquit ciceronem inuenies etiam in prosa
oratione quaedam ex quibus intellegas illum non perdidisse operam
quod ennium legit. ponit deinde quae apud ciceronem reprehendit
quasi enniana. quod ita scripserit in libris de re p. ut menelao
laconi quaedam fuit suauiloquens iucunditas. et quod alio in loco
dixerit breuiloquentiam in dicendo colat. atque ibi homo nuga
tor ciceronis errores deprecatur. non fuit inquit ciceronis hoc
uitium sed temporis. necesse erat haec dici cum illa legerentur.
deinde adscribit ciceronem haec ipsa interposuisse ad effu
giendam infamiam nimis lasciuae orationis et nitidae. de uergilio
quoque eodem in loco uerba haec ponit. uergilius quoque noster
non ex alia causa duros quosdam uersus et enormes et aliquid

[illegible]
[illegible] litterae appellant.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] litteram [illegible]
[illegible] appellant. qui magis [illegible] inquit
[illegible]
[illegible] probabilius est quod ego dixi [illegible] syllaba [illegible]
[illegible] verbo quod [illegible] corrumpatur
nihil [illegible] nam [illegible] addendo litteram [illegible]
litteram [illegible] immutando [illegible] transferendo [illegible]
plures quae corrumpuntur vocabulis [illegible].

Oratorem [illegible] in annali [illegible]
[illegible] nobilis.
[illegible] qualemcumque [illegible]
memoriam [illegible] quanta [illegible] antiquarum
[illegible] novorum [illegible] quantaque [illegible]
[illegible] religione [illegible] qualibus denique [illegible]
[illegible] amicum [illegible] hominis [illegible]
[illegible] nominum [illegible]
[illegible] philosophorum [illegible]
[illegible] Solon quidam [illegible]

[illegible]

enim omnia quae non sunt mala mo[illegible]

[illegible]

[illegible]

ad marcellum libro secundo :

vii [illegible]

maximi factorum dictorum memorabilium nono .

P. africanus superior . & tiberius gracchus tiberii & c. grac-
chorum pater rerum gestarum magnitudine & honorum atq(ue) ui-
tae dignitate inlustres uiri dissenserunt sepe numero
de re p(ublica) . & ea siue qua alia re non amici fuerunt . ea simult(as)
cum diu mansisset & sollemni die epulum ioui libaretur . atq(ue)
ob id sacrificium senatus in capitolio epularetur . fors fuit
ut apud eandem mensam duo illi iunctim locarentur . tum q(ua)si
dis inmortalibus arbitris in conuiuio iouis optimi maximi dex-
teras eorum conducentibus . repente amicissimi facti . neq(ue) solu(m)
amicitia incepta . sed adfinitas simul instituta . nam p. scipio
filiam uirginem habens iam uiro maturam . ibi tunc eodem
in loco despondit eam tiberio graccho . quem probauerat elige-
ratq(ue) exploratissimo iudicii tempore . dum inimicus est . aemilius
quoq(ue) lepidus & fuluius flaccus nobili genere . amplissimisq(ue)
honoribus . & summo loco in ciuitate praediti . odio inter sese
graui & simultate diutina conflictati sunt . postea populus
eos simul censores facit . atque illi ubi uoce praeconis renun-
tiati sunt . ibidem in campo statim nondum dimissa contione
ultro uterq(ue) & pari uoluntate coniuncti complexiq(ue) sunt . exq(ue) eo
die & in ipsa censura . & postea iugi concordia fidissime
amicissimeque uixerunt ;

Est plurifariam uidere atq(ue) animaduertere in ueteribus

tizirio extra urbem; cumque ad eum frequenter uen-

[illegible]

[illegible]

imparium negant . atque alio neque utrum pro [illegible]

[illegible]

Completio per emptionis

[illegible]

[illegible]

supra oceanum dicto contra rationem tuam; non enim

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
inderi .ii. littera media quia salutem enim ante dictum prior
[illegible]
[illegible]
minime debeat dicere hoc salutem sepe aut salui oportere.
[illegible]
[illegible]
dem fictum. minus tamen est. uidetur commenticium; confictum;
[illegible]

E[illegible]
figurae aduerbia in oratione eius animaduertimus; cum modi
[illegible]
[illegible]
[illegible]
celatim poterat. singillatim suos disponit. Item alio in loco nos
una aetate magna et gratia gesta litteris idcirco conue-
nienter mandauimus. ne uel lacunam aut saltuatim scribendo
lectorum animos impediremus;

A. Gellii noctium atticarum liber VIII explicit.

[illegible]

In [illegible] decimo commentariorum haec insunt.

.I. Inquisitio verborum istorum M.
Tulli curiosior quae sunt in primo Anto-
nianarum lib. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
versum.

.II. Super poetarum [illegible] conloquio
familiari in oppido tarentino.

.III. Et [illegible] vocabula haec [illegible]
[illegible]
alexandri.

.IIII. [illegible] philosophis [illegible]
philosophi [illegible]
[illegible]

.VI. Q[illegible] latini [illegible]
[illegible] quod vocabulum [illegible]
[illegible]
neque [illegible].

.VII. D[illegible] leonum [illegible]
[illegible] in carminibus [illegible]

VII [illegible]
[illegible]
VIII [illegible]
[illegible]
VIIII [illegible]
[illegible]
X [illegible]
[illegible]
[illegible]
XI [illegible]
[illegible]
XII [illegible]
[illegible]
[illegible]
XIII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
XIIII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
XV [illegible]

sed eo vocabulo qui sinceriter locuti sunt ma
gis proprie esse usos;
xvi Quid aput M. Catonem significent verba haec
inter os atque offam;
xvii De genere atque nominibus familiae Porciae;
xviii Quod a scriptoribus elegantissimis maior ratio
habita sit sonitus vocum atque verborum
iucundioris quae a graecis dicitur quam regulae
disciplinaeque quae a grammaticis reperta est;
xviiii Verba Titi Castricii rhetoris ad discipulos ad
ulescentes de vestitu atque calciatu non decoro.
xx Quaesitum tractatumque quid sint manubiae at
que inibi dicta quaedam de ratione utendi ver
bis pluribus idem significantibus;
xxi Verba P. Nigidii quibus dicit in nomine Valeri
in casu vocandi primam syllabam acuendam
esse et item alia ex eiusdem verbis ad rectam
scripturam pertinentia;
xxii De versibus quos Vergilius sectatus videtur
Homeri ac Parthenii;
xxiii Verba Panaetii philosophi quae scripsit in
libro de officiis secundo quibus hortatur ut
homines ad cavendas iniurias in omni loco

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cum multis hominibus

XXV [illegible] hoc [illegible]

[illegible]

[illegible]

M[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in illius [illegible] homines [illegible]
[illegible]
[illegible] nihil autem dubium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Cum hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illa [illegible]
ΥΠΕΡϹΤΕΦΑΝΟϹ· ΟΜΕΝ ΤΟΙϹ ΓΟΝΕΥϹΙ

[illegible]

·ita dicere; neque rome [illegible] pene[illegible] meliora enim

[illegible]

11 [illegible]

ita dicit; neque idmo ipance pentele meliora enim

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
etatis initiate[illegible]

A. III [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
coniuncti sunt . nec [illegible] dicuntur . [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
filio hui temporis ego. [illegible]
[illegible]
[illegible]
ma ego accepto dicta egreso; [illegible]: plerisque moni in[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iadi magni palude dicto; Olimpiade persep[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
retate adque prudentiam erga [illegible] filium comitatur.

[illegible]

cesserunt

[illegible] appellabant. Quod nunc [illegible]

[illegible] quem loqui [illegible]

[illegible]

dum equidem inveni.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quibus hec [illegible]

[illegible]

[illegible] in quibus [illegible]

[illegible]

scribetur.

viii [illegible]

[illegible]

[illegible]

·XIIII· Tullius apo· m· ciceronis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] linguae latinae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] composuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quos graeci [illegible] ΠΑΝΔΕ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] linguae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] graece
linguae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] latine dicun-
tur [illegible] linguae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] appellantur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plurimi [illegible]
autem graeca lingua ΥΟΙΝ dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nomen [illegible]
[illegible] [illegible] fuerunt [illegible] [illegible]
[illegible] nominatur quod [illegible] [illegible] dici
[illegible] quod graeci [illegible] nos [illegible]
illi ΥΙΙΙΙΟΣ [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod illi [illegible] nos [illegible]

PANDECTAS

deinde propter locum [illegible] agnationem [illegible]
ne [illegible] quod ab illis ΥΑΔΕC · inde primas [illegible]
et inde suculae appellatae; stellae autem istae sunt
in capite tauri sunt in medio [illegible] pollucem enim
[illegible] proximas stellas [illegible] sed [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
rum positu [illegible] simulacrum [illegible]
tur [illegible] capiti sicut [illegible] pastor [illegible]
[illegible] depicta est [illegible]
[illegible] stellarum quas graeci · ΠΛΕΙΑ
ΔΑC · nos vergilias vocamus;
L[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in grammaticis [illegible]
[illegible]
[illegible] origines
[illegible] praecipue [illegible]
[illegible]
[illegible] qui posteriores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plenissime id genus rerum [illegible]

ad illustrandum in quo [illegible]
in libris quos [illegible]
[illegible] quod
in quaestione [illegible] libro [illegible]
[illegible] est. quod quum [illegible]
[illegible] in quo [illegible] est [illegible]
[illegible]
homini [illegible] doctus non minus [illegible]
ETYMOL[illegible] interpret[illegible] in quo est [illegible]
[illegible]

Lepidissimus liber est in [illegible]
qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in capite [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non
[illegible] plurimis [illegible]
[illegible] multos in [illegible]
[illegible] plerumque est [illegible]
[illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible]

si belli homunculi collecti sunt · si electus locus · si temp
lectum · si apparatus non neglectus · nec loquaces aut
inquid convivas nec mutos legere oportet · quia eloquen
tia in foro et apud subsellia · silentium vero non in convivio
sed in cubiculo esse debet · sermones igitur id temporis
habendos censet non super rebus anxiis aut tortuosis ·
sed iucundos atque invitabiles et cum quadam inlece
bra et voluptate utiles · ex quibus ingenium nostrum ve
nustius fiat et amoenius · quod profecto inquid eveniet
si de id genus rebus ad communem vitae usum pertinenti
bus confabulemur de quibus in foro atque in negotiis
agendis loqui non est otium · dominum autem inquid
convivii esse oportet non tam lautum quam sine
sordibus · et in convivio legi non omnia debent
sed ea potissimum quae simul sint · BIWΦCAH
et delectent · neque non de secundis quoque men
sis cuiusmodi esse eas oporteat praecipit · his enim
verbis utitur · bellaria inquid ea maxime sunt mel
lita quae mellita non sunt · ΠΕΜΜΑCΙΝ ΕΝΙΜ CΥ
ΝΠΕΨΕΙ · societas infida · quod varro hoc in loco
dixit bellaria · ne quis forte in ista voce haereat signi
ficat id omne mensae secundae genus · nam quae
ΠΕΜΜΑΤΑ graeci aut ΤΡΑΓΗΜΑΤΑ

.. ατα ueteres nostri bellaria appellauerunt. Uina
quoque dulciora est inuenire in comoediis antiquioribus
hoc nomine appellata dictaque esse liberi bellaria.
V. In quadam epistula atei capitonis scriptum legimus.
labeonem antistium legum atque morum populi romani
iurisque ciuilis doctum adprime fuisse. sed agitabat
inquit hominem libertas quaedam nimia atque uecors.
usque eo ut diuo augusto iam principe et rem publicam
obtinente ratum tamen pensumque nihil haberet nisi quod
iussum sanctumque esse in romanis antiquitatibus legisset. Ac
deinde narrat quid idem labeo per uiatorem a tribunis
plebi uocatus responderit. cum a muliere inquit quadam
tribuni plebis aduersum eum aditi in gelliano ad eum misissent
ut ueniret et mulieri responderet. iussit eum qui
missus erat redire et tribunis dicere ius eos non habere
neque se neque alium quemquam uocandi quoniam moribus qm
maiorum tribuni plebis prensionem haberent uocati
onem non haberent. posse igitur eos uenire et prendi se ł undi
iubere. sed uocandi absentem ius non habere. Cum hoc
in ea capitonis epistula legissemus id ipsum postea
in M. uarronis rerum humanarum uno et uicesimo
libro enarratum inuenimus uerbaque ipsa super
ea re uarronis adscripsimus. In magistratu inquit

habent alii uocationem alii prensionem alii neutrum;
uocationem ut consules et ceteri qui habent imperium; pren
sionem ut tribuni plebis et alii qui habent uiatorem; neq;
neque uocationem neque prensionem ut quaestores et ceteri
qui neque lictorem habent neque uiatorem; qui uocationem
habent idem prendere tenere abducere possunt et haec
omnia siue adsunt quos uocant siue acciri iusserunt.
tribuni plebis uocationem habent nullam; neque minus multi
imperiti proinde atque haberent ea sunt usi; nam quidam non
modo priuatum sed etiam consulem in rostra uocari iusse
runt. ego triumuirum uocatus a porcio tribuno plebis
non iui auctoribus principibus et uetus ius tenui. item tribu
nus cum essem uocari neminem iussi neque uocatum a collega
parere inuitum. huius ego iuris quod m. uarro tradit labe
onem arbitror uana tunc fiducia cum priuatus esset
uocatus a tribunis non isse. quae malum autem ratio fuit
uocantibus nolle obsequi quos confiteare ius habere
prendendi? nam qui iure prendi potest et in uin
cula duci potest. sed quaerentibus nobis quam ob cau
sam tribuni qui haberent summam coercendi po
testatem ius uocandi non habuerint quod tribuni
plebis antiquitus creati uidentur non iuri dicundo
nec causis querellisque de absentibus noscendis sed inter

[illegible] populi romani in eo libro postea dicit libris [illegible] in eodem libro quaestores neque vocationem habere neque prensionem dicit. utraque igitur libri parte recitata in Varronis omnes sententiam concesserunt quaestorque in ius ad praetorem vocatus est;

Pomerium quid est. augures p. r. qui libros de auspiciis scripserunt istiusmodi sententia definierunt. Pomerium est locus intra agrum effatum per totius urbis circuitum pone muros regionibus certis determinatus qui facit finem urbani auspicii. Antiquissimum autem pomerium quod a Romulo institutum est Palatii montis radicibus terminabatur. sed id pomerium pro incrementis rei publicae aliquotiens prolatum est et multos editosque colles circumplexum est. habebat autem ius proferendi pomerii qui populum r. agro de hostibus capto auxerat. propterea quaesitum est ac nunc etiam in quaestione est quam ob causam ex septem urbis montibus cum ceteri sex intra pomerium sint Aventinus solum quae pars non longinqua nec infrequens est extra pomerium sit. neque id Servius Tullius rex neque Sulla qui proferendi pomerii titulum quaesivit neque postea divus Iulius cum pomerium proferret intra effatos urbis fines incluserint.

neque consules aut praetores censoribus neque censores consulibus aut praetoribus turbant aut retinent auspicia; at censores inter se, rursus praetores consulesque inter se et vitiant et obtinent. praetor etsi collega consulis est neque praetorem neque consulem iure rogare potest ut quidem nos a superioribus accepimus aut ante haec tempora servatum est et ut in commentario tertio decimo C. Tuditani patet, quia imperium minus praetor maius habet consul et a minore imperio maius aut maior a minore collega rogari iure non potest. nos his temporibus praetore praetores creante veterum auctoritatem sumus secuti neque his comitiis in auspicio fuimus. censores aeque non eodem rogantur auspicio atque consules et praetores. reliquorum magistratuum minora sunt auspicia. ideo illi minores, hi maiores magistratus appellantur. minoribus creatis magistratibus tributis comitiis magistratus sed iustus curiata datur lege. maiores centuriatis comitiis fiunt. ex his omnibus verbis messalae manifestum fit et qui sint magistratus minores et quamobrem minores appellentur. sed et collegam esse praetorem consuli docet quod eodem auspicio creantur. maiora autem dicuntur auspicia habere quia eorum auspicium magis ratum sunt quam aliorum;

animantib; uni homini datast idcircoque humanitas
appellata est. Sic igitur eo verbo veteres esse usos et cum primis
M. Varronem Marcumq; Tullium omnes ferme libri declarant.
Quamobrem satis habui unum interim exemplum p
romere. Itaque verba posui Varronis e libro rerum huma
narum primo cuius principium hoc est. Praxiteles qui pp
ter artificium egregium nemini est paulum modo huma
niori ignotus. Humaniori inquit non iuxta quod vulgo dicit
facili et tractabili et benivolo tametsi rudis litterarum
sit. hoc enim cum sententia nequaquam convenit.
sed eruditiori doctiorique qui Praxitelem quid fuerit et
ex libris et ex historia cognoverit.
Oratio est M. Catonis censorii de aedilib; vitio creatis.
Ex ea oratione verba haec sunt. Nunc ita aiunt in segetib; in
herbis bona frumenta esse. Nolite ibi nimiam spem habe
re. Saepe audivi inter os atque offam multa interve
nire posse. Verum vero inter offam atque herbam ibi vero
longum intervallum est. Erucius Clarus qui praefectus urbi
et bis consul fuit vir morum et litterarum veterum studiosis
simus ad Sulpicium Apollinarem scripsit hominem me
moriae nostrae doctissimum quaerere sese et petere uti sibi re
scriberet quaenam esset eorum verborum sententia. Tum A
pollinaris nobis praesentib; nam id temporis ego ad

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΓΕΟΠΟΥΑΓΕΙ ΚΑΙ ΑΕΓΕΙΝ ΙΝΑΣ ΦΑ[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in libro M. Catonis nepotis tum quaeri coeptum est quisnam is fuisset
M. Cato nepos. atque ibi adulescens quispiam quod ex eius
sermonibus coniectare poteramus non abhorrens a litteris hic
inquid est M. Cato non cognomento nepos sed M. Catonis
censorii ex filio nepos qui pater fuit M. Catonis praetorii
viri qui bello civili Uticae necem sibi gladio manu sua
conscivit. de cuius vita liber est M. Ciceronis qui inscribi-
tur Laus Catonis quem in eodem libro idem Cicero pro-
nepotem fuisse dicit M. Catonis censorii. eius igitur quem
Cicero laudavit pater hic fuit M. Cato cuius orationes
feruntur inscriptae M. Catonis nepotis. tum Apollinaris
ut mos eius in reprehendendo fuit placide admodum leniter-
que laudo inquit te mi fili quod in tantula aetate etiamsi
hunc M. Catonem de quo nunc quaeritur quis fuerit ignoras
auditiuncula tamen quadam de Catonis familia as-
persus es. non unus autem iste sed complures M. illius Cato-
nis censorii nepotes fuerunt geniti non eodem patre.
Duos enim M. ille Cato qui et orator et censor fuit
filios habuit et matribus diversis et aetatibus
longe dispares. nam iam adulescente altero
matre eius amissa ipse quoque iam multum senex Sa-
loniam clientis sui filiam virginem duxit in matrimo-
nium ex qua natus est ei M. Cato Salonianus. hoc enim illi

Auditiuncula

cognomentum fuit a salonio patre matris eius. ex maiore
autem catonis filio qui praetor designatus patre vivo
mortuus est et egregios de iuris disciplina libros reliquit.
nascitur hic de quo quaeritur m. cato m. filius m. nepos.
is satis vehemens orator fuit multasque orationes ad ex-
emplum avi scriptas reliquit et consul cum q. mar-
cio rege fuit inque eo consulatu in africam profectus in ea
provincia mortem obiit. sed is non ut dixit m. cato-
nis praetorii pater fuit qui se uticae occidit et quem cicero lau-
davit pater fuit. sed quia hic nepos catonis censorii,
ille autem pronepos fuit propterea necessum est patrem
hunc non fuisse. hic enim nepos cuius modo supra
oratio est filium quidem m. catonem habuit.
sed non eum qui uticae periit, sed qui aedilis curu-
lis et praetor fuit et in galliam narbonensem profec-
tus ibi vita functus est. ex altero autem illo censorii fi-
lio longe natu minore quem salonianum esse appellatum
dixi duo nati sunt l. cato et m. cato. is m. cato tribu-
nus plebis fuit et praeturam petens mortem obiit.
ex eoque natus est m. cato praetorius qui se bello civi-
li uticae interemit de cuius vita laudibusque cum m. ci-
cero scriberet pronepotem eum catonis censorii
dixit fuisse. videtis igitur hanc partem familiae

qui omni nocte carmina filio [illegible] genitus est · [illegible]
[illegible] sed cum parum quoque ipsa e-
[illegible] · [illegible] qui illo [illegible]
[illegible] quoque [illegible]
[illegible] posteriores fuerint [illegible] quid [illegible] ·
[illegible] differentiam facile [illegible]
[illegible] · cum legatis [illegible]
[illegible] apollinaris [illegible] nobis [illegible] · qui post
[illegible] cognouimus cum alexandriae
nos fuisse [illegible] librum commentarium de fine [illegible]
postula legeremus;

I[illegible] est probaturi [illegible] quod ex familiari nostro
quodam comperi [illegible] urbis [illegible]
[illegible] ad hanc [illegible] post [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] urbis [illegible]
[illegible] libro [illegible]

collectum legitur ... per i litteram [illegible]
[illegible] urbis [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
urbis [illegible] habitant [illegible]
[illegible]
[illegible] quippe [illegible] differentia [illegible]
[illegible] Uergilius [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
que loco per e litteram dicat [illegible]
rudis profecto [illegible] agrestis homo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] finis claudere [illegible]

litum. Tirusque [illegible] de [illegible]

[illegible] quando dicit pater [illegible] ille

[illegible] periculum [illegible] reperies [illegible] quid

qui in locis [illegible] in illo quoque idem uirgiliu

[illegible] hec finis priami fatorum simul [illegible] hic finis dicit

[illegible] quod [illegible]

[illegible] illud [illegible] idem uirgilius in [illegible]

[illegible] quem das finem rex magne laborum [illegible]

[illegible] quem [illegible] quo [illegible]

[illegible] finis [illegible] rectorem [illegible] praetor

[illegible]

[illegible] finis [illegible]

[illegible] rector dicitur [illegible] praetor

quam [illegible] duodecim

finis [illegible]

[illegible] HOPADAMHIAN [illegible] hic [illegible]

[illegible] uocabulum [illegible]

[illegible] ciceroni mollis [illegible]

[illegible] quam [illegible] quid [illegible]

[illegible] crassius [illegible] frās

[illegible] dulcem [illegible]

[illegible] quid non [illegible]

cum dixisset romane atque urbane plerique autem
his qui audierant requirebant cur soleas dixisset quas
gallicas nominare solebant. Sed castricius pro soleis
atque hoc proprie positum est. omnia enim ferme id genus Calceis f. 5.
quibus plantarum calces tantum infimae teguntur cetera
prope nuda et teretibus habenis vincta sunt soleas dixerunt.
et nonnumquam voce graeca crepidulas. gallicas autem verbum
opinor novum non diu ante aetatem m. ciceronis usurpari
coeptum. itaque ab eo positum est in [illegible]
cum gallicis et lacerna [illegible]
[illegible] apud quemquam alium [illegible]
[illegible] crepidas et
crepidulas prima syllaba correpta id genus calciamenti CREPIDAS
appellaverunt quod greci ΚΡΗΠΕΙΔΑΣ vocant. eius
que calciamenti sutores crepidarios dixerunt. sempronius
asellio in libro rerum gestarum XIIII. crepidarium inquit
cultellum rogavit a crepidario sutore. comprecationes XXI
deum inmortalium quae ritu romano fiunt expositae in li
bris sacerdotum p. r. et in plerisque antiquis orationibus. In
his scripta est luam saturni salaciam neptuni horam qui
rini virites quirini maiam volcani heriem iunonis moles
martis nerienemque martis. ex quibus id quod postremum posui
sic plerosque dicere audio ut primam in eo syllabam producant

quo graeci modo dicunt [illegible] sed qui prope [illegible]
sunt priorem corripiunt dicunt [illegible] pro [illegible]
est enim rectus casus eius vocabuli [illegible] in libris [illegible]

[illegible]

[illegible] quibusdam [illegible] gellius [illegible]
[illegible] consequenti [illegible] uerba [illegible].
[illegible]
[illegible] prius dicit [illegible] sponsus [illegible] quod
diu conlugit consilio coniugis [illegible] iudam [illegible]
ra peperit. Unde liber [illegible] postea [illegible] pa
rentem. deinde in quit conlugit consilium istum feliciter sig
nificans per quod ab [illegible] nonce id pontifice [illegible] dic
tum; sed etiam quoque traditum est fuisse [illegible] a qui
busdam uxorem [illegible] dicantur [illegible] animadver
tendum est quod gellius non adicit p. x. litteram [illegible] nomen [illegible]
[illegible] plautum [illegible] praeterea gellium legimus
in libris [illegible] comoediarum scriptor in fabula quae inscrip
ta est [illegible]
[illegible] quidem [illegible] in conubium [illegible]
[illegible] habent [illegible] in [illegible] nomine syllabam
[illegible] quam superius dictum est corripiendam [illegible]
[illegible] ut [illegible] in differentiae [illegible] est
[illegible] ut plurimi in duas uerba [illegible] in pri
mo [illegible] in hoc [illegible] non [illegible] quidem
[illegible] numeri seruauit primam syllabam in [illegible]
[illegible] corripuit. [illegible] quidem [illegible]
[illegible] modus est quod in commentariis [illegible]

cladis temporibus inveniuntur [illegible]. Cum quaeritamus hoc est rine ita dictum placidi[illegible] nomine [illegible] quid leq; fieri maxime pr[illegible] enim p[illegible] apud graecos [illegible] plerique latinae quoque linguae pri[illegible].

M. cato consularis et censorius publicis iam privatisq; opulentiis rerum [in urbe florentibus,] villas suas inexcultas et rudes ne tectorio quidem praelitas fuisse dicit ad annum usq; aetatis suae septuagesimum atq; ibi postea his verbis utitur, neq; mihi inquid aedificatio neq; vasum neq; vestimentum ullum est manupretiosum neq; pretiosus servus neq; ancilla. si quid est inquit quod utar utor, si non est egeo. suum cuiq; per me uti atq; frui licet. tum deinde addit. vitio vertunt quia multa egeo. at ego illis quia nequeunt egere. haec mera veritas tusculani hominis egere se multis rebus et nihil tamen cupere dicentis, plus hercle promovet ad exhortandam parsimoniam sustinendamq; inopiam quam graecae istorum praestigiae philosophari sese dicentium umbrasq; verborum inanes fingentium qui se nihil habere et nihil tamen egere ac nihil cupere dicunt cum et habendo et egendo et cupiendo ardeant;

In fastigiis fori traiani simulacra sita sunt circumundiq; inaurata equorum atque signorum militarium subscriptumq; [illegible]

qi est ... manubiis. querebat fauorinus cum in area fori
ambularet amicum suum consulem opperiens causas
pro tribunali cognoscentem. nosq; tunc eum sectaremur.
querebat inquam quid nobis uideretur significare
proprie manubiarum illa inscriptio. tum quispiam
qui cum eo erat homo in studiis doctrinae multi atq; cele
brati nominis. ex manubiis inquit significat ex praeda;
manubie enim dicuntur praeda quae manu capta est. Et
si inquit fauorinus opera mihi in principe et prope omnis
in litterarum disciplinis quae grece sumpta est. non usque eo
tamen infrequens sum uocum latinarum quas rubri Subcesiu
cuio aut tumultuario studio colo ut hanc ignorem
manubiarum interpretationem uulgariam quod esse
dicantur manubie praeda. sed quero an M. Tullius uir
homo diligentissimus in oratione quam dixit de le-
ge agraria kl. ianuariis contra rullum inani et in
lepida geminatione iunxerit manubias et praedam
si duo haec uerba idem significant neque ulla re aliqua
dissident. atq; ubi fauorinus erat ingenio diuina
quadam memoria uerba ipsa M. Tulli statim dixit.
ea nos hic adscripsimus praedam manubias sectionem
castra denique gn. pompei sedente imperatore decem-
uiri uendent. et infra eadem dicit similiter

positatem ex praeda manubias ... uoce commutata
Deinde ad eum amicus ille qui manubias esse praedam dix-
erat et uindicauit ne ... nihil inquit utroque in loco M. Cicero
duobus uerbis idem rem ut putas significantibus in
genere frigide est usus et tali loco dignus qualis apud
Aristofanem facetissimus comicorum Euripides Aesch-
ylum insectatus est cum ait. ΔΙC ΤΑΥΤΟΝ ΗΜΕΙΝ ΕΙ-
ΠΕΝ Ο COΦΟC ΑΙCΧΥΛΟC ΗΚΩ ΓΑΡ ΕΙC ΓΗΝ ΦΗ-
CΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΧΟΜΑΙ ΗΚΕΙΝ ΔΕ ΤΑΥΤΟΝ ΕCΤΙ ΤΩ
ΚΑΤΕΡΧΟΜΑΙ ΝΗ ΤΟΝ ΔΙ ΩC ΠΕΡ ΓΕ ΕΙ ΤΙC ΕΙΠΟΙ
ΓΕΙΤΟΝΙ ΧΡΗCΟΝ CΥ ΜΑΚΤΡΑΝ ΕΙ ΔΕ ΒΟΥΛΕΙ ΚΑΡ-
ΔΟΠΟΝ; Nequaquam ista inquit ille talia uiden-
tur qualia est ΜΑΚΤΡΑ ET ΚΑΡΔΟΠΟC quae uel a po-
etis uel oratoribus graecis nostrisque celebrandae orationis
gratia duobus eadem pluribusue nominibus fre-
quentantur; quid igitur inquit Fauorinus ualet haec re-
petitio instauratioque eiusdem rei sub alio nomine in ma-
nubiis et in praeda? Num ornatui ut alioqui solet orationem
facit in modulationem aptioremque reddit? Num ornan-
di uel exprobrandi criminis causa exaggerationem ali-
quam speciosam facit sicut in libro eodem M. Tulli
de constituendo accusatore ... unaque eademque res
pluribus uerbis uehementius atque atrocius dicitur.

Sicilia tota si una uoce loqueretur hoc diceret quid auri quid
argenti quid ornamentorum in meis urbibus sedibus delu-
bris fuit. Nam cum urbes semel totas dixisset sedes delubra-
que addidit, que sunt ipsa quoque in urbibus. Item in eodem
libro simili modo Siciliam inquit prouinciam C. Uer-
rem per triennium depopulatum esse. Siculorum ciuitates
uastasse domos exinanisse fana spoliasse dicimus. Hec quid-
em uidetur cum Siciliam prouinciam dixerit atque insup-
er ciuitates addiderit domos atque fana que
infra posuit comprehendisse. Uerba hec quoque mul-
ta uariaque uerum depopulatum esse uastasse exinanisse spo-
liasse nonne unam atque eandem uim in sese habent.
Non. Sed quia cum dignitate orationis et cum graui
uerborum copia dicuntur quamquam eadem fere sint
et ex una sententia cooriantur plura tamen esse existi-
mantur quoniam aliud atque aliud dicunt, multo sepius feriunt. Hoc orna-
tus genus in crimine uno uocabulis multis atque seuis
exaggerando ille iam tunc M. Cato antiquissimis in o-
rationibus suis celebrauit sicuti in illa que inscripta
est de decem hominibus cum Thermum accusauit
quod decem liberos homines eodem tempore interfe-
cisset. Hisce uerbis eandem omnibus rem significantibus
usus est, que quoniam sunt eloquentie latine tunc primum

[illegible] sub [illegible] est [illegible]
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΕΙΝ · [illegible] facinus [illegible]
[illegible] consulis [illegible] homines [illegible]
[illegible] fecit decem [illegible] fecit decem
[illegible] fecit decem hominibus uitam eripuit.
Indicta causa [illegible] dicta [illegible] · in · cato in
[illegible] orationis principio quam dixit in senatu pro rhodi-
ensibus [illegible] prosperas dicere [illegible]
[illegible] uerba [illegible] sunt scio
solere plerisque hominibus in rebus secundis atque prolix
is atque prosperis animum excellere atque superbiam.
atque ferociam augescere atque [illegible] origini
VII in oratione quam contra Ser. Galbam dixit com
[illegible] super eidem [illegible]
[illegible] hunc [illegible]
[illegible]
[illegible] hominem [illegible]
[illegible] exaggerato sunt; ΕΚΤΟΡΑ
[illegible]
[illegible] ΚΑΤΑΝ ΑΠΟΚΤΑ [illegible] ΑΙΜΑΤΟΣ ΕΚ
ΤΕΚΝΟΥ [illegible] ΥΣ ΜΟΙ ΝΑΙ
ΤΕ ΜΑΧΑΙΡΑ [illegible] ΑΠΟΚΤΑ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] apud
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΜΗΝ ΚΕΤΙ ΝΑΙΑ ϹΦΙΑ
ΦΗΝΟΑϹ ΜΙΞΕΤΕ ΜΗΝΗϹ ΜΑΧΕϹΘΕ.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΜΝΗϹΤΗΡΟϹ ΑΑΡΑ
ΤΗΑϹ ΜΑΧΩ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΕ ΜΟΡΟΝ ΤΕ ΗΜΙΝ ΤΥ
ΟΝ · [illegible] · ΘΑΝΑΤΟΝ ΚΑΙ ΜΟΡΟΝ · [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
Verba ... idem significantia non frustra posita ... M. Tul-
lii ... in quadam oratione ... est ...
ipsi eiusdem verbi quo ille M. Cicero in L. Piso-
nem ... aures hominibus compla-
cent uenustatem modo numerisque fuerint ... figuram
similitudinemque ... pluribus simul vocibus verborumque
... denique in quo est ... quidam ... men-
tio est hic in fraudem homines in publica ... quibus ex
ignorantia decepti ... induxit. quid igitur simile est in
quo apud eundem in praeda et manubiis? nihil profec-
to istiusmodi ... neque ornatus fit additis manubiis
neque exaggerationis modulationisve. sed aliud omnino prae-
da est ut in libris rerum verborumque veterum scriptum e(st),
aliud manubiae. nam praeda dicitur corpora ipsa rerum
quae capta sunt, manubiae vero appellatae sunt pecunia
a quaestore ex venditione praedae redacta. utrumque ergo
dixit M. Tullius cumulandae invidiae gratia decemviros
ablaturos et praedam quae nondum esset venun-
data et pecuniam quae ex venditione praedae percepta esset.
Itaque inscriptio haec quam videtis ex manubiis non res corpo-
rasque ipsas praedae demonstrat, nihil enim captum est horum

aurata l n o ex hostibus sed facta ee · haec cum partim ma-
ex manubiis id est ex pecunia praedaticia dedicata sint · ma-
nubias autem sicut a l m dixi non praedam sed pecunia
per quaestorem populi · r · ex praeda uendita contractam;
quod per quaestorem autem dixi intellegi nunc oportet prae-
fectum aerario significari · nam cura aerarii a quaestorib;
ad praefectos translata est; est tamen nonnusquam inue-
nire ita scriptum quorum non ignobiles scriptores ut
aut temere aut incuriose praedam pro manubiis et ma-
nubias pro praeda posuerint · aut tropica quadam
figura mutationem uocabuli fecerint · quod facere con-
cessum est scite id periteque facientib; sed enim qui pro-
prie atque signate locuti sunt · sicut hoc in loco m · tul-
lius manubias pecuniam dixerunt;

P · nigidii uerba sunt · ex commentariorum gramma-
ticorum uicesimo quarto · hominis in disciplinis doctri-
narum omnium praecellentis · deinde inquit ualerii
quomodo poterit seruari si non scimus in nominib; utrum in-
terrogandi an uocandi sint · nam interrogan-
di secunda syllaba superiore tonost quam prima
deinde nouissima deicitur · at in casu uocandi summo
tonost prima deinde gradatim descendunt · sic quidem
nigidius dici praecipit · sed si quis nunc ualerium appellans

in casu uocandi secundum id praeceptum nigidii acuerit primam non aberit quin rideatur. Summum autem tonum ΠΡΟΣΩΔΙΑΝ acutam dicit et quem accentum nos dicimus uoculationem appellat et casum interrogandi eum dicit quem nunc nos genetiuum dicimus. Id quoque in eodem libro nigidiano animaduertimus: si huius, inquit, amici uel huius magni scribas unum i facito extremum. Sin uero hi magnei hi amicei casu multitudinis recto, tum ante i scribendum erit e atque id ipsum facies in similibus. Item si huius terrai scribes i litteram facito extremam si huic terrae per e scribendum est. Item mei qui scribit in casu interrogandi uelut cum dicimus mei studiosus per i unum scribat non per e. At cum mehe tum per e et i scribendum est quia dandi casus est. Haec nos auctoritate doctissimi hominis adducti propter eos qui harum quoque rerum scientiam quaerunt non praetermittenda existimauimus.

Partheni poetae uersus est ΓΛΑΥΚΩ ΚΑΙ ΝΗΡΕΙ ΚΑΙ ΕΙΝΑΛΙΩ ΜΕΛΙΚΕΡΤΗ. Eum uersum uergilius aemulatus est. Itaque fecit duobus uocabulis uenuste inmutatis parem: glauco et panopeae et inoo melicertae. Sed illi homerico non sane re parem neque similem fecit. Esse enim uidetur homeri simplicior et sincerior. Vergilii autem ΝΕΩΤΕΡΙΚΩΤΕΡΟΝ et quodam quasi ferumine

item utique fecerit · ΤΑΥΡΟΝ ΑΛΦΕΙΩ ΤΑΥΡΟΝ
ΔΕ ΠΟCΕΙΔΑΩΝΙ · Neptuno taurum tibi pulcher
apollo.

XXVIII Legebatur panetii philosophi liber de officiis secun-
dus ex tribus illis inclutis libris quos M. tullius magno
cum studio maximoque opere emulatus est. ibi scriptum
est cum multa alia ad bonam frugem ducentia. tum
uel maxime quod esse herere in animo debet. id autem
est ad hanc ferme sententiam. Vita inquit hominum
qui aetatem in medio rerum agunt ac sibi suisque esse
usui uolunt. negotia periculaque ex improuiso adsidua
et prope cottidiana fert. ad quae cauenda atque declinan-
da perinde esse oportet animo prompto semper atque
intento. ut sunt athletarum qui pancratiaste uocantur
nam sicut illi ad certandum uocati proiectis alte bra-
chiis consistunt caputque et os suum manibus oppositis
quasi uallo premuniunt. membraque eorum omnia
priusquam pugna mota est. aut ad uitandos ictus
cauta sunt aut ad faciendos parata. ita animus atque
mens uiri prudentis aduersus uim et petulantias iniu-
riarum omni in loco atque in tempore prospiciens de-
bet esse erecta ardua septa solide. expedita numquam
conivens nusquam aciem suam flectens

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nobis roboretur;
V[illegible]
[illegible] lib: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

plurimumq; multorum hominum appellat non modo cu
quoq; numerum adhibet atq; includi potest. multa autem
mortalem natura quo parte et quod animantium numerabili
omne ferme genus quod in natura est. Ordinem dicam in
certis quos comprehendunt, ad id tale quidem genus ita
un ... in genere atq; promiscuum multitudinem
uolens ostendere cum multis mortalibus in id bellum bella
proelium uenisse dixit. ΕΜΦΑΤΙΚΩΤΕΡΟΝ·
quam si tum dixisset hominum duorum tantum ...
quos fremitu ... ut partem non ... proba-
... admirati quoque. audimus. uidetur
tamen ... semper ... in quibus locis mor-
tales multos primula hominibus dicendum ... plane
fuit graecum illud ... proverbium;
ΤΟ ΗΜΙΤΗ ΦΑΚΗΣ ΥΡΟΝ· hoc ludicrum fremo-
nis ... parvus minimusq; vocabulis ...
... ferre fugientis ... quae ...
... huiusce modi uerborum ...;

a Animaduertere est pleraq; uerborum Latinorum ex ea
significatione in qua nata sunt decessisse uel in aliam
longe uel in proximam. eamq; decessionem factam esse
consuetudine et inscitia temere dicentium quae cuimodi
sint non didicerint. ... hominis

putant os et oculos et genas quod graeci ΠΡΟCWΠΟΝ
dicunt. quom facies sit forma omnis et modus et factura
quaedam corporis totius a faciendo dicta ut ab aspectu spe
cies et a fingendo figura. Itaq; pacuuius in tragoedia quem p
[illegible] faciem dixit hominis pro corporis longitu
dine. aetate inquit integra feroci ingenio facie procera uirum. non
solum autem in hominum corporib; sed etiam in rerum cuius
quemodi aliarum facies dicitur. nam montis et caeli et mar
is facies si tempestiue dicatur probe dicitur. Sallustii uerba
sunt ex historiarum secundo. Sardinia in africo mari facie
uestigii humani in orientem quam occidentem latior pro
minet. ecce autem id quoque in mentem uenit quod etiam plautus
in poenulo faciem pro totius corporis colorisq; habitu dixit.
uerba plauti haec sunt. sed earum nutrix qua sit facie mihi
expedi. statura non magna corpore aquilo. ipsa est. spe
cie uenusta ore atq; oculis pernigris. formam quidem hercle
uerbis depinxit probe. praeterea memini quadrigarium
in undeuicesimo faciem pro statura totiusq; corporis
figura dixisse.

XXXI Laudabat uenditabatq; se nuper quispiam in libra
ria sedens homo inepte gloriosus tamquam unus esset
sub omni caelo saturarum M. uarronis enarrator quas
partim cynicas alii menippeas appellant. et iactabat

Inde quidem non admodum difficilis ad commenda-
ut ipsa pare posse nummi nem dicebat cum forte ego cum libra-
rii stationem adirem fortasse qui ΥΔΡΟΚΥΩΝ. Inscriptus
est. Propius igitur accessi ... inquam magistro: ver-
bum illud italica egregia ... ut summum ... abscon-
ditum est. nullus ... argute legerit ... pauci
lectione ... quod habitu ... tum
dicas mihi legem inquit ... mihi ... quae non intellegis.
... ego ... inquam ... legere
ego possem quae non ... discindi ...
... quodque ...
... quibus ad ... compluribus
idem comprobantibus ... accepit a me
librum veterem fide spectatum ... scriptum accepit
... instrumentum ... quid de
inde dicam non audeo ...
... ludo ... librum accepisse.
... in legendo ...
... corrupta ...
... redde igitur mihi librum ...
... inquit ...
... perdocet ... ipsa ...
... 7 ...

ad librum istum ubi [illegible] legeram [illegible] in quo [illegible]
magister [illegible] in quo illi [illegible] lopus est . id uero [illegible] /
cas mihi [illegible] in hoc loco quem legisti quid
significat . [illegible] quasi difficili
questione [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible]
loci [illegible] est uerba [illegible]
[illegible] illum [illegible]
quod uocant . HIPPO [illegible] . N [illegible]
[illegible] . NEVEIN . [illegible]
[illegible]
[illegible] . Q [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] appellasse [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] dicere [illegible] nullam [illegible]
habere significationem [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]

A. GELLII NOCTIUM ATTICARUM LIBER XV[illegible] EXPLICIT

INCIPIT LIB. XIIII · CAPITULA · [illegible] MINIO [illegible] SUNT ·

I Dissertatio Favorini philosophi adversus eos qui chaldaei appellantur et ex coetu motibusque siderum et stellarum fata hominum dicturos pollicentur.

II Quem in modum disseruerit Favorinus consultus a me super officio iudicis.

III An aemuli offensique inter sese fuerint Xenophon et Plato.

IIII Quod apte Chrysippus et graphice imaginem Iustitiae modulis coloribusque verborum depinxit.

V Lis atque contentio grammaticorum inter sese inlustrium Romae vocativus casus eius vocabuli quod est egregius.

VI Cuimodi sint quae speciem doctrinarum habeant sed neque delectent neque utilia sint; atque inibi de vocabulis singularum urbium regionumque immutatis.

VII Quod M. Varro Cn. Pompeio consuli primum designato commentarium dedit quem appellavit ipse eisagogikon de officio senatus habendi.

VIII Quaesitum esse dissensumque an praefectus Latinarum causa creatus ius senatus convocandi consulendique habeat.

INCIPIT LIBER XIIII FELICITER. SEXTI DECIMI COM
MENTARIO HIC INSUNT.

I Dissertatio favorini philosophi adversus eos qui chal
dei appellantur et ex coetu motibusque siderum et stellarum
fata hominum dicturos pollicentur.

II Quem in modum disseruerit favorinus consultus a me su
per officio iudicis.

III An aemuli offensique inter sese fuerint xenophon et plato

IIII Quod apte chrysippus et grafice imaginem iustitiae modulis
coloribusque verborum depinxit.

V Lis atque contentio grammaticorum inter sese inlustrium romae
super casu vocativo vocabuli quod est egregius.

VI Cuimodi sint quae speciem doctrinarum habeant sed neque
delectent neque utilia sint atque ibi de vocabulis singu
larum urbium regionumque inmutatis.

VII Quod M. varro Cn. pompeio consuli primum designato
commentarium dedit quem appellavit ipse εισαγωγικον
de officio senatus habendi.

VIII Quaesitum esse dissensumque an praefectus latinarum causa
creatus ius senatus convocandi consulendique habeat.

[illegible] annis volent[illegible] contra legis divine [illegible] vera credunt [illegible] falsissimo sunt

ADVERSUM ISTOS QUI SE CHALDAEOS SEU GENETHLIACOS appellant. ac de motu deque positu stellarum dicere posse que futura sunt profitentur. Audivimus quondam favorinum philosophum rome grece disserentem egregia atque illustri oratione. exercendi autem non ostentandi gratia ingenii. an quod ita serio iudicatoque existimaret non habeo dicere. Capita autem locorum argumentorumque quibus usus est. quod eius meminisse potui. egressus ibi ex auditione propere adnotavi. eaque fuerunt ad hanc ferme sententiam; Disciplinam istam chaldeorum tante vetustatis non esse quante videri volunt. neque eos principes eius auctoresque esse. quos ipsi ferunt. sed id praestigiarum atque offuciarum genus commentos esse homines aeruscatores & cibum quaeritantes
(ab offuscando dicitur.) (i. es quaerentes s. pecuniam.)

Atque eos quoniam viderent terrena quaedam inter homines sita caelestium rerum sensu atque ductu moveri. quale est quod oceanus quasi lunae comes cum ea simul senescit adolescitque. hinc videlicet sibi argumentum ad persuadendum paravisse. ut crederemus omnia rerum humanarum & parva & minima tamquam stellis atque sideribus evincta duci & regi. Esse autem nimis quam ineptum absurdumque. ut quoniam aestus oceani cum lunae curriculo congruit. negotium quoque alicuius quod ei forte de aqua

[illegible] ... uera credunt ... falsissima sint.

ADVERSUM ISTOS QUI SESE CHALDAEOS SEU GENETHLI-
acos appellant ac de motu deque positu stellarum dicere
posse quae futura sunt profitentur audiuimus quondam
Fauorinum philosophum Romae graece disserentem egre-
gia atque inlustri oratione exercendi autem non ostentandi
gratia ingenii an quod ita re uera iudicaret non
habeo dicere. Capita autem locorum argumentorumque
quibus usus est quod eius meminisse potui egressus ibi ex
auditione propere adnotaui eaque fuerunt ad hanc
ferme sententiam: disciplinam istam chaldaeorum tan-
tae uetustatis non esse quantae uideri uolunt neque eos
principes eius auctoresque esse quos ipsi ferant sed id
praestigiarum atque offuciarum genus commentos esse
homines aeruscatores et cibum quaestumque ex mendacii
captantes. Atque eos quoniam uiderent terrena quaedam
inter homines sita caelestium rerum sensu atque duc-
tu moueri quale est quod oceanus quasi lunae comes cum
ea simul senescit adolescitque hinc uidelicet sibi argumen-
tum ad persuadendum parauisse ut crederemus omnia rerum
humanarum et parua et minima tamquam stellis atque
sideribus euincta duci et regi. Esse autem nimis quam ineptum
absurdumque ut quoniam aestus oceani cum lunae curriculo con-
gruit negotium quoque alicuius quod ei forte de aqua que-

c. ab offuscando dic.

quis non uidere [illegible] signa stelle [illegible] medium
[illegible] fieri [illegible] nonnulla quoque
[illegible] per
[illegible] aliis [illegible] aliis [illegible]
[illegible] non [illegible] quoque [illegible]
[illegible] aliae apud [illegible]
aliae apud [illegible] liquet [illegible]
quidem [illegible] dicerent [illegible]
[illegible] eandem [illegible]
[illegible] stellarum [illegible] semper [illegible]
[illegible]
[illegible] stellarum [illegible]
quas a chaldeis babiloniis siue egyptiis obseruatas
ferunt quos multa experimenta [illegible] diligentius [illegible]
[illegible] plures quam [illegible] dicere [illegible] posse [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] plura [illegible]
[illegible] obseruatio [illegible] non
[illegible] cernere homines possint propter
[illegible] splendoris [illegible]
[illegible] liquet [illegible] quibusdam [illegible] conspiciuntur
[illegible]
[illegible]
[illegible] uidemus [illegible] modo

stellarum [illegible]
[illegible]
rum ad reperiendum quod [illegible]
stellarum. ut circum[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] stellarum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible] eodem [illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible]
[illegible]
dicitur enim quod [illegible] eodem [illegible]
[illegible]
[illegible] stellarum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eandem [illegible]
[illegible]
[illegible]

Atque illud etiam [illegible] considerandum puta-
bam quod aliud stellarum agmen [illegible]
[illegible] aliud post-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] stellarum [illegible]
alius [illegible]
liber [illegible]
[illegible] dicebat certe quaedam
[illegible] stellarum ordine quod et quodque for-
tuna hominis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] significatione [illegible]
[illegible] stellarum [illegible] debuerit
qualis quodque [illegible] demonstrasset
[illegible] stellarum
[illegible]

hominis est tam destinatio nonque est. cum que formam post
longissima saeculorum spatia [illegible] testatur
[illegible] hominis [illegible]
[illegible] singulos maiorum aut gradus per quos in sem
[illegible] ordinem tam saepe [illegible] multipli
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible] quod [illegible] post. neque [illegible]
[illegible] admiratur [illegible] gradus.
[illegible] significandi [illegible] hominis qui post [illegible]
[illegible] obseruationem.
[illegible] confunditur. [illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] consilio
quoque ipsa homini [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod forte [illegible] uoluerit [illegible]
[illegible]
qui [illegible]
[illegible] quidam [illegible]
[illegible] hominis [illegible] quod dicatur
[illegible]
[illegible] quod [illegible]

interposita est uelocitate similibus sponte. nihil arbi
trantur fiunt; sed ducentibus illis in unum generalit(er)
pueris quae [illegible] praedicta adfirmante [illegible]
[illegible] in manibus [illegible] praediis [illegible] tandem
ponde illa quoque. [illegible] iudicando audent
dicere quasi iam [illegible] ludentium [illegible] mag
nifice [illegible] paruum interuallum [illegible] in minoribus [illegible] sup
ponere sunt sed si magni [illegible] tamen rerum [illegible] dicatur.
[illegible] facilius comprehendi par
ti dicam. Uolo inquit mihi respondeant. Quid in hac
uanitate mundi contemplatione praestant [illegible]
[illegible] perituris quae [illegible]; neque [illegible]
hominum in ignem putent, et quae iudicium dicant in
quo [illegible] respondeant. Non paruum inquiunt quidem
est momentum temporis in quo homo nascitur fatum
accipit. ut in eodem illo puncto sub eodem circulo caeli
plurimi nascuntur [illegible] dispar [illegible] nonque
[illegible] genitura quoque non eadem [illegible] tenuit.
quia in eodem temporis puncto [illegible] qui
respondeant [illegible] illum temporis [illegible] uolunt qui
[illegible] animi comprehendi potest quam [illegible] per
[illegible] ad [illegible] quaerunt [illegible] proprie [illegible]
[illegible] praedictum [illegible] quae

[illegible] origine unum continent momenta in geniturae sicut dicunt momen-
ti non tamen ad postremum [illegible] ac quid est quod uidetur [illegible] ha-
bita potest requiri quod hominum [illegible] quidem
omnium actionum diuersis stellarum mobilibus [illegible]
ad uariis regionibus sub quibus gemini se longe distantibus
[illegible] ista [illegible] tales [illegible]
[illegible] expugnationibus [illegible]
fluctu [illegible] gemini nostri [illegible] quae [illegible] pe-
ritum uerissimum [illegible] quod talia [illegible] numquam
cum [illegible] momenta nati sunt singulis sideribus.
[illegible] quodque [illegible] quod si quidem [illegible]
in hominis mores [illegible] conformationis diuersis temporibus
eorum pro stellarum [illegible] quae [illegible] positione [illegible]
[illegible] nullius [illegible] potuit dicunt [illegible] gene-
re. Cur non aliquando [illegible] omnia quaeque per [illegible]
[illegible] per [illegible] stellarum [illegible]
et similitudinem seruare, simul et natus [illegible] et pl[illegible]
multa [illegible] formula [illegible] omnibus omnium [illegible]
[illegible] quamquam [illegible]
Non igitur hic [illegible]
[illegible]
[illegible] dicebat quod non [illegible]
[illegible] mores hominum rerumque humanarum

omnium temporis & ratio & cursus in caelo & apud stellas
[illegible]
rent. nulla ratio uideretur cur ea siderum uis in homi
[illegible]

quam [illegible] facilius imitari. Ista autem omnia quae
[illegible] ab his vere dicunt. praecarptis inquit
quae mentiuntur pars ut non sit millesima [illegible]
Haec autem quae dicentem Fauorinum audiuimus multa
aliorum memini poetarum ueterum testimonia quibus huius
cemodi ambages fallaciosae confutantur. Ex quibus est pa
cuuianum illud. Nam si quae uentura sunt prouideant:
aequiperent Ioui. Item accianum illud. nihil inquit
credo auguribus qui aures uerbis ditant alienas:
suas ut auro locupletent domus. Idem Fauorinus de
terrere uolens ac depellere adulescentes a genethliacis
istis et quibusdam aliis id genus qui prodigiosis artibus
futura omnia dicturos pollicentur, nullo pacto adeundos
eos esse consulendosque huiuscemodi argumentis conclude
bat. Aut aduersa inquit euentura dicunt aut prospera.
Si dicunt prospera et fallunt miser fies frustra expectan
do. Si aduersa dicunt et mentiuntur miser fies frustra ti
mendo. Sin uera respondent eaque sunt non prospe
ra, iam inde ex animo miser fies antequam e fato fias. Si feli
cia promittunt eaque euentura sunt, tum plane duo erunt
incommoda: et expectatio te spei suspensum fatigabit
et futurum gaudii fructum spes tibi iam praeflora
uerit. Nullo igitur pacto utendum est istiusmodi hominibus

nibus res futuras praesagientibus.

Q[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dus liber uocatus, id est iudiciarium quo uocis iudicetur utrum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
bini masyrii et quorundam aliorum iuris peritorum commen
[illegible]
[illegible]
rum circumstantia nihil quicquam nos huiuscemodi libri
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

exempla probitatis sinceritatisque eius exprimebantur.

[illegible]

uitaeque turpi et sordida conuictumque uolgo inmendacius.

[illegible]

cum considerabam. alterum fidei alterum [illegible]

[illegible]

[illegible]

nuerit omnia. Ac pet& ut & ipsum illud inquo herebam.

& cetera etiam quae obseruanda mihi forent inofficio

iudicis. facere & me uti earum rerum essem prudentior.

Tum fauorinus religione illa cunctationis & sollicitudi-

nis nostrae comprobauit. id quidem inquit sup quo nunc deli-

[illegible]

quoq; officio iudicis p̄cipi t&ibi me uis. nequaquam est

[illegible]

[illegible]

[illegible]

capita attingam. Iam omnium primũ hoc deiudicis officio

[illegible]

eaque res uni ei priusquam agi coepta aut inIudicium deducta sit.

[illegible]

[illegible]

secundum ea quae sciens uenit iudicare. An secundum ea quae

aguntur. id etiam inquit quaeri sol& an deceat atq; conue-

niat iudici causa iam cognita si facultas esse uideatur com-

ponendi negotii officio paulisper iudicis dilato communis

amicitiae & quasi pacificatoris partes recipere. atq; illud am-

[illegible]

[illegible]

p̄ire tibi

[illegible]
[illegible]
hercle tibi utare. m. catonis prudentissimi uiri consilio.
[illegible] gellium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ego altiusq; id esse existimaui quam quod meae aetati &
mediocritati conueniret & ut cognouisse & condemnasse
[illegible]
rem tamen inducere in animum non quiui & propterea iu-
[illegible]
uerba ex oratione m. catonis cuius commeminit fauo-
rinus [illegible]
[illegible] ab altero peterent. si ambo pares essent

[illegible]
uirum quidem cyrum nauum & strenuum fuisse dixerit.
[illegible]
[illegible]
quae dixi accedere. quod xenofon in libris quos dictorum atq;
factorum socratis commentarios conposuit. negat socraten de
caeli atq; naturae causis rationibusq; umquã disputauisse. ac
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dium & uoluntas abest. speciem tamen aemulationis
creat. nam cum ingenia quaedam magna duorum

plurimum ut in eiusdem rei studio inlustrium aetate pari sunt.
[illegible]

contentionis aemulae pariunt,

[illegible]

[illegible] qui iustitiae amator est et ideo postere
[illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] ueritatisq; [illegible] uerba ipsa chrysippi

[illegible] haec sunt [illegible]

[illegible]

ΜΗΔΑΜωϹΕΝΔΙΔΟΝΑΙΤΟΙϹΚΑΚΟΥΡΓΟΙϹΜΗΔΕ

[illegible]

[illegible]

ΗΔΕΝΤωΝΤΟΙΟΥΤωΝΟΙϹΑΚΟΛΟΥΘωϹΚΑΙϹΚΥΘ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] chrysippi [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dicendi [illegible] ratio [illegible]

[illegible] singularis [illegible] syllaba [illegible] in quibus [illegible] syllabam [illegible] [illegible]

[illegible] syllaba [illegible]

[illegible] syllabam [illegible]

uocandi .i. [illegible] extremum. & idcirco egregi non

[illegible] syllaba [illegible]

[illegible] syllaba [illegible]

[illegible] egregie [illegible]

[illegible] egregi [illegible]

[illegible] syllaba [illegible]

[illegible] syllaba [illegible]

[illegible]

excommunicatu uocatiuo i litteram

[illegible]
[illegible]
sit rectius per .i. litteram non per .e. In eodem casu pronuntia-
[illegible]
[illegible]
audire. clamantes compugnantesq; illos reliqui,
VI [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
uarius & remotius lectionibus. ut ex eo sumerem quantum li-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΑΣΥΡΤΙΚΟΝ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
riorum non nouit. oleum ex rosa nouit. atq; illud etiam

scriptum fuit quae nomina fuerint sociorum ulixis. qui a scylla repti laceratique sunt. uerum · ENTHCCW · ΘΑΛΑ CCH · ulixes ermuerit. KATA [illegible] APIC I ΑΡΧΟΝ ΑΝΕΝ THC ΞΕΙΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΥΤΑ [illegible]

[illegible]

scriptum fuit quae nomina fuerint sociorum ulixis qui a
sylla rapti laceratique sunt. utrum · ΕΝΤΗϹϹΩ ΘΑΛΑ
ϹϹΗ · ulixes enumeraverit. ΚΑΤΑ [illegible] · ΑΡΙϹΙ ΑΡΧΟΝ ΑΝΕΝ
[illegible]
[illegible]
ibi nominum . ΠΑΡΑϹΤΙΧΙϹ . reperiatur. & quis adeo uersatus
sit. qui per singula uocabula singulas syllabas [illegible]
[illegible]

[illegible] ΟΙΙΙΤΙΕΝΑΙΤΑΙ
ΙCΙΚΑΚΟΝΤΑΤΑΘΟΝΤΕΤΕΥΚΤΑΙ.

VII G[illegible]

[illegible]

ωΤΙΚΟΥ. Sic enim uarro ipse appellat. ex quo dicer& [illegible] rat eum librum commentarium quem sup ea re pompeio [illegible] bant. docet rursum multa ad eam rem ducentia,

VIII P[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

l: VII Gneo pompeio consu[illegible] primus cum m. crasso
designatus est. [illegible] eum magistratum pompeius
cum initurus foret quoniam per militiae tempora senatus ha-
bendi consulendique rerum expers urbanarum fuit. m. uar-
[illegible]
ΓΩΓΙΚΟΥ. sic enim. uarro ipse appellat. ex quo diceret
[illegible]
re. eum librum commentarium quem super ea re pompeio
[illegible]
[illegible]
In quib; litteris quoniam quae ante scripserat non compare-
bant. docet rursum multa ad eam rem ducentia.

VIII Primum ibi ponit qui fuerint per quos more maiorum se-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tum. quotiensque usus uenisset ut omnes isti magistratus
[illegible]
ti essent. qui eorum prior aliis esset. ei potissimum sena-
[illegible]
iure tribunos quoque militares qui pro consulibus fuissent.

Item decem uiros quib; imperium consulare tum esset. –

[illegible]

rebus finitae; senatusque consultum fieri duobus modis. aut
p[illegible] si res dubia esset p sin
gulorum [illegible] singulos autem debere
consuli gradatim. Incipique a consulari gradu. ex quo gradu
semper quidem antea primum rogari solitum qui prin
ceps in senatum lectus esset; tum autem cum haec scriberet.
nouum morem institutum refert per ambitionem gra
tiamque. ut is primus rogaretur. quem rogare uellet
qui haberet senatum. dum is tamen ex gradu consu
lari esset; praeter haec de pignore quoque capiendo dis
serit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
scripta exsecutus est; sed quod ait senatus consultum duo
bus modis fieri solere. aut conquisitis sententiis. aut
per discessionem. parum conuenire uidetur cum eo quod
ateius capito in coniectaneis scriptum reliquit. nam
in libro CCLVIIII. tuberonem dicere ait. nullum .s.c.
fieri posse. non discessione facta. quia in omnibus se
natus consultis etiam in iis quae per relationem fierent
discessio esset necessaria. idque ipse capito uerum esse
adfirmat; sed de hac omni re alio in loco plenius
VI. accuratiusque nos memini scribere; Praefectum urbi

latinarum causa relictum senatum habere posse Iu-
nius negat, quoniam ne senator quidem sit, neque ius habeat
sententiae dicendae, cum ex ea aetate praefectus fiat,
quae non sit senatoria. M. autem uarro In quarto episto
[illegible]
[illegible]
currit; deque ea re adsensum esse capitonem taurum in
[illegible]
[illegible]
res non essent, ante atinium plebiscitum.

A GELLII NOCTIUM ATTICARUM LIBER XVI
EXPLICIT

INCIPIT LIBER XVII SEPTIMO DECIMO
COMMENTARIO HAEC INSUNT

I. Quod in quinti claudii Annalib; scriptum est lignum alumine oblitum non ardere

II. Quod plato in libris quos de legib; composuit largiores laetioresq; in conuiuiis inuitatiunculas uini non inutiles esse existimauit.

III. Quod m. cicero de particula ista senserit scripseritq; quae praeposita est uerbis aufugio et aufero; et an in uerbo autumo eadē istaec ppositio ēē uideri debeat.

IIII. Historia de uentidio basso ignobili homine quē primū de parthis triumphasse memoriae traditum est

V. Verbū pfligo aplerisq; dici inpprie insciteque

VI. In libro m ciceronis de gloria secundo manifestū erratū in ea parte inquā scriptum ē. sup hectore et aiace

VII. Obseruatum ēē. in senib; q'd annū fere aetatis tertiū et sexagesimū agant aut laborib; aut interitu aut clade aliqua insignitū atq; inibi sup eadem obseruatione exemplū adpositū epistulae diui augusti ad gaium filium.

VIII. Locus ex oratione fauorini ueteris oratoris de cenarū atq; luxuriae obtrectatione cum legē liciniam desumptu minuendo suasit

VIIII. Quod caecilius poeta frontem genere uirili non poetice sed cum probatione et cum analogia appellauit

X. De uoluntario et admirando interitu uirginū milesiarū

[illegible]

XII [illegible] ciplina rethorica instruere & exercere romae coeperunt

[illegible] gracchi de parsimonia ac de pudici tia sua memoratissimus

[illegible] graeci mathesis communia uocantur

[illegible] figuram orationis [illegible]

[illegible] quod est pando

XVII De nouo genere interitus crotoniensis milonis

[illegible] desierint cum patrium istum morem canendi haberent

[illegible]

[illegible] scribitur p(er)i edesmaton .

XI Notata quaedam de euripidis poetae [illegible] deque eiusdem fine uitae

[illegible]

XXII [illegible]

simulamentas quibus ad barbaros milites continendos con
ciliandosque utebatur. // didit

XXIII [illegible]

XXIIII Q [illegible]
comicis latinis iudicarit // offenderemus

XXV [illegible]

XXVI Q [illegible]
[illegible]

XXVII Q [illegible]
tributa quid concilium Inibi quaedam eiusdem modi

XXVIII Q [illegible]
uiginti annos natum causam pro Sexto roscio dixisse

XXVIIII Q [illegible]
tor usus sit

XXX [illegible]
uocabulum sit graecum an gallicum

XXXI Q [illegible]
[illegible]

D[illegible]
quum semp alias tum uero nimium quantum
[illegible]

quid esset & illud mirum quadrigarii rep&ri In eo lgt̃
libro scriptum Inueni. cum obpugnaret .L. sylla Interra
attica piraeeum. & contra archelaus regis mithridati
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pius ut archelai turrim unam quã ille Interposuer
[illegible]
[illegible]
necã numquam quiuerunt Incendere. hac archelaus
omnem materiam obleuerat alumine. quod sulla atq;
[illegible]
xit copias. nicum esse se philosophũ dicebat
II · [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
is Inconuiuiis Iuuenum quae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in libris quos de legib; componit [illegible]
[illegible] scriptis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de legibus [illegible]
[illegible]
[illegible] quae labefacere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fieri oportuit. Atque hoc etiam plato ibidem dicit. non defu
giendas esse. neque respuendas huiuscemodi exercitationes ad
uersum propulsandam uini uiolentiam. neque ullum umquam
continentem prorsum ac temperantem satis fideliter uisum
esse. cuius uita uictusque non inter ipsa errorum pericula. & in
mediis uoluptatum inlecebris explorata sit. nam cui libentiae
gratiaeque omnes conuiuiorum incognitae sint. quique illarum
omnino expers sit. si eum forte ad participandas eiusmodi uolupta
tes aut uoluntas tulerit. aut casus induxerit. aut necessitas compulerit.
deleniri plerumque & capi. neque mentem animumque eius consistere.
sed ui quadam noua ictum labascere. Congrediendum igitur censet.
& tamquam in acie quadam cum uoluptariis rebus cumque ista uini
licentia comminus decernendum. ut aduersum eas non fuga simus
tuti nec absentia. sed uigore animi & constanti praesentia. moderato
que usu temperantiam continentiamque tueamur. & calefacto
simul refotoque animo. si quid in eo uel frigidae tristitiae. uel torpen
tis uerecundiae fuerit. diluamus.

III. Legimus librum m. ciceronis qui inscriptus est orator. In eo libro
cicero cum dixisset uerba haec aufugio. & aufero composita
quidem esse ex praepositione ab & ex uerbis fugio & fero. sed
eam praepositionem quo fieret uox pronuntiatu audituque
lenior. uersam mutatamque esse in au syllabam. coeptumque
esse dici aufugio & aufero. pro abfugio & abfero. cum haec inquam

ita dixisset, tum postea ibidem super eadem particula
la scripsit: haec inquit praepositio praeter haec duo uerb[a]
nullo alio in uerbo reperietur. inuenimus autem in com
[illegible]
[illegible]
quasi ab aestumo, quod significet [illegible] totum aestumo tamquam
abnumero. sed quod sit cum honore multo dictum p. nigidi
hominis eruditissimi, audacius hoc arguitusque esse uide
tur quam uerius. autumo enim non id solum significat aestu
mo, sed et dico et opinor et censeo, cum quibus uerbis praepositio
ista neque cohaerentia uocis neque significatione sententiae
conuenit. praeterea uir acerrimus in studio litterarum uen
tilator m. tullius non sola esse haec duo uerba dixisset, si reperiri
posset ullum tertium, sed illud magis inspici quaerique dignu
[illegible]
propter lenitatem uocis, an potius au particula sua sit
propria origine, et proinde ut pleraeque aliae praepositiones
a graecis, ita haec quoque inde accepta sit, sicuti est in illo
uersu homeri: ΑΥΕΡΥΣΑΝ ΜΕΝ ΠΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕΣΦΑ
ΞΑΝ ΚΑΙ ΕΔΕΡΑΝ· ΚΑΙ ΑΜΒΡΟΜΟΙ ΑΥΤΑΡ ΧΟΙ·

II In sermonibus nuper fuit seniorum hominum et erudito
rum multos in uetere memoria altissimum digni
tatis gradum ascendisse ignobilissimos prius homines.

ita dixisset; tum postea ibidem super eadem particula
ita scripsit; haec inquit praepositio praeter haec duo verba
nullo alio in verbo repperietur; invenimus autem in com
mentario nigidiano verbum autumo compositum ex au
[illegible]
quasi ab aestumo quod significat totum aestumo tamquam
abnumero sed quod sit cum honore multo dictum p. nigidii
hominis eruditissimi audacius hoc argutiusque esse videt
ur quam verius. autumo enim non id solum significat aestu
mo sed et dico et opinor et censeo cum quibus verbis praepositio
ista neque coherentia vocis neque significatione sententiae
convenit; praeterea vir acerrimus in studio litterarum licen
ciae m. tullius non sola esse haec duo verba dixisset si reperiri
posset ullum tertium sed illud magis inspici quaerique dignum
est versa ne sit et mutata ab praepositio in syllabam au
propter lenitatem vocis an potius au particula sua sit
propria origine et proinde ut pleraeque aliae praepositiones
a graecis ita haec quoque inde accepta sit sicuti est in hoc
versu homeri ΑΥΕΡΥϹΑΝ ΜΕΝ ΠΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕϹΦΑ
[illegible]

In sermonibus nuper fuit seniorum hominum et erudito
rum multos in vetere memoria altissimum digni
tatis gradum ascendisse ignobilissimos prius homines

& despectissimos nihil adeo dignum quam tantae admira-
tioni fuit quantae fuerunt quae de uentidio basso scripta
sunt. eum picentem fuisse genere & loco humili & matrem
eius a pompeio strabone pompei magni patre bello sociali
quo asculanos subegit captam cum ipso esse; mox trium-
phante pompeio strabone eum quoque puerum inter
ceteros ante currum imperatoris sinu matris uectum
esse; post cum adoleuisset uictum sibi aegre quaesisse.
eumque sordide inuenisse comparandis mulis & uehiculis
quae magistratibus qui sortiti prouincias forent praeben-
[illegible]
c. caesari & cum eo profectum esse in gallias. tum quia in
prouincia satis nauiter uersatus esset. & deinceps ciuili
bello mandata sibi pleraque impigre & strenue fecisset.
non modo in amicitiam caesaris sed ex ea in amplissimum
quoque ordinem peruenisse; mox tribunum quoque plebi.
[illegible]
iudicatum esse a senatu hostem cum m. antonio; post uero
coniunctis partibus non pristinam tantum dignitatem recu-
[illegible]
adeptum esse. eamque rem tam intoleranter tulisse
[illegible]
indignatum esse ut uulgo per uias urbis uersiculi proscriberen-
tur

concurrite omnes augures, haruspices. portentum in-
usitatum conflatum est recens. nam mulos qui fricabat .
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
V. S[illegible]
[illegible]
mutata sunt a ratione recta et consuetudine. Ita huius
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et epistolae scriptum reli[illegible] [illegible] ille inquit tabula
audaculus ita postul[illegible] [illegible] verba que ita fecisset omnia

[illegible] de quibus te cogitare

[illegible] hodie [illegible] diligentia & uelocitate tua pfli-

gata fore [illegible] id solum [illegible] est de quo rogo audi-

[illegible] ridicule an illa negotia de quib;

[illegible] profligata sint [illegible]

[illegible] procul

[illegible] pfligatum est.

quod significare [illegible] qui profligatum

[illegible] non pfligatum sed

adfectum dixerunt. sicuti m. cicero [illegible] qua

habuit de prouinciis consularibus [illegible]

Bellum adfectum [illegible] paene

confectum [illegible] quid est quod

In ea prouincia commorari uelit. nisi ut ea quae per eum

adfecta sunt pfecta reip. tradat [illegible]

conomico; cum uero adfectam ppe aestate uuas a

sole mitescere tempus est;

c. VI IN librum tulli qui est secundus de gloria. manifestus

error est non magnae rei quem errorem esse possit

cognoscere nam aliquis eruditorum sed qui tantum

legerit OMHPOYTOH. quamobrem non tam admiraba-

mur errasse in ea re m. tullium quam non esse anim-

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
euncet sic loquitur, Hic situs est uitae iam pridem lumi-
na linquens, qui quondam hectoreo perculsus concidit ense
fabitur haec aliquis, mea semper gloria uiuet, huius
autem sententiae uersus quos cicero in linguam latinam
[illegible] AIAX [illegible] AIAX [illegible]
ut sepeliatur. sed haector dicit & hector de sepultura
agit prius quam sciat an AIAX secum de pugnandi causa
congressurus sit;

VII O[illegible]
[illegible]
annum cum periculo & clade aliqua uenire. aut corporis-
morbique grauioris. aut uitae interitus. aut animi aegri-
tudinis; propterea qui rerum uerborum que istiusmodi
studio tenentur. eum adccar annum appellant.
[illegible]
[illegible]
[illegible] c. nepotem suum scripsit legeremus. duceremur-
-que [illegible] a opinionis. neque moro sancep. anxia.

[illegible]

[illegible]

super eadem re [illegible] offendimus cuiusque epis-
tulae exemplum hoc est. VIIII Kal. Octobr. Ave mi Gai
meus asellus iucundissimus quem semper medius fidius
desidero cum a me abes. Sed praecipue diebus talibus
qualis est hodiernus oculi mei requirunt meum Gaium
quem ubicumque hoc die fuisti spero laetum et bene
valentem celebrasse quartum et sexagesimum
natalem meum. Nam ut vides ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΑ
communem seniorum omnium tertium et sexages-
simum annum evasimus. Deos autem oro ut mihi
quantumcumque superest temporis id salvis vobis
traducere liceat in statu rei p. felicissimo
ΑΝΔΡΑΓΑΘΟΥΝΤΩΝ ΥΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΕΧΟΜΕ-
ΝΩΝ. stationem meam.

VIII Cum legeremus orationem veterem Favorini non indiserti
qua oratione totum ut meminisse possemus odio esse
hercle istiusmodi sumptus atque victus perdidicimus verba
[illegible]
luxoriae negant cenam lautam esse nisi cum lubentissi-
me edis tum auferatur et alia esca melior atque amplior
succenturietur. Is nunc flos cenae habetur inter istos quibus
sumptus et fastidium pro facetiis procedit qui negant ullam

[illegible]

auiū atq; aliarū nisi tantum apponatur. ut a clunaculis

[illegible]

[illegible]

habere. si proportione pergit. luxoriā crescere; quid relin-
quitur nisi uti delibari sibi cenas iubeant. ne edendo defa-
tigentur. quando stratus auro argento. purpura amplior
aliquot hominibus quam diis immortalibus adornatur;

VIIII. Vere ac diserte caecilius hoc in subdituo scripsit; nā hi sunt
inimici pessumi fronte hilaro. corde tristi quos neque ut ap-
prehendas. neque ut mittas scias; hos ego uersus cum de
quodam istiusmodi homine sermones essent in circulo forte
iuuenum eruditiorum dixi. tum de grammaticorum uolgo
quispiam nobiscum ibi adsistens non sane ignobilis. quanta
inquit licentia audaciaque caecilius hic fuit. cum fronte
hilaro non fronte hilari dixit. et tam inanem soloecismum
nihil ueritus est; immo inquam potius nos et quam audaces
et licentes sumus qui frontem inprobe indocteque n̄ uirili
genere dicimus. cū et ratio proportionis quae analogia appel-
latur. et ueterum auctoritates non hanc sed hunc frontē
debere dici suadeant; quippe. m. cato in quinto originum
ita scripsit; postridie signis conlatis aequo fronte pedi-

[illegible]

[illegible] quoque frontem idem cato in libro eodem dixit at ille

[illegible] in doctus grammaticus missis inquit auctoritatibus factas

quas quidem ut habeas posse fieri puto sed rationem dic quam

non habes; atque ego his eius verbis ut tum ferebat aetas

inritatior audi inquam mi magister rationem falsam quidem

sed quam redarguere et falsam esse tu non queas; omnia inquam

[illegible]

masculini sunt si in genetivo quoque casu eadem syllaba fini

antur ut mons pons frons at ille contra renidens audi inquit

discipule plura alia consimilia quae non sint generis mas

culini petebant ibi omnes ut vel unum statim diceret; sed

cum homo voltum intorqueret et non hisceret et colores

mutaret tum ego intercessi et vade inquam nunc et habeto

ad quaerendum triginta dies; postquam inveneris repetes

[illegible]

quo rescinderet finitionem fictam dimisimus;

Plutarchus in librorum quos ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ inscripsit primo cum

de morbis dissereret in animos hominum incidentibus vir/

gines dixit milesii nominis fere quot tum in ea civitate

erant repente sine ulla evidenti causa voluntatem

cepisse obeundae mortis ac deinde plurimas suspen/

dio amisisse; id cum accederet in dies crebrius neque animis

earum mori perseverantium medicina adhiberi quiret

visse

[illegible] quid dicis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ricas tam inhonesti funeris;

C [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ut m. pomponius praetor animaduerteret curaretque

uti ei e re p. fideque sua uideretur uti romae ne essent

[illegible]

[illegible]

dis rhetoribus latinis ita edixerunt; renuntiatum est

nobis esse homines qui nouum genus disciplinae institu-

erunt ad quos iuuentus in ludum conueniat; eos sibi nom̄

imposuisse latinos rhetoras ibi homines adulescentulos

dies totos desidere maiores nostri quae liberos suos

discere et quos in ludos itare uellent instituerunt;

Haec noua quae praeter consuetudinem ac morē malo-

rum fiunt neque placent neque recta uidentur qua-

[illegible]

consuerunt uisum e. faciundum ut ostenderemus nr̄am

[illegible]

[illegible]

ex urbe roma pulsi sunt uerum etiam domitiano imperan-
te senatus consulto eiecti atque urbe et italia interdicti
[illegible]
propter id senatus consultum nicopolim roma decessit;

XIII C. gracchus cum ex sardinia rediit orationem ad populum
[illegible]
in prouincia quomodo ex usu uestro existimabam esse non quo-
[illegible]
[illegible]
in conuiuio liberi uestri modestius erant quam apud principia.
post deinde haec dicit; ita uersatus sum in prouincia uti nemo
posset uere dicere assem aut eo plus in muneribus me acce-
pisse aut mea opera quemquam sumptum fecisse; biennium
fui in prouincia si ulla meretrix domum meam introiuit aut
cuiusquam seruulus propter me sollicitatus est omnium nationum
[illegible]
eorum tam caste me habuerim inde poteritis considerare
quomodo me putetis cum liberis uestris uixisse; atque ibi
ex interuallo; itaque inquit quirites cum romam profectus sum
[illegible]
[illegible]
repletas domum reportauerunt;

IIIII Utor & vereor & hortor & consolor communia verba sunt. ac dici
utroque versus possunt. vereor te & vereor abs te. id est
tu me vereris. utor te & utor abs te. id est tu me uteris. hortor
te & hortor abs te. id est tu me hortaris. consolor te & con
solor abs te. id est tu me consolaris. testor quoque & inter
pretor significatione reciproca dicuntur. sunt autem
verba haec omnia ex altera parte inusitata & an dicta
sint in ea quoque parte quaeri solet. Afranius in con
sobrinis. hem isto parentum est vita vilis liberis ubi
malunt metui quam vereri se ab suis. hic vereri ex ea parte
[illegible]
verbum quod est utor e contraria parte dicitur quia
supellex multa quae non utitur emitur tamen. id est quae
usui non est. M. Cato in quinta origine. exercitum inquit
suum pransum paratum cohortatum eduxit foras atque
instruxit. consolor quoque in partem alteram praeter
quam dici solitum est scriptum invenimus in epistola Q. Me
[illegible]
cum animum inquit vestrum erga me video vehementer
[illegible]
testor interpretor quoque verba communia videri debent.

[illegible]

dicat eam, quam verbum largior sit ex verbis communibus; vertatum autem sic ut pulchrum et pigrum [illegible] [illegible] in modum [illegible] tantum videmus. sed eam quoque tullio la[illegible] si nobis primum inquit aristippi cyrenaicorum que omni[illegible] quos non est [illegible] in ea voluptate quae maxima dulcedine sensum moveret summum bonum ponere; dignor quoque et veneror et confiteor et testor habita sunt in verbis communibus; sic illa in vergilio dicta sunt; coniugio anchisa veneris dignate superbo. et cursusque dabit [illegible]

[illegible]

[illegible]lique esto;

XIV Apud Q. metellum numidicum in libro accusationis in valerium messallam tertio nove dictum est adnotavimus. verba ex oratione eius haec sunt; cum sese sciret in tantum crimen venisse atque socios ad senatum questum flentes venisse. sese pecunias maximas exactos esse. pecu[illegible]

[illegible]

figurae dictum graeci enim dicunt ΟΙΣΕ ΠΡΑΞΑΤΟ
ΜΕΑΡΤΥΡΙΟΝ · id significat · exegit me pecuniam quod
[illegible]
[illegible]
[illegible]
omnius exigitur de me postorium;

XVI A[illegible]
& cum p[illegible] expassum non expansum, Caecilius in
[illegible]
[illegible]
[illegible]
& uelis passis dicimus quod significat diductis atque
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible];

XVII M[illegible]
est olympiade prima coronatum ex[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
paululum parte media premis hiantem cum experiri
credo & iam tunc uolens an ulle sibi reliquae uires

adessent. Inmissis in cauernas arboris digitis diducere et rescindere quercum conatus est. ac mediam quidem partem discidit diuellitque; quercus autem in duas diducta partis, cum ille quasi perfecto quod erat conixus manus laxasset, cessante ui rediit in naturam manibusque eius retentis inclusisque stricta denuo et cohaesa dilacerandum hominem feris praebuit;

XVII Alcibiades atheniensis cum apud auunculum periclen puer artibus ac disciplinis liberalibus erudiretur et arcessi pericles antigeniden tibicinem iussisset ut eum canere tibiis quod honestissimum tum uidebatur doceret, traditas sibi tibias cum ad os adhibuisset inflassetque pudefactus oris deformitate abiecit. Infregitque. Ea res cum percrebuisset, omnium tum atheniensium consensu disciplina tibiis canendi desita est. Scriptum hoc est in commentario pamphilae nono et uicesimo;

XVIII Quo die c. caesar et cn. pompeius ciuili bello signis conlatis in thessalia conflixerunt res accidit pataui in transpadana italia memorari digna. cornelius quidam sacerdos et loco nobilis et sacerdotii religionibus uenerandus et castitate uitae sanctus repente mota mente conspicere se procul dixit pugnam acerrimam pugnari ac deinde alios cedere, alios urgere

[illegible]

sed omnes quoque pugnandi reciprocae uices & ipsa exerci-
tuum duorum conflictatio uaticinantis motu atque uerb
repraesentata est;

N[illegible]

uerba haec sunt; si quantum operae sumpsisti ut tuus
[illegible]
qui ingratis uolunt emere milibi centum, te qui nouit
neme centum sis;

E[illegible]
uissa [illegible] uictorem in certaminibus fore id est pueys
fatum esse pater Interpretatus achilleum debere esse.
[illegible]
rium.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
mauit caesarem uicisse, & cornelius sacerdotis hariolatio
leuis tum quidem uisa ē. & uecors magnae mox admira-
rationi fuit quo non modo pugnae dies quae in thessalia
[illegible]
sed omnes quoque pugnandi reciprocae uices & ipsa exerci-
tuum duorum conflictatio uaticinantis motu atque uerbis
repraesentata est;

[illegible]
[illegible]
uerba haec sunt; si quantum operae sumpsisti ut tuus
pistor bonum faceret panem, eius duodecimam philo-
[illegible]
qui norunt uolunt emere milibi centum, te qui nouit
nemo centussis;

[illegible]
[illegible]
[illegible] adole-
uisset [illegible] uictorem in certaminibus fore; id ei puero
[illegible]
roborauit exercitauitque filii sui corpus olimpia certatu-
rum.

[illegible]

[illegible]

[illegible] certamine pug[illegible]

mox a corporis cura ad excolendi animi studiũ trãs-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

omnes ferme in maiorẽ modum exosus fuisse dicitur. siue

[illegible]

duas simul uxores habuerat. cum id decreto ab athe

niensibus facto iusesset. quarum matrimonii ptae-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AΩNOYNEKAAΓPIAΓAPTINACΩΓYNAIKEC

[illegible]

NOIC, AYTOC TPAΦEIC · alexander [illegible] autem

[illegible]

[illegible]

[illegible] puerorum deduxit; ac primo quidem incer-
[illegible]
[illegible]
[illegible] excolendi animi studium tran-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] natura abhorruit a mulierum coetu siue quod
duas simul uxores habuerat. cum id decreto ab ache-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ΔΡΑΚΑΛΛΑ ΑΓΕΝ ΑΤΡΙΟΙΣ ΤΟ [illegible] ΙΣΑΛΑΧΑ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ΜΟΙΓΕ ΠΡΟΣ [illegible] ΚΑΙ ΜΕΙ[illegible] ΩΘ

[illegible] ΟΥΑΣ ΠΑ[illegible] ΜΕΜΑΘΗΚ[illegible] ΑΛΛΟΤΙ

ΓΡΑΥΑΙΤΟΥ [illegible] ΜΕΛΙΤΟΣ ΚΑΙ [illegible]

[illegible] apud archelaum regem [illegible]

que [illegible] familiar[illegible] [illegible]

a quodam [illegible]

[illegible] sepulchrum [illegible]

macedones [illegible] in gloriae quoque

loco [illegible] ΟΥ ΠΟΤ[illegible] ΜΝΗΜΑ [illegible]

[illegible] quod [illegible] morte obita sepultus

[illegible] terra foret [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

P[illegible]

[illegible] appell[illegible] sarpedona

[illegible]

e mari genitos neptuni filios di[illegible] runt. cyclopa.

& cercyona. & scirona. & lae[illegible] trigonas.

Sertorius uir acer. egraegius [illegible] que

dux. & utendi regendique exercitu[illegible] eritus

[illegible] in temporibus difficillimis & mentiebatur admi

[illegible]

ΜΟΙΓΕ ΠΡΟCΕΙΠΕΙΝ ΚΑΙ ΜΕΙCΟΓΕΛΩC ΚΑΙ ΤΩΘ
ΑΖΕΙΝ ΟΥΔΕ ΠΑΡ ΟΙΝΟΝ ΜΕΜΑΘΗΚΩC ΑΛΛ ΟΤΙ
ΓΡΑΨΑΙ ΤΟΥΤ ΑΝ ΜΕΛΙΤΟC ΚΑΙ CΕΙΡΗΝΩΝ ΕΤΕΤΕΥΧΕΙ.

Is cum in macedonia apud archelaum regem esset uteretur-
que eo rege familiariter, rediens nocte ab eius cena canib;
a quodam aemulo inmissis dilaceratus est, et ex his uulne-
ribus mors secuta est; sepulchrum autem eius et memoriam
macedones eo dignati sunt honore ut in gloriae quoque
loco praedicarent ΟΥ ΠΟΤΕ CΟΝ ΜΝΗΜΑ ΕΥΡΙΠΙΔΗ ΟΛ
ΟΙΤΟ ΠΟΥ quod egregius poeta morte obita sepultus
in eorum terra foret; quam ob rem cum legati ad eos ab athe-
niensibus missi petissent, ut ossa athenas in terram
illius patriam permitterent transferri maximo consensu
macedones in ea re deneganda perstiterunt.

Praedones et latrones et ... Iouis filios
poetae appellauerunt ... tamquam e mari genitos
ferocissimos et inmanes et alienos ab omni humanitate tamquam
... Neptuni filios dixerunt
et cercyona et scirona et laestrygonas;

Sertorius uir acer egregiusque dux ... quae
dux et utendi regendique exercitus peritus
... in temporibus difficillimis ... ad mi-
lites si mendacium profuerat et litteras compositas pro ueris

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ceruam sertorio nuntiaret, cum qui nuntiauerat iussit

[illegible]

preque ut eam postero die repente in eum locum in quo
[illegible] [redacted] amicis esset immitterent. admissis
[redacted] amicis postridie uisum sibi esse ait
in [redacted] quiete. ceruam quae perisset ad
se re[redacted]uestret ut prius consueuerat quod opus
[illegible]

[illegible]

[illegible]

& instinctā dianae numine conloqui secum monere

[illegible]

ceruam sertorio nuntiaret, tum qui nuntiauerat iussit

[illegible] dicere et interminatus e, p ce

pit que ut eam postero die repente in eum locum in quo

[illegible]

[illegible] postridie [illegible]

[illegible]

ee t facto praedicere. tum seruo quod imperauerat signi

[illegible]

clamor factus [illegible] atque homines bar-
barorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
mobilissimum ;

H[illegible] XXIIII
[illegible]
[illegible] longe [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

S[illegible] XXV
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] si quis sentiat [illegible]
caecilio palmam statio do comico ;
Pl[illegible]
[illegible]
[illegible]bitur licinio .

[illegible]

quitur [illegible]

[illegible]

XXVI [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] dem m[illegible] aut in hisdem mimi ambis edul[illegible]

[illegible]

[illegible]

gubernare;

XXVII A[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

XXVIII I[illegible]

[illegible]

legio pontificum habentur ita aut regis aut flaminum.

In augurandorum causa eorum autem alia esse curiata
alia centuriata illa ex curia ... calari
id est conuocari hoc ex cornu oportere eodem
eis quae calata appellari diximus et sacrorum detestatio
fieri et testamenta fieri solebant tria enim genera
testamentorum fuisse accepimus unum quod calatis
comitiis in populi contione fieret alterum in procinctu
cum uiri ad proelium faciendum in aciem uocabantur
tertium per familiae emancipationem cui aes et libra adhiberetur
In eodem Laeli Felicis libro haec scripta sunt is qui non
uniuersum populum sed partem aliquam adesse iubet non
comitia sed concilium edicere debet tribuni autem
neque aduocant patricios neque ad eos
referre ulla de re possunt ita ne leges quidem proprie
sed plebisscita appellantur quae tribunis plebis ferentibus
accepta sunt quibus rogationibus ante patri-
cii non tenebantur donec q hortensius dictator eam
legem tulit ut eo iure quod plebs statuisset omnes qui-
rites tenerentur item in eodem libro hoc scriptum est cum
ex generibus hominum suffragium feratur curiata
comitia ee cum ex censu et aetate centuriata cum
ex regionibus et locis tributa centuriata autem
comitia intra pomerium fieri nefas esse quia exercitum

Inaugurandorum causa. Eorum autem alia esse curiata
alia centuriata. curiata per lictorem curiatum calari
id est conuocari. centuriata per cornicinem. Isdem comitiis
quae calata appellari diximus. et sacrorum dete-
statio et testamenta fieri solebant. Tria enim genera
testamentorum fuisse accepimus. unum quod calatis
comitiis in populi contione fieret. alterum in procinctu
cum uiri ad proelium faciendum in aciem uocabantur. ter-
tium per familiae emancipationem. cui aes et libra adhiberetur.
In eodem laeli felicis libro haec scripta sunt. Is qui non uni-
uersum populum sed partem aliquam adesse iubet non
comitia sed concilium edicere debet. tribuni autem
neque aduocant patricios neque ad eos
referre ulla de re possunt. Ita ne leges quidem proprie
sed plebiscita appellantur quae tribunis plebis feren-
tibus accepta sunt. quibus rogationibus ante patri-
cii non tenebantur. donec q hortensius dictator eam
legem tulit ut eo iure quod plebs statuisset omnes qui-
rites tenerentur. Item in eodem libro hoc scriptum est. cum
ex generibus hominum suffragium feratur. curiata
comitia esse. cum ex censu et aetate. centuriata. cum
ex regionibus et locis. tributa. centuriata autem
comitia intra pomerium fieri nefas esse. quia exercitum

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
XXVIIII C[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
rano · quibus consulibus ante diem · III · nonas
Ianu[illegible] arii certum · M · Cicero natus est [illegible]
[illegible] [illegible] bellum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

oporteat extra urbem imperari. intra urbem imperari
ius non sit; propterea centuriata in campo martio haberi
exercitumque imperari praesidii causa solitum quo
populus esset in suffragiis ferendis occupatus;

XXVIIII. Cornelium nepotem et rerum memoriae non indiligentem et
m. ciceronis fuit qui maxime amicus familiaris
fuisse atque is tamen in primo librorum quos de vita
illius composuit errasse videtur cum eum scripsit
tres et viginti annos natum primam causam iudicii
publici egisse sextumque roscium parricidii reum defen-
disse; dinumeratis quippe annis a q. caepione et q. ser-
rano quibus consulibus ante diem iii. nonas
ianu[arias] [illegible] m. cicero natus est ad m.
tul[lium] [illegible] [et] gn. dolabella[m] quibus consulibus causam

V. Privatam pro quintio apud aquilium gallum iudicem
dixit sex et viginti anni reperiuntur; neque du-
bium est quin post annum quam pro quintio dixerat
sextum roscium reum parricidii defenderit annos iam septem
[atque viginti] natus l. sylla felice ii. q. metello
pio consulibus in qua re etiam pedianus asconius
errasse fenestellam notat quod eum scripserit sexto vice-
simo aetatis anno pro sexto roscio dixisse; longior
autem nepotis quam fenestellae error est. nisi quis vult

In [illegible] indicem [illegible] studio amantis [illegible]
[illegible] amplificandis [illegible] gratia qui
[illegible] Aeschines [illegible] demo[illegible]
[illegible] admodum adulescens [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] est. [illegible] demosthe- [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] alter ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩ
ΝΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ septem et
uiginti annos natus alter [illegible] omnes prope [illegible]
[illegible] [illegible] uerum
quoque non unius numerum annorum diuersum.
alter [illegible] annos demosthenis [illegible]

Quae istae in loquendo figurae [illegible] XXIX
-que sunt mihi nomen est Iulius [illegible] figuram noui
hercle repperi apud pisonem in secundo annali.
uerba pisonis haec sunt. L. tarquinium collegam
suum quia tarquinio nomine esset metuere. eu-
-que orat uti sua uoluntate roma concedat.
quia tarquinio inquit nomine esset. hoc perinde
est tamquam si ego dicam mihi nomen est iulium.

Quid [illegible] genus [illegible] de [illegible] XXX
[illegible] disciplinas [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΟΥΣ [illegible]
ΝΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕ ΓΕΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ · septem &
uiginti annos natus [illegible] prop. [illegible]
[illegible]
[illegible] non minus [illegible]
[illegible]
Quae [illegible] in loquendo [illegible] XXX
[illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] l. tarquinium collegam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] XXXI
[illegible]

[illegible] quam [illegible]

[illegible]

[illegible] est [illegible]

[illegible]

[illegible] vocabulum est [illegible]

[illegible]

[illegible] vocabulum graecum [illegible]

significare voluerit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] verbum est;

XXV [illegible]

Rhodum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

obsidiū machinasq; que sollertia ad capienda oppida rep-
tarum cognomentum · ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΗC · fuit; tum
ibi in obsidione illa aedes quasdam publice factas
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ratio est ut tu imaginem istam uelis incendio aediū
[illegible]
oppidum hoc totum ceperis imagine quoque illa
[illegible]
nos uincere obsidendo nequiueris petimus con-
sideres ne turpe tibi sit q̄ n̄ potueris bello
[illegible]
[illegible] oppugnatione
desita et imagini et ciuitati pepercit ∴

AGELLI NOCTIUM ATTICARUM LIBER XIIII EXPLI
CITUS FELICITER ∴

OCTAUODECIMO COMMENTARIO HAEC INSUNT

I Verba musonii philosophi graeci digna atque utilia audiri obsequique; eiusdemque utilitatis sententia a m. catone multis ante annis numantiae ad equites dicta;;

II Cuiusmodi sit lex apud dialecticos percontandi disserendique & quae sit eius legis reprehensio;

III Quanam ratione effici dixerit erasistratus medicus, si cibus forte deerit, ut tolerari aliquantisper inedia possit & tolerari fames; uerbaque ipsius erasistrati super ea re scripta;

IIII Quo ritu quibusque uerbis fetialis populi romani bellum indixerit ei populo quicum bellum fieri iussum esset; & item in quae uerba conceptum fuerit iusiurandum de furtis militaribus sanciendis & uti milites scripti intra praedictum diem in loco certo frequentarentur causis quibusdam exceptis propter quas id iusiurandum remitti aequum esset;

V Vestibulum quid significet; deque eius uocabuli rationibus;

VI Hostiae quae dicantur bidentes & quam ob causam ita appellatae sint; superque ea re;

VII P. nigidii & iulii hygini sententiae; [Cuius ...]

VIII Quod laberius uerba pleraque licentius petulantiusque finxit

[illegible]

Latina quaeri solet.

VIIII. Q[illegible]

[illegible]

In disciplina dialectica traduntur ;;

X. Q[illegible]

positum usque deque est.

XI. Q[illegible]

[illegible]

XII. [illegible]

[illegible] Afri[c]anis colebant ;;

XIII. De his [illegible]

aut nimis absurde & inlepide ad origines linguae graecae redigit ;;

XIIII. Q[illegible]

municipes quaeque sit eius vocabuli ratio ac proprietas.

atque inibi quod divus hadrianus in senatu de iure atque vocabulo municipum verba fecit ;

XV. Q[illegible]

[illegible]

festinare [illegible]

XVI. Q[illegible]

[illegible]

XVII Agrippas [illegible]
[illegible]

Quae ratio vocabuli sit agri vaticani.

XVIII [illegible]
XVIII [illegible]
quae · KANONIKH · et tertia eadem quae (dicitur) · METPIKH ·

XX S[illegible]

A[illegible] ENΘYMH-
MATION [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ANTI ΠΡΑΞΗC ΚΑΛΟΝ · ΜΕΤΑ ΠΟΝΟΥ Ο ΜΕΝ ΠΟΝΟC
ΟΙΧΕΤΑΙ ΤΟ ΔΕ ΚΑΛΟΝ ΜΕΝΕΙ ΑΝ ΤΙ ΠΟΙΗCΗC
ΑΙCΧΡΟΝ ΜΕΤΑ ΗΔΟΝΗC · ΤΟ ΜΕΝ ΗΔΥ ΟΙΧΕΤΑΙ
ΤΟ ΔΕ ΑΙCΧΡΟΝ ΜΕΝΕΙ · postea istam ipsam senten-
tiam in catonis oratione quam dixit numantie

Apud equites positam legimus, quae etsi laxi-
oribus paulo longioribusque verbis comprehensa est
praeter quam illud graecum quod diximus, quoniam tamen
prior tempore antiquior est, venerabi-
lior videri debet. Verba ex oratione haec sunt.
Cogitate cum animis vestris, si quid vos per labo-
rem recte feceritis, labor ille a vobis cito recedet,
bene factum a vobis dum vivitis non abscedet;
sed si qua per voluptatem nequiter feceritis,
voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud
vos semper manebit.

II Legem esse aiunt disciplinae dialecticae, si de quapia-
m re quaeratur disputeturque atque ibi quid rogere
ut respondeas, tum ne amplius quid dicas quam
id solum quod es rogatus, aut aias aut neges. Eamque
legem qui non servent, et aut plus aut secus
quam rogati sunt respondeant, existimantur indo-
cti esse disputandique morem atque ra-
tionem non tenere. Hoc quidem quod dicunt
in plerisque disputationibus procul dubio fieri opor-
tet. Indefinitus namque inexplicabilisque sermo
fiet, nisi interrogationibus responsionibusque
simplicibus fiat determinatus [illegible]

Apud quem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
uos semper manebit ;

[illegible]
[illegible]
[illegible]
idolum quod es rogetis aut vivat neque eorum
[illegible]
[illegible]
docti que esse disputandi que morem atque
c[on]iectionem non tenere, hoc quidem [pro]dicunt
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
eam quam sibi dicas adulterum negent; nam qui
[illegible]
[illegible]
[illegible]
eum facere adulterium qui se negauerit facere
[illegible]
captiunculae faciunt in qua haerere eos necesse est
si nihil amplius quam quod interrogati erunt responde
[illegible]
[illegible]
aut negesne uerum. cumque breuiter responderit
capiatur; nam si non habere se negauerit quod
[illegible]
[illegible]
habere eum cornua quae non perdidit. rectius igitur
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
facere n̄ desiuit non id necessario etiam fecit;
[illegible]
[illegible]
eum facere ad ulterium quis negauerit facere
[illegible]
[illegible]
si nihil amplius quā q̄ interrogati erunt responde-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ceperit; Nam si non habere se negauerit ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
iiii C[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ac ne hoc quidem [illegible]
[illegible] semper [illegible]
nunc post [illegible]
ad pe[illegible] pristinae languerit. nam [illegible]
[illegible]
E[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
solerent fasceis uentrem strictissime circumligare
ea uentris compressione esuritionem posse depelli
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tentia ad eundem pertinentia haec sunt · ΕΛΟΓΙΖΟΜΕ
ΘΑ ΟΥΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΙϹΧΥΡΑΝ ϹΥΜΠΤΩϹΙΝ ΤΗϹ ΚΟΙ
ΛΙΑϹ [illegible]
ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ ΑϹΕΙΤΟΥϹΙΝ ΚΑΤΑ ΠΡΟΑΙΡΕϹΙΝ ΕΝ ΤΟ
ΙϹ ΠΡΩΤΟΙϹ ΧΡΟΝΟΙϹ Η ΠΕΙΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕϹ
ΤΕΡΟΝ ΔΕ · ΟΥΚΕΤΙ · deinde paulum infra ·
ΕΙΘΙϹΜΕΝΟΙ ΔΕ ΕΙϹΙΝ ΚΑΙ ΟΙ ϹΚΥΘΑΙ ΟΤΑΝ ΔΙΑ ΤΙ
ΝΑ ΚΑΙΡΟΝ ΑΝΑΓΚΑΖΩΝΤΑΙ ΑϹΕΙΤΙΝ ΖΩΝΑΙϹ ΠΛΑ
ΤΕΙΑΙϹ ΤΗΝ ΚΟΙΛΙΑΝ ΔΙΑϹΦΙΓΓΙΝ ΩϹ ΤΗϹ ΠΕΙΝ
ΗϹ ΑΥΤΟΥϹ ΗΤΤΟΝ ΕΝΟΧΛΟΥϹΗϹ ϹΧΕΔΟΝ ΚΑΙ ΟΤΑ
Ν ΠΛΗΡΗϹ Η ΚΟΙΛΙΑ · Η ΔΙΑ ΤΟ ΚΑΙ ΝΩ ΜΑ ΕΝ ΑΥΤΗ
ΜΗΔΕΝ ΑΥΤΗ ΜΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ · ΟΥ ΠΕΙΝΩ
ϹΙΝ ΟΤΑΝ ΔΕ ϹΦΟΔΡΑ ϹΙΝ ΠΕΠΤΩΚΥΙΑ Η ΚΑΙΝ
ΩΜΑ ΟΥΚ ΕΧΕΙ ;
[illegible]

[illegible] BOYΛCIMON [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
HEN TAIC EYΔEIAIC ·

III C[illegible] populi [illegible]
[illegible] agru eo[illegible]
[illegible] populus her-
mundulus homines que populi hermunduli aduersus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] exercitu [illegible] parte [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] p[er]ficere in eo die proximo [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] causa erit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] anniversarium q[uo]d recte fieri non possit.
[illegible]
[illegible]
et quae causa erit cum se postridie quā

per eas causas [illegible] eo die [illegible] adiuturum [illegible] cum qui
eum pagum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
manipuli xxx · cohortes x̄ ;;

[illegible]

[illegible] quae ad [illegible]
[illegible] que lamentamenta quae [illegible]
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] per
ticula sicuti quedam alia cum intentionem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cationis sui in capite. alter enim lucretius uescum
[illegible] alter [illegible]
[illegible] appellatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
domus a uiam medius esse; in eo loco q(uo) dominus
[illegible]
teretur consistebant. et neque in una [illegible]
neque [illegible] illa ergo grandis

loci consistione et quasi quadam stabulatione uestibula appellata sunt spatia sicuti diximus grandia ante fores aedium relicta in quibus starent qui uenissent priusquam in domum intromitterentur. meminisse autem debebimus id uocabulum non semper a ueteribus scriptoribus proprie sed per quasdam translationes esse dictum. quae tamen ita sunt factae ut ab ista de qua diximus proprietate non longe desciuerint. sicut illud in sexto uergilii. uestibulum ante ipsum primisque in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia curae. non enim uestibulum priorem partem domus infernae esse dicit quod obrepere potest tamquam si ita dicatur. sed loca duo demonstrat extra orci fores uestibulum et fauces. ex quibus uestibulum appellat ante ipsam domum et ante ipsa orci penetralia. fauces autem uocat iter angustum per quod ad uestibulum adiretur.

VI Redeuntes graecia brundisium nauem aduertimus. ibi quispiam linguae latinae litterator roma a brundisinis accersitus experiundum sese uulgo dabat. imus ad eum nos quoque oblectamenti gratia. erat enim fessus atque languens animus de aestu maris. legebat barbare insciteque uergilii septimum in quo libro hic uersus est. centum lanigeras mactabat rite

[illegible] ue[illegible]
[illegible] dicimus [illegible]
[illegible]
In domum ingressum [illegible] meminisse autem debe-
[illegible] ribus [illegible]
ribus [illegible]
que tamen [illegible] de qua diximus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vestibulum [illegible]
esse dicit quod ob[illegible] pere potest tamquam sit adica-
[illegible]
[illegible] vestibulum appellat ante ipsam
domum [illegible]
[illegible] vestibulum adiretur;;
VI. R[illegible] adiectum [illegible]
[illegible] rator roma abrin-
[illegible]
[illegible]eum nos quoque obl[illegible] enia graeca. exact enim
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] iubebat rogari si quis quid omnium rerum [illegible]
[illegible] homini [illegible]
ne inq[illegible] magister [illegible] bidentes dicantur, bidentes
tes inquit oues appellatae idcircoque lanigeras dixit.
ut oues planius demonstraret. Est hac inquam, uidebimus
an oues solae [illegible] bidentes dicantur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
scias esse huiusce uocabuli [illegible]
cunctatus sed nimium quantum audacter. oues inquit
bidentes dictae quod duos tantum dentes habeant. ubi
terrarum quaeso te inquam duos solos per naturam [illegible]
hab[illegible]
petrandum. tum ille permotus mihi et irritatus. quae ue
Inquit ea potius quae grammatico quaerenda sunt.
nam de ouium dentibus [illegible]
etias nebulonis hominis risi et reliqui ; ;
P[illegible] posuit bidentes
[illegible]
[illegible]
[illegible] ab animis id scriptum [illegible]
[illegible]

[illegible] & iubebat rogare se si quis quid omnium rerum [illegible]
tum ego indocti hominis [illegible] iam demiratus doces
ne inquam nos magister cur bidentes dicantur; biden
tes inquit oues appellatae idcircoque lanigeras dixit.
ut oues planius [illegible] post hac inquam uidebim(us)
an oues solae ut tu ais bidentes dicantur & an pompo-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
te [illegible]erum quaeso te inquam duos solos per naturam dentes
[illegible] uem uidisti [illegible]
curandum; tum ille p[er]motus mihi & irritatus quae re-
[illegible] quaerenda sunt.
nam de ouium dentibus [illegible]
etias nebulonis hominis risi & reliqui;

VII P. autem nigidius in libro quem de extis composuit biden-
[illegible]
neque tamen dixit a [illegible]
[illegible]
[illegible]

in catonium & elutria relintea. & labandaria dicit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
& pittacium & capitium induis inquit capitium
[illegible]
[illegible]
& nanum p pumilione dicit. quam quam planum
[illegible]
tum reliquit. quam pro cluentio dixit atque item in mi
[illegible]
camine appellat. & hominem leuennam p leui
[illegible]
ut reser appellatorem dixesse. uerba laberi haec sunt.
duas uxores hoc hercule plus negoti est inquit cocio
sex aediles uiderit. sed enim in mimo quem inscrip
[illegible]
se probe latine quae usus est greco uocabulo.

in plaustrum enim dixit . ΟΥ ΘΕΣΤΕΡωΣ . Non genere

feminino usus est in nouicius semidoctis uerba ex comico idque

sus quidē . iusiurandum in plaustrum aristilem ;

IIII [illegible]

[illegible]

ticа . ΕΙΣΑΓωΓΑΣ tum quia in primo . ΠΕΡΙ ΑΞΙωΜ

ΑΤωΝ ———— discendum quae . m . uarro alias profa

[illegible]

ΑΞΙωΜΑ . esse his uerbis . ΛΕΚΤΟΝ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ

ΑΠΟΦΑΝΤΟΝ ΟΣΟΝ ΕΦ ΑΥΤω . hoc ego superse- secondras

[illegible]

[illegible] axioma igitur sive id pro-
loquium dicere placet huiusmodi est. hannibal poenus fu-
it. scipio numantiam delevit. milo caedis damnatus est. ne-
que bonum est voluptas neque malum. et omnino quicquid
ita dicitur plena atque perfecta verborum sententia ut id
necesse sit aut verum aut falsum esse. id a dialecticis
AZIωMA appellatum est. a m. varrone sicuti dixi pro-
loquium. a m. autem cicerone pronuntiatum. quo ille
tamen vocabulo tantisper uti se attestatus est. quoad
[illegible]
AZIωMA dicunt. id alii nostrorum adiunctum. alii
conexum dixerunt. id conexum tale est. si plato ambulat.
plato movetur. si dies est. sol super terras est. item quod illi
CYMΠEΠΛEΓMENON. nos vel coniunctum vel copu-
latum dicimus. quod est eiusdem modi. p. scipio pauli fi-
lius et bis consul fuit et triumphavit et censura functus est.
et collega in censura l. mummii fuit. in omni autem con-
iuncto si unum est mendacium dicitur. nam si ad ea
omnia quae de scipione illo vera dixi addidero et han-
nibalem in africa superavit. quod est falsum. universa
quoque illa quae coniuncte dicta sunt propter hoc
unum quod falsum accesserit quia simul dicentur vera
non erunt. est item aliud quod graeci ΔIEZEYΓMENON
[illegible] si cetera vera sunt totum esse mendacium

ΑΞΙΩΜΑ nos diiunctum dicimus; id huiuscemo-
di ē. aut malum ē. uoluptas aut bonum aut neque
bonum neque malum ē. omnia autem quae diiungun-
tur pugnantia ēē. inter sese oportet. eorumque op-
posita quae ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ graeci dicunt ea quo-
que ipsa inter se aduersa ēē; ex omnibus quae diiun-
guntur unum ēē. uerum debet falsa cetera. quod si
aut nihil omnium uerum aut omnia plurave quam
unum uera erunt aut quae diiuncta sunt non pugna-
bunt aut quae opposita eorum sunt contraria in-
ter sese non erunt. tunc id diiunctum mendacium
ē. et appellatur ΠΑΡΑΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΟΝ.
sicuti hoc ē. in quo quae obposita non sunt contra-
ria. aut curris aut ambulas aut stas. nam ipsa quidē
inter se aduersa sunt. sed opposita eorum non pug-
nant. non ambulare enim et non stare et non currere.
contraria inter sese non sunt. quo contraria ea
dicuntur quae simul uera ēē non queunt. possis enim
simul eodemque tempore neque ambulare neque
stare neque currere. sed hoc iam breue ex stoica dialec-
tica libamentum dedisse nunc satis erit. atque
id solum addendum admonendumque est quod
huius disciplinae studium atque cognitio in prim-

..tus quidem contēta et aspernabilis insuauisque .ē.
et inutilis uideri solet. sed ubi aliquantum processeris.
tum denique et emolumentum eius in animo tuo di-
lucebit. et sequetur quaedam discendi uoluptas insati-
abilis. cui sane modum feceris. periculum non mediocre
erit. ne ut plerique alii tu quoque in illis dialecticae
gyris atque meandris tamquam apud sirenios sco-
pulos consenescas.

Susque deque fero aut susque deque habeo. his enim om-
nibus modis dicitur: uerbum ē ex hominum doctorū
sermonibus. In poematis quoque et in epistolis ueterū
scriptum ē. plures facilius reperias qui
uerbum ostentent quam qui intellegant. ita plerique
nostrum quae remotiora uerba inuenimus dicere
ea properamus non discere. significat autem sus
que deque ferre animo aequo ēē. et quod accidit n̄
magni pendere atque interdum neglegere et con
temnere. et prope modum id ualet quod dicitur
graece ΑΔΙΑΦΟΡΕΙΝ. laberius in compitalibus. nunc
[illegible]
tua in lecto aduerso. sed et seruos sex tantis uerbis
nefariis [illegible] .m. uarro in sisenna uel de historia
quid si non horum omnium similia essent prin-

Susq. deq.

[illegible]

AI IIOI · Ad montes aetne omnes apes athones. ·XI·

[illegible]

proletarii

Capite censi

hoc deberem. sicut faunorum & aboriginum dicerem.
sed enim quam proletarii & adsidui & sanates & uades
[illegible]
quaestio cum lance & licio euanuerint, omnisq; illa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quibus [illegible]
dam iulium paulum poetam memoriae nostrae doctissi-
[illegible]
rogatus ... ita deserentia deque ratione istius uocabuli
nos docet; qui in plebe inquit romana tenuissimi pauperrimiq;
erant neq; amplius quam mille quingentum aeris in censum defe-
rebant proletarii appellati sunt. qui uero nullo aut perquam
paruo aere censebantur capite censi uocabantur. extremus
aut census capite censorum aeris fuit trecentis septuagin
[illegible]
nerisque esse apud remp. uidebatur amorisque in patria
fides quaedam in ea firmamentumque erat. neque proletarii
neque capite censi milites nisi in tumultu maximo scribeban-
[illegible]
riorum tamen ordo honestior aliquanto & re & nomine.
quam capite censorum fuit, ... & asperis rei publicae

temporibus cum iuventutis inopia esset in militiam tumultu-
ariam legebantur armaque his sumptu publico praebeban-
tur et non capitis censione sed prosperiore vocabulo
a munere officioque prolis edendae appellati sunt.
quod cum re familiari parva minus possent rem publicam
iuvare subolis tamen gignendae copia civitatem frequen-
tarent. Capite censos autem primus C. Marius ut quidam
ferunt bello Cimbrico difficillimis rei publicae temporibus vel
potius ut Sallustius ait bello Iugurthino milites scripsisse
traditur cum id factum ante in nulla memoria extaret.
Adsiduus in XII tabulis pro locuplete et facile facien-
te dictus aut ab assiduis id est aere dando cum id
tempora rei publicae postularent aut a muneris pro famili-
ari copia faciendi assiduitate. Verba autem Sallustii in historia
Iugurthina de C. Mario consule et de capite cen-
sis haec sunt. Ipse interea milites scribere non more
maiorum neque ex classibus sed uti libido cuiusque erat capite
censos plerosque. Id factum alii inopia bonorum alii per ambi-
tionem consulis memorabant quod ab eo genere cele-
bratus auctusque erat et homini potentiam quaerenti eg-
entissimus quisque oportunissimus.

XI. Gens in Italia Marsorum orta fertur a Circae filio.
Propterea Marsis hominibus quorum dumtaxat familiae

cum externis cognationibus non diu enim p(er)mixtae corruptae-

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

castrumque in finibus eorum quodam in tempore p(er) quam

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

iure belli respectum proficiscerentur atq(ue) ita profectos

uenerunt castrum magno spiritus agmine uenisse obuiam.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

xiii. Cloatius uerus in libris quos inscripsit uerborum a grecis tractorum non pauca hercle dicit curiose & sequaciter conquisita neque non tamen quaedam futtilia & friuo la, errare in quo dictum est ΑΠΟΤΟΥΕΡΡΕΙΝ · uersumque inisse homeri in quod i duerbium est.

[illegible]

cera me uersa tarditatem quandam animi et stuporem

[illegible]

aliud est atque aliter dicitur. quotus fere nostrum est qui cum
ex colonia populi romani sit. non et se municipem esse. et popu-
lares suos municipes sibi esse dicat. quod est a ratione et
[illegible]
[illegible]
timamusque meliore condicione esse colonias quam muni-
cipia. de cuius opinionis tam promiscue erroribus divus hadri-
anus in oratione quam de italicensibus unde ipse ortus fuit
in senatu habuit peritissime disseruit mirarique se osten-
[illegible]
[illegible]
que uti possent in ius coloniarum mutari gestiverint.
praenestinos autem refert maximo opere a tiberio impe-
ratore petisse orasseque ut ex colonia in municipii statum
redigerentur. idque illis tiberium pro ferenda gratia tribu-
[illegible]
revaluisset. Municipes ergo sunt cives romani ex municipiis
legibus suis et suo iure utentes muneris tantum cum populo ro-
mano honerari participes. a quo munere capessendo appellati
videntur. nullis aliis necessitatibus neque ulla populi romani
lege adstricti nisi in quam populus eorum fundus factus
est. primos autem municipes sine suffragii iure caerites
esse factos accepimus. concessumque illis ut civitatis

Municipes

honorisque
t muneris

romane honorem quidem caperent sed negotiis tamen
atque oneribus vacarent pro sacris bello gallico receptis cus
toditisque hinc tabulae caerites appellatae versa vice in quas cen
sores referri iubebant quos notae causa suffragiis privabant.
sed coloniarum alia necessitudo est; non enim veniunt extrin
secus in civitatem nec suis radicibus nituntur sed ex civitate
quasi propagatae sunt et iura institutaque omnia populi
romani non sui arbitrii habent; quae tamen condicio
cum sit magis obnoxia et minus libera potior tamen et praes
tabilior existimatur propter amplitudinem maiestatemque
populi romani cuius istae coloniae quasi effigies parvae
simulacraque esse quaedam videntur et simul quia obscura
oblitterataque sunt municipiorum iura quibus uti iam per
ignorantiam non queunt.

XV. Festinare et properare idem significare atque in eandem
rem dici videntur sed m. cato id differre existimat eaque
hoc modo divisa verba sunt ipsius ex oratione quam
de suis virtutibus habuit; aliud est properare aliud festi
nare; qui unum quid mature transigit is properat qui mul
ta simul incipit neque perficit is festinat. [illegible]
[illegible] dicere [illegible] differentiam [illegible]
[illegible] dicerem quod [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

xvi T[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

xvii Q[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] arbores [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

XVIII. Et agrum uaticanum et eiusdem agri deum praesidem appel-
lari acceperamus a uaticiniis. quae ui atque instinctu eius
dei in eo agro fieri solerent. set praeter hanc causam
m. uarro in libris diuinarum aliam esse tradit istius nominis
rationem. nam sicut aius inquit deus appellatus araque
ei statuta est. quae est infima noua uia. quod eo in loco
diuinitus uox edita erat. ita uaticanus deus nominatus
penes quem essent uocis humanae initia. quoniam pueri simul
atque parti sunt. eam primam uocem edunt. quae prima
in uaticano syllaba est. idcircoque uagire dicitur exprimente
uerbo sonum uocis recentis.

XVIIII. Pars quaedam geometriae ΟΠΤΙΚΗ appellatur. quae ad
oculos pertinet. pars altera quae ad auditum. ΚΑΝΟΝΙΚΗ
uocatur. qua musica ut fundamento artis suae utuntur.
utraque harum spatiis et interuallis linearum et ratione
numerorum constat. ΟΠΤΙΚΗ facit multa demiranda.
id genus ut in speculo uno imagines unius rei plures appa-
reant. item ut speculum in loco certo positum nihil imaginet.
aliorsum translatum faciat imagines. item si rectus spe-
culum spectes imago fiat tua eiusmodi ut caput deorsum
uideatur pedes sursum. reddit etiam causas ea disciplina
cur istae quoque uisiones fallant. quae in aqua
conspiciuntur uel procul oculis fiunt. quae specie al

[illegible] KANONIKH [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] KANONIKH [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

& insuaues uideantur

xx. C[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ex grandi pecunia & re bona multa copiosus corinthum

institit redire navem et nautas ut notiores amicioresque sibi corinthios delegit. Eos corinthios homine accepto navique in altum provecta praedae pecuniaeque cupidos cepisse consilium de necando Arione. Tum illum pernicie intellecta pecuniam ceteraque sua ut haberent dedisse, vitam modo sibi ut parcerent oravisse. Nautas precum eius harum commiseritum esse illactenus ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent. sed imperavisse ut iam statim coram desiliret praeceps in mare. homo inquit ibi territus spe omni vitae perdita id unum postea oravisse ut priusquam mortem obpeteret induere permitterent sua sibi omnia indumenta et fides capere et canere carmen casus illius sui consolabile. Feros et immanes nautas prolubium tamen audiendi subit. quod oraverat impetrat. atque ibi mox de more cinctus amictus ornatus stansque in summae puppis foro carmen quod orthium dicitur voce sublatissima cantavit. Ad postrema cantus cum fidibus ornatuque omni sicut stabat canebatque iecit sese procul in profundum. nautae haudquaquam dubitantes quin perisset cursum quem facere coeperant tenuerunt. sed novum et mirum et pium facinus contigit. delphinum repente inter undas adnavisse fluitantique sese homini subdidisse et dorso

sup fluctus edito uectauisse. Incolumique eum corpore & or-
natu taenarum in terram laconicam deuexisse. tum arionem
[illegible]
[illegible]
atque rem sicuti acciderat praedicauisse. regem istaec parum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dixisse hominem cum inde iret in terra italia fuisse.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
arionem cum fidibus & indumentis cum quibus se in sa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
duo extat aenarum in sereno. dulphinus uehens & homo
his fidens:

A GELLII : NOCTIUM ATTICARUM LIBER XVIII .
EXPLICITUS :

IN CIPIT LIBER XVIIII . FELICITER :

[illegible] NDI VICESIMO COMMENTARIO HAEC INSUNT.

I Quod gell[illegible] ci ceronis reprehenderint ex oratione quam dixit pro m. cel[illegible] [illegible] sententia uere digneq; dici possit.

II [illegible] in legendo notata.

III [illegible] quib; contra opinionem uulgariam interpretatus e. [illegible]

IIII Q[illegible] poetis uictus est.

V [illegible] citia scripsit uitioso argumento usum. ΑΜΦΙCΒΗΤΟΥ [illegible]

VI F[illegible] de obscuris m. catonis composuit de seruo recepticio [illegible]

VII [illegible]

esto p. nigidio & q. scaeuolae uisa ee non minus de praeterito
furto quam de futuro cauisse.

VII I n sermonibus apud mensam tauri philosophi quaeri agitarique
eiusmodi solita cur oleum saepe & facile uina rarius congela
cant acetum haud ferum quam & quod aquae fluuiorum
fontium que durentur mare gelu non durescat.

VIII D e notis litterarum quae in c. caesaris epistulis reperiuntur
deque aliis clandestinis litteris ex uetere historia petitas
& quid scytale sit laconica.

X Q uid fauorinus philosophus de uersibus uergilii sentiat quibus loca
scribenda flagrantia montis aetnae pindarum poetam
secutus est conlataque ab eo sup eadem re utriusque car
mina diiudicata.

XI Q uod plutarchus in libris symposiacis opinionem platonis
de habitu atque natura stomachi fistulaeque eius quae
trachia dicitur aduersum erasistratum medicum tuta
tus est auctoritate adhibita antiqui medici hipocratis.

XII D e materiis infamibus quas graeci ἀδόξους appellant
a fauorino exercendi gratia disputatis.

XIII Q uin particula quot qualesque uarietates significationis habe
at & quam saepe in ueterum scriptis obscura sit.

XIIII S ententiae ex publilii mimis selectae lepidiores.

XV Q uod carneades academicus elleboro stomachum purgauit scripturus

scripturus aduersus zenonis stoici decreta deque natura
medellaque ellebori candidi & nigri.

xvi. Anates ponticas uim habere uenenis digerendis potentem atque
inibi de mithridatici regis in id genus medicamentis sollertia.

xvii. Mithridatem ponti regem quinque et uiginti gentium
linguis locutum quintumque ennium tria corda habere
sese dixisse quod tris linguas percalluisset grecam oscam
latinam.

xviii. Quod m. uarro c. sallustium historie scriptorem depre(h)en-
sum ab annio milone in adulterio scribit & loris caesum
pecuniaque data dimissum.

xviiii. Quid epictetus philosophus dicere solitus sit hominibus
nequam et inpuris disciplinas philosophiae studiose
tractantibus et que duo uerba obseruanda precepe-
rit omnium rerum longe salubria.

xx. Verba sumpta ex symposio platonis numeris coagmen-
tisque uerborum scite modulateque apteque exer-
cendi gratia in latinam orationem uersa.

xxi. Quibus temporibus post romam conditam greci ro-
manique illustres uiri floruerint ante secundum
bellum carthaginensium.

UT QUIDAM FUERUNT MONSTRA HOMINUM QUOD
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sint m. ciceronem parum integre atque improprie atque
[illegible]
[illegible]
[illegible]
positatoris sub altissimi cedo quale id sit consideremus.
m. cicero pro m. caelio ita scribit, nam quod obiectum
est de pudicitia quod que omnium accusatorum non cri-
minibus sed uocibus maledictisq; celebratum e. id num-
quam tam acerbe feret m. caecilius. ut eum peniteat
non deformem ee natum. non existumant uerbo pro-
prio ee usum quod ait peniteat. atque id prope inep-
tum etiam ee dicunt. nam penitere inquiunt tum
dicere solemus. cum que ipsi fecimus. aut que de nra
[illegible]
[illegible]
mus. neminem autem recte ita loqui penitere sese quod
necessitatis penitere quod mortalis sit quod ex

offendi posse utriusque corpore dolorem sentiat. quam
de istiusmodi rerum nec consilium sit nostrum nec arbitrium sed
ea ingratiis nostris ui ac necessitate naturae nobis [illegible].
sicut hercle inquiunt non uoluntarium fuit M. Caelio quali
forma nasceretur. cuius eum dicit non paenitere. atqui
in ea causa re et uiri ratione paenitendi est, si in quidem
eum indicant uerbi huius esse sententiam paenitere in uo-
luntariis rebus non probe dicitur. tametsi antiquiores
uerbo ipso alio quoque modo usitati sunt [illegible]
quod est paene [illegible] dixerunt. sed id diuersum
[illegible] de quo alio in loco dicetur. nunc autem sub hac
eadem significatione quae uulgo nota est. non modo
ineptum hoc non est, quod M. Cicero dixit, sed festiuis-
simum adeo et facetissimum est. nam cum aduersarii
et obtrectatoris M. Caeli, qui erat pulchro corpore,
formam eius et faciem in suspicionem impudicitiae decer-
peret, illudens Cicero tam absurdam criminationem
quod formam eius natura fecerat uitio daret
eodem ipse errore quem inludebat [illegible] et
non paenitet inquit M. Caelium non deformem esse
[illegible] quod ea dicebat oppro-
brium aduersario [illegible] ostentaret [illegible]
[illegible] quod paeniteret Caelium formam

Penitus a pene
[illegible]

al. festiuissimum
[illegible]

Facetus

criminum dicerent. quasi arbitrium eius fuisset quali forma

nasceretur.

[illegible]

illuero omni iure atque honestate inte dicti, ego neque a qua
[illegible]
[illegible]
quod magno opere quae fuerunt id fruniscantur non que-
unt. qui non sparsit apud se fruitur est. & romani inquit
mutas armis & magno commeatu praedaque ingentico- [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
significatur quae siccdicitur debeatur. si quis ea uerba
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cum ex se atque in se ad rem p(er)euertendam

Magnū uiaticū — habere. magnum uiaticum pro magna facultate. &

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

tiatore apud gellios cumprime fortem atque ex

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dicamus. & utrumque hoc orationis nullum est. ac ne id

quidem ē. quod figura dici solet. recta enim istaec

[illegible]o est. & ueteres complurale ita dixerunt.

[illegible]

quam dicitur. nisi qui grammaticorum noua instituta

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] num quā quis quā uiolare sit ausus; sanctitas quoq;
& sanctimonia non minus latine dicuntur; sed nescio quid
maioris dignitatis ē. uerbum sanctitudo, sicuti. m. cato
in l. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

coeptus. ac multo uidetur sordidius arta quamquam
[illegible]

[illegible]

coplures

nur inotus inquit consumptus ē; elegantia [illegible]
ex multitudine numeri quaesita ē. comminus inquit qua
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
.ē. arbusta celebrantur; putabant inquit eos qui fo-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
nec inelegant; haec ego pauca interim super eo libro
[illegible]
[illegible]
rum adusus hominum repertarum agitabamus.

III A[illegible]
usum intra graecia diu incognitum fuisse dixit.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

homeri dicebant. cum uersus hic ferretur de eo; ΚΑΙΔ
ΗΔΟΥΡΑϹ ЄϹΗΠΙΝЄωΝ ΚΑΙϹΠΑΡΤΑ
ΛЄΛΥΝΤΑΙ. Tum ille promptum hic tamen. non in quin
to libro uersus se duobus plane magister de sum-
pserat. maiores. ϹΠΑΡΤΑ. id significare. quod
nos spartum dicimus; maiorem illis rursum fabricam.
neque id desiderunt mihi libet alias proloqui. cum
uarronis uicensimus quintus humanarum. in quo
de isto homeri uerbo a uarrone ita scriptum est;
ϹΠΑΡΤΑ. Apud homerum non plus spartum signi
ficare puto quam. ϹΠΑΡΤΟΥϹ. qui dicuntur in
agro thebano nati; in graecia sparti copia modo
coepit esse ex hispania. neque ea ipsa facultate
usi liburni. sed hi plerasque naues loris suebant.
graeci magis cannabo et stuppa. ceterisque satiuis
rebus. a quibus ϹΠΑΡΤΑ appellabant. quod cum
ita uarro dicat. dubito hercle an posteriore sylla
ba in eo uerbo quod apud homerum est acuenda
sit. nisi quia uoces huiuscemodi cum ex communi sig
nificatione in rei certae proprietatem concedunt.
diuersitate accentuum separantur.
IIII. Menander a philemone nequaquam pari scrip
tore. in certaminibus comoediarum ambitu gratia-

quod in poetis iuuenibus haberet et

obuiam. quaeso inquit philemo bona uenia dic mihi.

cum me uincis non erubescis. euripiden quoque m. uarro ait.

cum quinque et septuaginta tragoedias scripsisset in

quinque solis uicisse. cum eum saepe uincerent aliquot

poetae ignauissimi. menandrum autem alii centum octo partim

centum nouem reliquisse comoedias ferunt. sed apollodori

scriptoris celebratissimi hos de menandro uersus

legimus in libro qui chronica inscriptus est. ΚΗΦΙ

ΕΥΣΙΩΝ ΕΚ ΔΙΟΠΙΘΟΥΣ ΠΑΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΙΣ

ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΤΕ ΓΡΑΨΑΣ ΔΡΑΜΑΤΑ ΕΞΕΛΕΙ

ΠΕ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ· ΚΑΙ ΔΥΕΙΝ ΕΤΩΝ.

tamen centum et quinque omnibus solis eum octo uicisse

idem apollodorus eodem in libro scripsit.

N M. cicero in dialogo cui titulus est laelius de amicitia

docere uolens amicitiam non spe expectationeque

utilitatis neque pretii mercedisque causa colendam.

sed quod ipsa per sese plena uirtutis honestatisque sit

expetendam diligendamque esse. etiam si nihil opis

nihilque emolumenti ex ea percipi queat hac sententia atque

his uerbis usus est eaque dicere facit C. laelium

sapientem uirum. qui P. africani fuerat amicissimus. quid enim africanus indigens mei. ne ego quidem

illius; sed ego admiratione quadam uirtutis eius; ille autem
opinione fortasse non nulla. quam de meis moribus ha-
bebat me dilexit. auxit beniuolentiam consuetudo; sed
quam quam utilitates multae et magnae consecutae sunt;
non sunt tamen ab earum spe causae diligendi profectae;
ut enim benefici liberalesque sumus, non ut exigamus
gratiam; neque enim beneficium faeneramur. sed natura
propensi ad liberalitatem sumus; sic amicitiam non spe
mercedis adducti, sed quod omnis eius fructus in ipso
amore inest, expetendam putamus; hoc cum lege-
retur in coetu forte hominum doctorum, rethoricus
quidam sophista utriusque linguae callens haud sane
ignobilis ex istis acutulis et minutis doctoribus qui
TEXNIKEI appellantur, atque in dialectica quoque
non inpiger usum esse existimabat argumentum.
tullium non probo neque apodictico. sed eiusdem quaesti-
onis cuius esset captatio de qua quaereretur. uerb-
-que id uitium graeca appellat, quod acceperit.
AMΦICBHTOYMENON ANTI OMOΛOΓOYMEN
OY. Nam beneficos inquit et liberales sumus
ad confirmandum id quod de amicitia dicebat, cum
ipsum illud aeque quaeri debeat, quis quis libe-
ralis et benigne faciat, qua mente quoue consilio

benignus liberalis [illegible] quia [illegible]
[illegible] in quem benignus [illegible] ad parem [illegible]
[illegible] plerique omnes uidentur. an quia na-
[illegible] benignitas que [illegible] ipsa
[illegible] liberalitas [illegible]
[illegible] omnino ferme [illegible]
[illegible] probabile esse. [illegible]
minime controuersa: idque apodixin uocari dice-
bant cum ea [illegible]
[illegible]
rales. quae ad id quod de amicitia quereretur quasi ar-
[illegible]
simulacro, eademque rationis imagine. amicitia inuicem
[illegible]
[illegible]
sed amore et studio honestatis. poterit enim consimiliter
[illegible]
[illegible]
studio esse debemus. poterit sane inquit tradicere. sed
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ui debeatur per te et sciens. sed uidelicet eum uocabula

rerum uera ignorauisse. Nam beneficum & liberalem
Cicero appellat, ita ut philosophi appellandum esse cen
sent. non eum qui ut ipse ait beneficia faeneratur.
Sed qui benigne facit nulla tacita ratione ad utilitates
suas redundante. non ergo obscuro neque ambiguo
argumento usus est. sed sincero atque perspicuo, si quid
quaeritur benefici et liberales qui sunt qua mente beni
aut liberales facti non quaeretur. Alii enim longe
nominibus appellandi sunt, si cum talia faciunt sui potius
quam alterius iuuandi curam habent. procul itaque est ut
argumentum istud fortuitum sit atque reprehensione. Sic uero ita
dixit: ut enim benefici liberalesque sumus, non
ut exigamus gratiam. uidetur enim beneficii facere.
quod in beneficium cadere possit, id per aliquam mer
cedem saltem fieri. non quo ipsum perpetuo benignitatem
consumat; sed cum beneficus liberalisque dicatur.
neque aliis modis dicitur. quam certum est correpre
dimus. Videtur quod aiunt pedibus ... repre
hendit doctissimi uiri orationem.

M. cato uoconiam legem suadens uerbis hisce usus est.
principio uobis mulier magnam dotem adtulit.
tum magnam pecuniam recipit. quam in uiri potes
tatem non committit; eam pecuniam uiro mutuam

[illegible] facta [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] libro secundo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] propter [illegible]
[illegible] flagitare [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] enim seruus in ea
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

seruo maritum imperare hoc mulierem faserat,

[illegible]

rno dicatur et anot; quo ducum ergo uidebitur cu-

[illegible]

Legis ueteris atiniae uerba sunt; quod subruptum erit. eius rei aeterna auctoritas esto. quis alius putet

[illegible]

lium uiros adprime doctos quaesisse an dubitasse

[illegible]

que tempus uideretur ostendere. cum p. . . tum.

quã futurũ; itaque p. nigidius ciuitatis romanae doc-
tissimus. sup dubitatione hac eorum scripsit in unde-
uicensimo cõmitariorum cõmentariorum; atque ipse
[illegible]
tionẽ sed anguste p quã & obscure disserit ut sig-
na rerum ponere uideas ad subsidiũ magis memo-
riae suae. quam ad legentiũ disciplinã; uidebatur tamen
hoc dicere. sum uerbum & ẽẽ. & erit quando p se se
ponuntur habent atque retinent tempus suũ; cum
[illegible]
& in p̃teritũ contendunt; cum enim dico in campo est.
in comitio est. tempus instans significo. Item cum dico in
campo erit. tempus futurum demonstro. At cum dico
factum est. scriptum ẽ. quamquã est uerbum temporis
p̃sentis. confunditur tamen cum praeterito. & p̃sens ẽẽ
desinit. Sic igitur inquit & etiam istud quod in lege ẽ.
si diuidas separesque duo uerba haec. subruptum & erit.
ut sic audias subruptum erit. ut certamen erit. aut sacrificiũ
erit. tum uidebitur lex in post futurum loqui; si uero cõ-
[illegible]
duo. sed unũ uerbum sit. idque unita patiendi declinatio-
ne sit. tum hoc uerbo non minus p̃teritũ tempus ostenditur
VIII quam futurum. Filosophus taurus accipiebat nos

[illegible]
ē. tempus istic cenandi frequens, eius caenae fundus et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
puerum iubet taurus oleum in aulam indere; erat is
[illegible]
[illegible]
stamnium ore tenus imprudens inanem iam quam si
in eo est oleum affert. convertitque eum et ut solitū
[illegible] in aulam in-
debat oleum aspicit puer guttum atrocib; oculis
stomacabundus et concussū vehementius iterum in
aulam vertit; idque cum omnes sensim atque pri-
mus sim rideremus. tum puer graece et id quidem
[illegible]
ΛΛΟΥ ΚΙΣΤΕΘΙΑΦΡΕΙ ΚΗ ΠΕΡΙΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ ΓΕ
ΤΟΝΕ ΤΗ ΜΕΡΟΝ ΚΕΚΡΥΣΤΑΛΛΩΤΑΙ. uerbere
[illegible]
[illegible]
isto mora offensior. aula in qua oleo in est et ut
video intollerandum ferunt; cohibeamus manus at-
que interea quō puer nunc admonuit solere oleū.

congelascere; consideremus cur oleū quidē sit pet

[illegible]

[illegible]

dit convellat re me vinum id certo minus cito convă

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ita ut dicis; nam ferme convenit vinum ubi potum est calefacere corpora. sed non secus oleum quoque calorificū est. neq; minorem vim in corporib; calefaciendis habet. ad hoc si istuc quae calidiora sunt difficilius gelu coguntur. congruens est. ut quae frigidiora sunt facile cogantur; acetum aut omniū maxime frigorificū e. atque id num quā tamen concrescit. Num igit magis causa oleo coaguli celerioris in levitate est.

[illegible]

leviora que sunt; praeterea id quoq; aut quaeri dignu cur fluviorum et fontium aquae gelu durentur. mare omne incongelabile sit. tam et si herodotus inquit historiae scriptor. contra omniū ferme quibus haec que

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Interea puer uenerat. et iam deferbuerat item purq;

et coeperat edendi et tacendi.

[illegible]

balbum cornelium qui res eius absentis curabant. In his episto-

lis quib; dam in locis inueniunt litterae singulariae

[illegible]

dite. nam uerba ex his litteris confici nulla possunt.

[illegible]

stitueretur. quaenam uero littera pro qua scriberetur.

[illegible]

catione epistolarum c. caesaris scriptarum. lacedae-

monii aut ueteres cum dissimulare et occultare lit-

[illegible]

dem que longitudinis derasi atque ornati consimiliter.

unus imperatori in bellum proficiscenti dabatur. alterum

domi magistratus cum iure atque cum signo habebant. quan-
do usus uenerat litterarum secretiorum circum eum sur-
[illegible]
ui erat. conplica[illegible] simpli-
ita ut orae adiunctae undique et coherentes lori quod
plicabatur [illegible]
uersas iuncturarum oras uersibus a summo ad imum p-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
apices in partis diuersissimas spargebat. propterea
si id lorum in manus hostium inciderat nihil quicquam
coniectari ex eo scripto quibat. sed ubi ille ad quem erat
missum acceperat surculo conpari quem habebat.
a capite ad finem proinde ut debere fieri sciebat cir-
[illegible]
[illegible]
et incorruptam epistolam et facilem legi praestabant.
hoc genus epistolae lacedaemonii. CKYTAΛHN.
[illegible]
rerum poenicarum uirum indidem quempiam
inlustrem. siue ille hasdrubal siue quis alius est.

non retineo. epistolam scriptam sup reb; arcanis hoc mo
do abscondisse; pugillaria noua non dũ etiã cera in
lita accepisse. litteras in lignũ incidisse; postea
[illegible]
tam quam ñ scriptas. cui facturum id p̃ dixerat mi
sisse; eum deinde ceram derasisse. litterasque
incolumes ligno incisas legisse; est et alia in monumentis
rerum graecarum profunda quaedã et inopinabilis
latebra barbarico astu excogitata; histiaeus nomine
fuit loco natus in terra asia non ignobili; asiam tunc
[illegible]
sis apud darium. esset aristagorae cuipiam res quas
dam occultas nuntiare furtiuo scripto uolebat; com
miniscitur opertum hoc litterarum admirandum;
seruo suo diu oculos aegros habenti capillum ex capi
te omni tam quam medendi gratia deradit; caput
[illegible]
[illegible]
[illegible]
factum est ire ad aristagoran iubet; et cum ad eum
inquit ueneris, mandasse me dicito. ut caput tuũ si
[illegible]
[illegible]

adfert; atque ille id n. ee. frustra ratus. quod erat mandatum fecit. ita litterae perlatae sunt.

Favorinum philosophum cum in hospitis sui antiatem villam aestu anni concessisset. nosque ad eum videndum Roma venissemus de pindaro poeta et vergilio in hunc ferme modum disserere; amici inquit familiaresque P. vergilii in his quae de ingenio moribusque eius memoriae tradiderunt dicere eum solitum ferunt parere se versus more atque ritu ursino. namque ut illa bestia fetum ederet ineffigiatum informemque lambendoque id postea quod ita edidisset conformaret et fingeret proinde ingenii quoque sui partus recentes rudi esse facie et imperfectos sed deinceps tractando colendoque reddere iis se oris et vultus liniamenta; hoc virum iudicii subtilissimi ingenue atque vere dixisse res inquit indicium facit. Nam quae reliquit perfecta expolitaque. quibusque inposuit census atque dilectus sui supremam manum. omni poeticae venustatis laude florent; sed quae procrastinata sunt ab eo. ut post recenserentur. et absolvi quoniam mors praeverterat nequiverunt. nequaquam poetarum elegantissimi nomine atque iudicio digna sunt; itaque cum morbo oppressus adventare mortem videret;

prou ursino

petiuit orauitque a suis amicissimis inpense ut aeneida quam
nondum satis elimauisset adolerent. In his autem inquit
quae uidentur retractari et corrigi debuisse is maximus
locus est qui de monte aetna factus est. nam cum pindari
ueteris poetae carmen quod de natura atque flagran-
tia montis eius compositum est aemulari uellet eiusmo-
di sententias et uerba molitus est ut pindaro quoque
ipso qui nimis opima pinguique esse facundia existi-
matus est insolentior hoc quidem in loco tumidiorque sit.
atque uti uosmet ipsos inquit eius quod dico arbitros
faciam carmen pindari quod est super monte aethna.
quantulum est mihi memoriae dicam.

ΤΑϹ ΕΡΕΥΓΟΝΤΑΙ ΜΕΝ ΑΠΛΑΤΟΥ ΠΥΡΟϹ ΑΓΝΟ
ΤΑΤΑΙ ΕΚ ΜΥΧΩΝ ΠΑΓΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΔΕ ΑΜΕ
ΡΑΙϹΙΝ ΜΕΝ ΠΡΟΧΕΟΝΤΙ ΡΟΟΝ ΚΑΠΝΟΥ ΕϹΩ
ΝΑ ΑΛΛ ΕΝ ΟΡΦΝΑΙϹΙΝ ΦΟΙΝΙϹϹΑ ΚΥΛΙΝΔΟΜΕ
ΝΑ ΦΛΟΞ ΠΕΤΡΑϹ ΕΙϹ ΒΑΘΕΙΑΝ ΦΕΡΕΙ ΠΟΝΤΟΥ ΠΛΑΚΑ
ϹΥΝ ΠΑΤΑΓΩ ΚΕΙΝΟ ΔΑ ΑΦΑΙϹΤΟΙΟ ΚΡΟΥΝΟΥϹ
ΕΡΠΕΤΟΝ ΔΕΙΝΟΤΑΤΟΥϹ ΑΝΑΠΕΜΠΕΙ ΤΕΡΑϹ
ΜΕΝ ΘΑΥΜΑϹΙΟΝ ΠΡΕΙΔΕϹΘΑΙ ΘΑΥΜΑ ΔΕ
ΚΑΙ ΠΑΡΕΝΤΩΝ ΑΚΟΥϹΑΙ;

A[illegible]

eum uertisse dixerim quam fecisse. Portus ab accessu uentorū
immotus et ingens. Ipse sed horrificis iuxta tonat
[illegible]
nubem. Turbine fumantē piceo et candente fauilla.
Attollitque globos flammarum et sidera lambit. In-
terdum scopulos auulsaque uiscera montis. Erigit
eructans. liquefactaque saxa sub auras. cum gemi-
tu glomerat. fundoque exaestuat imo. Iam principio
[illegible]
dum in strepitu sonituque uerborum conquirendo
laborat. utrumque tempus nulla discretione facta
[illegible]
ignis eructari et fluere omnes fumi et flāmarū
fulua et tortuosa uolumina in plagas maris ferrē.
quasi quosdam igneos angues luculente dixit; at
hic noster atram nubem turbine piceo et fauilla
fumantem ΡΟΟΝ ΚΑΠΝΟΥ ΑΙΘΩΝΑ interpre-
tari uolens crasse et immodice congessit. globos
quoque flammarum quod ille grunus dixerat. duri-
ter et ΑΚΥΡΩΣ transtulit. Item quod ait sidera
lambit uacanter hoc etiam inquit accumulauit

i. ignis acros gruus

labit uacant

... manet, neque ... inenarrabile ... xp
... medium ... ... tur-
re dixit ... carbone ... favilla candente; non enim
fumare ... solere neque atra est ... quod ... can-
dente ... ...
... favilla, neque ... ... relucente; sed in-
candens ... a candore dictum ...
... ...
... ... gloma-
rari sublatum ... ...
... ...
... quae monstra dicuntur monstruosissimum est.

.XI. Et plutarchus et alii quidam doctum reprehensum esse
ab erasistrato nobili medico platonem scripsere.
quod potum dixit defluere ad pulmonem. eoque
satis umectato demanare per eum quia sit rimosior.
et confluere inde in vesicam; errorisque istius
fuisse alceum ducem qui in poematis suis scribe-
ret. ΤΕΝΤΕ ΠΝΕΥΜΟΝΑ ΟΙΝω ΤΟ ΓΑΡ ΑCΤ
ΡΟΝ ΠΕΡΙΤΕΛΛΕΤΑΙ. Ipsum autem erasistra-
tum dicere duas esse quasi canaliculas quasdam
vel fistulas easque ab oris faucibus proficisci deor-
sum. per earumque alteram deduci delabique in

aniter. neque non id quoque inenarrabile esse ait et pro-
pemodum insensibile, quod nubem atram fuma-
re dixit turbine piceo et favilla candente; non enim
fumare solent neque atra esse quae sunt can-
dentia, nisi si candenti dixit pervulgate et improprie
pro ferventi favilla, non pro ignea et relucenti. nam
candens scilicet a candore dictum, non a calore. quod
saxa autem et scopulos eructari et erigi eosdemque
ipsos statim liquefieri et gemere atque glomera-
ri sub auras dixit, hoc inquit nec a Pindaro scrip-
tum nec umquam fando auditum et om-
nium quae monstra dicuntur monstruosissimum est.

.XI. Et Plutarchus et aliquid alii docti viri reprehensum esse
ab Erasistrato nobili medico Platonem scripserunt,
quod potum dixit defluere ad pulmonem, eoque
satis umectato demanare per eum quia sit rimosior,
et confluere inde in vesicam; errorisque istius
fuisse Alcaeum ducem, qui in poematis suis scribe-
ret: ΓΕΝΓΕ ΠΝΕΥΜΟΝΑ ΟΙΝΩ ΤΟ ΓΑΡ ΑϹΤ
ΡΟΝ ΠΕΡΙΤΕΛΛΕΤΑΙ. Ipsum autem Erasistra-
tum dicere duas esse quasi canaliculas quasdam
vel fistulas, easque ab oris faucibus proficisci deor-
sum, per earumque alteram deduci delabique in

stomachum esculenta omnia et poculenta. ex eo que [illegible]
[illegible]
[illegible]
aridiora ex his recreamenta in aluum conuenire.
[illegible] per [illegible]
[illegible] fistulam [illegible]
[illegible] ΑΡΤΗΡΙΑ [illegible]
[illegible] in pulmonem [illegible] inde rursum [illegible]
[illegible]
[illegible]
porteret in stomachum ire. pateret ex ore
[illegible]
[illegible] eaque offensione intercluderetur ani
[illegible] quidam [illegible]
[illegible]
[illegible] quasi claustra quaedam [illegible]
conuertentia uicissim et resurgentia. eam que
[illegible]
[illegible] ΤΗΝ ΕΠΙΓΛΩΤΤΙ-
ΤΗ ΡΙΑΝ [illegible]
[illegible]
[illegible] in pulmonem [illegible]
[illegible]

stomachum esculenta omnia et poculenta. ex eo que-

[illegible]

[illegible]

aridiora ex his recrementa in alvum convenire.

[illegible]

[illegible]

minatur trachia. ΑΡΤΗΡΙΑ spiritum a summo

[illegible] inde rursum [illegible]

[illegible]

[illegible]

oporteret in stomachum ire, procideret ex ore

laberetur que in eam fistolam per quam spiritus reci-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

conivencia vicissim et resurgentia. eam que-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

arteriae communitio; haec erasistratus medicus

ad uerum platonis. sed plutarchus in libro simposiacorum. auctorem platonis sententiae hippocratem dicit fuisse quod est opinatus et philistion locrus et dioxippus hippocraticus ueteres medici et nobiles. atque illam de qua erasistratus dixerat ΕΠΙΓΛΩΤΤΙΔΑ. Non idcirco eo in loco constitutam ut id ex poculis influeret in arteriam nam pulmoni quoque fouendo rigandoque utiles uisas esse umores influentes sed appositam quasi moderatricem quandam arbitramque prohibendi admittendiue quod ex salutis usu foret uti edulia quidem omnia defenderet ab arteria depelleretque in stomachum, potum autem partiretur inter stomachum et pulmonem, et quod ex eo admitti in pulmonem per arteriam deberet non rapidum id neque uniuersum sed quadam quasi obice sustentum ac repressum sensim paulatimque transmitteret. atque omne reliquum in alteram stomachi fistulam dimitteret.

XII. Infames materias siue quis mauult dicere inopinabiles quas graeci ΑΔΟΞΟΥΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ appellant et ueteres adorti sunt non sophistae solum sed philosophi quoque et noster fauorinus oppido quam libens in eas materias deferebatur.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non hercle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bene [illegible]
porre. sed isto bene atque alio male, quod cum ita
[illegible] bene [illegible] male [illegible]
[illegible]
[illegible]
XII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

eloquentissimus. Illa aut cu sic componit: quod quasi po-
situm est contrarium, non idem [illegible] ipso [illegible] non
defendit quin [illegible] e. [illegible] existimarentur
quod illa significatio non [illegible] quae est in [illegible] ori-
gine M. [illegible] apostremum [illegible]
quin populi [illegible] ; in secunda quoque
origine M. Cato non longe secus hac particula usus est.
neque [illegible] habuit [illegible] in oculos [illegible]
quin eius famam prohiberet. Praeterea in [illegible] quadrigari-
mus quadrigarii. In [illegible] annali particula ista [illegible]
est. obscurissime [illegible] potuimus. Romam ue-
nit. uix superat quin triumphus decernatur.
Item in [illegible] annali [illegible] uerba haec sunt; paene
factum est quin castra relinquerent atque cederent
hosti. non me [illegible] aliquem posse de
summo [illegible] uerbis [illegible] nam
quin [illegible] positum [illegible] quin [illegible] e.
sita dicas. romam uenit. uix superat utrum plus
decernatur. Item [illegible] in loco [illegible] est.
[illegible] relinquerent. atque [illegible] hostis
[illegible] tamen quidam [illegible] fugit [illegible]
mutationum in uerbis quae non intelleguntur
[illegible] tamen ubi id facere [illegible]

cessamus [illegible]

t fuit

dicas; hanc uero particulam de qua dicimus. nisi quis dixerit
compositam copulatamque esse. neque unam tantum commun
gentem habere [illegible] significationem [illegible]
[illegible] istius com
[illegible]
[illegible]
[illegible] quos grammaticos inscripsit.

XIIII Publilius [illegible] laberio [illegible]
qui sub par laberio iudicaretur. c. autem caesare
[illegible] offende
[illegible] publilius qui
laberii mimos praedicaret. huius publilii sententiae fe
runtur pleraeque lepidae et ad communem sermo
num usum commendatissimae; ex quibus sunt istae
singulis [illegible]
de est adscribere. Malum est consilium quod
mutari non potest. beneficium dando accepit qui
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est rumoris boni; haeredis fletus sub persona
risus est. furor fit inlaesa saepius patientia.
Improbe neptunum accusat qui iterum naufragium

petit. Ita amicum habeas posse ut fieri hunc inimicum pu-
tes. ueterem ferendo iniuriam inuites nouam. numquam
periculum sine periculo uincitur. nimium altercan-
do. ueritas admittitur. pars beneficii est quod
petitur si uelle neges.

XV Carneades academicus scripturus aduersum stoici
zenonis libros. superiora corporis elleboro can-
dido purgauit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cii. candido stomachum & uentrem superiorem
[illegible]
[illegible]
noxios in quib; causae morborum sunt extrahant.
esse autem periculum ne int causas morborum om-
[illegible]

causa uiuendi est, amissoq; omni naturalis alimoniae
[illegible]
sumi posse tutissime in insula anticyra plinius secundus
[illegible]
tribunus plebi fuit cum morbum qui comitialis dicitur
pateretur. anticyram nauigasse. et in ea insula elleborū
[illegible]
[illegible]
sagittas. qd his ictae. exanimatae ferae teneriores
[illegible]
ex sagittas facta circum cidere latius dicuntur .
XVI. [illegible]
re; scriptum est a leneo gn. pompei liberto. mithri-
datē illum ponti regē medicinae rei et remediorū
id genus sollertē fuisse. solitūq; earum sanguinē
miscere medicamentis. quae digerendis uenenis ua-
lent. eum que sanguinē l. potentissimū ēē in ea
confectione; ipsum aūt regem adsiduo talium medel-
[illegible]
nescientē quoque ultro et ostentandi gratia uenenū
rapidū et uelox saepe numero hausisse. atque id tā-
m sine noxa fuisse; quam obrē postea cum p(ro)elio
uictus in ultima regni refugisset. et mori decreuisset.

uenena uiolentissima festinandae necis causa frustra Antidot' f. g.
hausit & se ipse gladio transegit. huius regis anti
dotus celeberrima est. quae mithridatios uocatur.
XVII. Quintus ennius tria corda habere sese dicebat. qđ lo
qui graece & osce & latine sciret. mithridates aũt
ponti atq; bithyniae rex inclitus: qui a cn. pompeio inclut'
bello superatus est. quinque & uiginti gentium quas
sub dicione habuit linguas p callunt. earũque omnium
gentium uiris haudum quã p int ptẽ conlocutus ẽ.
sed ut quemq; ab eo appellari usus fuit. p inde lingua
& oratione ipsius non minus scite quam si gentilis eius tot. eĩ
XVIII. locutus est. M. autem uarro in litteris atq; uita fide ho
mo multa & grauis in libro quem scripsit pius aut de
pace. c. sallustium scriptorem seriae illius & seuerae seriae
orationis. in cuius historia notiones censorias fieri
atq; exerceri uidemus in adulterio deprensum ab
XVIIII. annio milone loris bene caesum dicit. & cum dedis
set pecuniã dimissum. Fauorinum ego audiui dicere
epictetum philosophũ dixisse. plerosque istos qui phi
losophari uiderentur philosophos esse huiuscemodi.
ΑΝΕΥ ΤΟΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΛΕΓΕΙΝ.
Id significat. factis procul. uerbis tenus. iam illud est
uehementius. quod arrianus solitum eum dictitare

In libris quos de dissertationib; eius composuit scrip-
tum reliquit. Nam cum animaduerterat hominem
pudore amisso importuna industria corruptis
morib; audacem confidentem lingua ceteraque
omnia p̄t quam animam procurantem istiusmodi hom
inem cum uiderat studia quoque et disciplinas philoso-
phiae contrectare et physica adire et
meditari dialectica multaque id genus theoremata
sciscitari inclamabat deum atque
hominum fidem ac plerumque inter clamandum
eum uerbis increpabat. ΑΝΘΡΩΠΕ ΠΟΥ ΒΑΛ
ΛΕΙΣ ΣΚΕ ΨΑΙ ΕΙ ΚΕ ΚΑΘΑΡΤΑΙ ΤΟ ΑΓΓΕΙΟΝ ΑΝ
ΓΑΡ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΗ ΣΙΝ ΑΥΤΑ ΒΑΛΗΣ ΑΠΩΛΕ
ΤΟ ΗΣΑΠΗ ΟΥΡΟΝ Η Ο ΞΟΣ ΓΕΝΟΙΤΟ ΗΕΙ ΤΙ
ΤΟΥΤΩΝ ΧΕΙΡΟΝ. Nihil profecto his uerbis grauius
nihil uerius quibus declarabat maximus philosopho-
rum litteras atque doctrinas philosophiae cum
in hominem falsum atque degenerem tamquam
in uas spurcum atque pollutum influxissent uerti mu-
tari corrumpi et quod ipse ΚΥΝΙΚΩΤΕΡΟΝ ait
urinam fieri aut si quid est urina spurcius. Praeterea idem ille
Epictetus quod ex eodem Fauorino audiuimus so-
litus dicere est duo ee uitia multo omnium gra-

uissima ac taeterrima: intolerantiā & incontinentiā.
cum aut iniurias quae sunt ferendae non toleramus
neque ferimus. aut a quib; reb; uoluptatib; q; nos
nos tenere debemus non tenemus. itaq; inquit si
quis haec duo uerba cordi habeat eaq; sibi im-
perando atq; obseruando curet erit pleraque placq;
inpeccabilis uitamq; uiuet tranquillissimā. uerba
haec duo dicebat ΑΝΕΧΟΥ ΚΑΙ ΑΠΕΧΟΥ.

Symposium Platonis apud philosophum Taurū
legebatur; uerba illa pausaniae int conuiuas
amorem uicem sua laudantis ea uerba ita prorsu
amauimus ut meminisse etiam studeremus. Sunt
autē quae meminimus uerba haec ΠΑΣΑ ΓΑΡ
ΠΡΑΞΙΣ ΩΔΕ ΕΧΕΙ ΑΥΤΗ ΕΦ ΑΥΤΗΣ ΠΡΑΤ
ΤΟΜΕΝΗ ΟΥΤΕ ΚΑΛΗ ΟΥΤΕ ΑΙΣΧΡΑ ΟΙΟΝ
ΝΥΝ ΗΜΕΙΣ ΠΟΙΟΥΜΕΝ Η ΠΙΝΕΙΝ Η ΑΔΕΙΝ Η
ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΤΟΥΤΩΝ ΑΥ
ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΟΥΔΕΝ ΑΛΛ ΕΝ ΤΗ ΠΡΑΞΕΙ ΩΣ
ΑΝ ΠΡΑΧΘΗ ΤΟΙΟΥΤΟΝ ΑΠΕΒΗ· ΚΑΛ
ΩΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΠΡΑΤΤΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΟΡΘ
ΩΣ ΚΑΛΟΝ ΓΙΓΝΕΤΑΙ ΜΗ ΟΡΘΩΣ ΔΕ
ΑΙΣΧΡΟΝ ΟΥΤΩ ΔΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΑΝ· ΚΑΙ Ο
ΕΡΩΣ ΟΥ ΠΑΣ ΕΣΤΙΝ ΚΑΛΟΣ ΟΥΔΕ ΑΞΙΟΣ

ΕΓΚѠΜΙΑΖΕCΘΑΙ ΑΛΛΟ ΚΑΛѠC ΠΡΟΤΡΕ
ΠѠΝ ΕΡΑΝ· haec uerba ubi lecta sunt· atque
ibi taurus mihi heus inquit tu rhetorisce· sic enim
me in principio recens in diatribam acceptum ap
pellitabat existimans eloquentiae unius extundendae
gratia athenas uenisse· uidesne inquit ΕΝΘΥ
ΜΗΜΑ crebrum & coruscum & conuexum bre
uibusque & rotundis numeris cum quadam aequabili
circumactione deuinctum· habesne nobis dicere
in libris rhetorum uestrorum tam apte tamque
modulate compositam orationem· sed hos tamen
inquit numeros censeo uideas ΟΔΟΥ ΠΑΡΕ
ΡΓΟΝ· ad ipsa enim platonis penetralia ipsarum-
que rerum pondera & dignitates pergendum est
non ad uocularum eius amoenitatem nec ad
uerborum uenustates deuersitandum· haec ad
monitio tauri de orationis platonicae modulis
non modo non repressit sed instrinxit etiam
nos ad elegantiam graece orationis uerbis la
tinis adfectandam· atque uti quaedam anima
lium parua & uilia ad imitandum sunt quas res
cumque audierimus uiderimusue petulantia· pro
inde nos ea que in platonis oratione demira-

mur. non aemulari quidem sed lineas umbrasque
facere ausi sumus. quod dic-
tis illis verbis ita vertimus. omne inquit
omnino factum sic sese habet. neque turpe est
quantum in eo est. neque honestum. velut est quae
nunc facimus ipsi. bibere. cantare. disseri-
re. nihil namque horum ipsum ex sese honestum
est. quali cum fieret modo factum est. tale ex-
titit. si recte honesteque factum est tum honestum
fit. sin parum recte turpe fit. sic amare. sic a-
mor non honestus omnis neque omnis laude dig-
nus. sed qui facit nos ut honeste amemus.

XXI Ut conspectum quendam aetatum antiquissima-
rum. item virorum inlustrium qui in his aetatibus
nati fuissent haberemus. ne in sermonibus
forte inconspectum aliquid super aetate atque
vita clariorum hominum temere diceremus.
sicuti sophista ille ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΣ qui publice
nuper disserens carneaden philosophum a rege
alexandro philippi filio pecunia donatum et panae-
tium stoicum cum superiore africano vixisse dixit.
ut ab istiusmodi inquam temporum aetatumque
erroribus caveremus. excerpebamus ex libris

[illegible] appellarent. quib; temporib; floruerint

graeci simul atq; romani uiri qui uel ingenio uel

imperio nobiles insignesque post condită romā

fuissent ante secundū bellum cardaginiensium.

easq; nunc excerptiones nostras uariis diversisq;

in locis factas cursim digerrim; neque enim id nob

negotiū fuit. ut acri atque subtili cura excellenti

in utraq; gente hominum synchronismoe

componerentur. sed ut noctes istae quadamtenus

his quoque historiae flosculis leuiter iniectis asp

gerentur. satis autem uisum est in hoc commentario

de temporib; paucorum hominum dicere. ex quo

rum aetatib; de plurib; quoque quos non nomina

remus haud difficilis coniectura fieri posset. incipi

emus. Igitur a solone claro. quō de homero et he

siodo inter omnis fere scriptores constitit. aeta

tem eos egisse uel isdem fere temporibus. uel

homerum aliquanto antiquiorem; utrumque ta

men ante romam conditam uixisse siluiis albae

regnantib; annis post bellum troianum ut cassius

in primo annalium de homero atque hesiodo

scriptum reliquit plus centum atque sexaginta;

ante romam aūt conditā ut cornelius nepos in

ł sic

qdā tenus

chronica appellamus quib; temporib; floruisse.
graeci simul atq; romani uiri qui uel ingenio uel
imperio nobiles insignesq; post conditā romā
fuissent ante secundū bellum carthaginiensium.
easq; nunc excerptiones nostras uariis diuersisq;
in locis factas cursim digessim; neque enim id nob
negotiū fuit ut acri atque subtili cura excellentiū
in utraq; gente hominum ΣΥΝΧΡΟΝΙϹΜΟΥϹ
componeremus; sed ut noctes istae quadamtenus
his quoque historiae flosculis leuiter iniectis asp-
gerentur; satis autē uisum est in hoc commentario.
de temporib; paucorum hominum dicere. ex quo-
rum aetatib; de plurib; quoque quos non nomina-
remus haut difficilis coniectura fieri posset; incipi-
emus igitur a solone claro. quō de homero & he-
siodo inter omnis fere scriptores constitit. aeta-
tem eos egissem uel isdem fere temporibus. uel
homerum aliquanto antiquiorem; utrumque ta-
men ante romam conditam uixisse siluiis albae
regnantib; annis post bellum troianum ut cassius
in primo annalium de homero atque hesiodo
scriptum reliquit plus centum atque sexaginta;
ante romam autē conditā ut cornelius nepos in

ł sic
qbdā tenus

inprimo chronicorum dehomero dixit. annis circit̄
centum & sexaginta ante romam conditam. solonem ex
septem illo nobili numero sapientium leges scripsisse
atheniensibus tarquinio prisco romae regnante.
anno regni eius tricesimo & tertio. seruio autem
tullio regnante romae. pisistratus athenis tyrannus
fuit. solone ante in exilium uoluntarium profec-
to. quoniam id ei praedicenti non creditum est. postea py-
thagoras samius in italiam uenit. tarquinii filio
regnum optinente. cui cognomentum superbus fuit;
isdemque temporibus occisus est athenis ab harmo-
dio & aristogitone. hipparchus pisistrati filius.
hippiae tyranni frater. archilochum autem nepos
cornelius tradit tullo hostilio romae regnante
iam tunc fuisse poematis clarum & nobilem. du
centesimo deinde & sexigessimo anno post ro
mam conditam. aut non longe amplius uictos esse ab a-
theniensibus persas memoriae traditum est. pugna
illa inclita marathonia miltiade duce. qui post
eam uictoriam damnatus a populo atheniensi.
in uinculis publicis mortem obiit. tum aeschylus
athenis tragoediarum poeta celebris fuit; ro-
mae autem istis ferme temporib; tribunos

[illegible] plebis

creauit. ac non diu post gn̄s marcius coriolanus

exagitatus uexatusq; a tribunis plebi. ad uulscos qui

tum hostes erant r̄. p. desciuit. bellumque p. ro

mano fecit; post deinde paucis annis xerxes

rex [illegible] et plerisque graeciae urbibus [illegible]

[illegible] tocle duce. nauali proelio quod ad salaminā

factum est. uictus fugatusq; est. Atque inde

anno fere quarto menenio agrippa m. ora

tio [illegible] bello [illegible] apud flumen cre

meram [illegible] familiis

suis uniuersi ab hostib; circumuenti perier̄.

Iuxta ea tempore. empedocles agrigentinus

in philosophia [illegible] studio floruit.

romae aut̄ per eastem pestates decemuiros le

gib; scribendis [illegible]

[illegible]

[illegible] gra[illegible]

pelo[illegible] memoriae

mandauit. coeptum est circa annum fere

post conditam romam trecentesimum uice

simum tertium. qua tempestate olus postumius

tubertus dictator romae fuit. qui filium suum

quod cum ei fuisset cum militibus pugnantem se-
cum necavit; hostes tunc populi romani fuerant
fidenates; romaeque qui inter haec tempora nobiles
celebresque erant. Sophocles ac deinde euripides
tragici poetae. et hippocrates medicus. et philosophus
democritus. quibus quidem socrates atheniensis natu
quidem posterior fuit. sed quibusdam temporibus in-
venitur. iam deinde tribunis militaribus consulari
imperio romae ... regnabat ad annum fere
conditae urbis trecentesimum quadragesimum
septimum. triginta illi tyranni praepositi sunt a la-
cedemoniis atheniensibus; et in sicilia dionysius su-
perior tyrannum ... paucisque annis post so-
crates atheniensis capitis damnatus est. et in carcere
ueneno necatus; ea fere tempestate romae m.
furius camillus dictator fuit. et ueios cepit. ac post
non longo tempore bellum senonicum fuit; tum galli
romam praeter capitolium ceperunt; neque multo
postea eudoxus astrologus inter graecos nobi-
litatus est. lacedemoniique ab atheniensibus apud
corinthum superati sunt ... formione. et m. manlius
... qui gallos in obsidione capitolii obrepentes
praecipitaverat ... damnatus ... ne

occupando inisse. damnatusque capitis. saxo tarpeio ut m. uarro ait praeceps datus. ut cornelius autem nepos scriptum reliquit uerberando necatus est; atque item anno quarto decimo post eam reciperationem urbem ipsam; aristotelen philosophum natum esse memoriae mandatum est; aliquot deinde annis post bellum senonicum thebani lacedaemonios duce epaminonda apud leuctra superauerunt. ac breui post tempore in urbe roma lege licinii stolonis consules creari etiam ex plebe coepti. Cum antea ius non esset nisi ex patriciis gentibus fieri consulem; circa annum deinde urbis conditae quadringentesimum philippus amyntae filius alexandri pater regnum macedoniae adeptus est; inque eo tempore alexander natus est; paucisque inde annis post plato philosophus ad dionysium siciliae tyrannum posteriorem profectus est; post deinde aliquanto tempore philippus apud cheroneam proelio magno athenienses uicit; tum demosthenes orator ex eo proelio salutem fuga quaesiuit; cumque id ei quod fugerat probrose obiceretur uersu illo notissimo elusit. ΑΝΗΡ. inquit. Ο ΦΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΜΑΧΗCΕΤΑΙ. postea philippus ex insidiis occiditur. et alexander regnum adeptus

ad subigendos per armasiam atque incrementum imperii gesserat. Alter autem alexander cui cognomen erat cum molosso fuit in italiam venit, bellum populo romano facturus, iam enim fama invictus; [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] in capu- bat. Sed prius quam bellum faceret [illegible] decessit; cui molossum cum in italia [illegible] [illegible] accepimus. [illegible] ad romanos [illegible] [illegible] [illegible] quadringentesimo [illegible] post. [illegible] alexander [illegible] parte orientali sub [illegible] cum annos undecim regnasset [illegible] obiit [illegible] nec multo longe post aristoteles philosophus et post aliquantum demosthenes [illegible] fuerunt. His denique fere temporibus populus romanus graviter [illegible] tam magno bello conflictatus est. consules [illegible] veturius et spurius postumius [illegible] apud caudium a samnitibus circumvallati ac sub iugum missi [illegible] foedere facto discesserunt. ob eam que causam populi iussu samnitibus per feciales deditione [illegible]; post annum deinde urbis conditae quadringentesimum [illegible] septuagesimum bellum cum ta- [illegible] [illegible] [illegible] operatur [illegible] inq:

philemon poeta comicus et menander in pretio fuit philemon plus celebratus erat.
eodem q; tempore c. fabricius luscinus et q. aemilius
p. papus censores fuerunt. et p. cornelium
rufinum qui bis consul et dictator fuerat senatu
mouerunt. causamque isti notae subscripserunt
quod eum comperissent argenti facti cenae gratia
x. libras pondo habere; anno deinde post
romam conditam quadringentesimo fere et
nonagesimo consulibus appio claudio cui cog
nomen caudex fuit appii illius caeci fratre
et marco fuluio flacco bellum aduersum poenos
primum coeptum est; neque diu post callimachus
poeta cyrenensis alexandriae apud ptolomae
um regem celebratus est; annis deinde postea
paulo plurib; quam uiginti. pace cum poenis
facta consulib; claudio centone appii caeci filio.
et m. sempronio tudiano primus omnium. l.
liuius poeta fabulas docere romae coepit post
sophoclis et euripidis mortem annis plus fere
centum et sexaginta. post menandri annis
circiter quinquaginta duob; claudium et tudita
num consules secuntur q. ualerius et c. ma
nilius quib; natum esse q. ennium poetam, m.

uarro in primo de poetis libro scripsit eum
cum septimum et sexagesimum annum ageret duo
decimum annalem scripsisse idque ipsum enni
um in eodem libro dicere; anno deinde post ro
mam conditam quingentesimo undeuicesimo.
spurius caruilius ruga primus romae de amico
rum sententia diuortium cum uxore fecit. quod
sterilis esset iurassetque apud censores uxorem
se liberum quaerundorum causa habere; eode
que anno c. naeuius poeta fabulas apud populu
dedit quem m. uarro in libris de poetis primo
stipendia fecisse ait bello poenico primo idque
ipsum naeuium dicere in eo carmine. quod de eodem de
bello scripsit; porcius autem licinus serius poeticam
romae coepisse dicit. in his uersibus; poenico bello se
cundo musa pinnato gradu intulit se bellicosam
in romuli gentem feram. ac deinde annis fere
post quindecim bellum aduersum poenos sump
tum est atque non nimium longe. M. cato
orator in ciuitate et plautus poeta in scaena florue
runt. hisdemque temporibus diogenes stoicus
et carneades academicus et critolaus peripateti
cus ab atheniensibus ad senatum populi romani negotii pu

[illegible]

unculis istis bellum poenorum secundum.

A. GELLI NOCTIUM ATTICARUM LIBER XVIIII

EXPLICITUS.

INCIPIT LIBER XX FELICITER.

VICESIMO COMMENTARIO HAEC SUNT.

I. Disputationes a philosopho [illegible]
a peripatetico arbitro fauorino factae quae
[illegible]
ta uirtutis ualeret quaecumque etiam in his quae dicun
tur extranea.

II. [illegible]
licia ludicra athenis agitare soliti sumus atque
[illegible]
[illegible]

·III· Quod aeschines rét hor in oratione qua timarchum de in pudicitia accusauit lacedaemonios statuisse dicere sup sententia probatissima quam improbatissimus homo dixisset·

·IIII· Quod sulpicius apollinaris p̄dicantē quendam a sese uno sallustii istorias intellegi inlusit quaestione proposita quid uerba ista apud sallustium significarent · incertum stolidior an uanior ·

·V· Quod q̄ ennius in septimo annali quadrupes [illegible] ac non quadrupes [illegible] ut legunt multi [illegible] reliquit

·VI· Quod [illegible] de loquendi [illegible] cornum [illegible] neque [illegible] neque [illegible] [illegible] familias [illegible] mauit differentia longe uanissima ··

·VII· [illegible]

·VIII· [illegible]

·VIIII· [illegible]

quod plerique existimant insequenda —

X. [illegible] ... in principiis [illegible]

XI. Verba ex carminibus Furi Antiatis inscite a Caesellio Vindice reprehensa, versusque ipsi in quibus ea verba sunt

XII. Morem istum veteribus nostris fuisse verba patiendi mutare ac vertere in agendi modum.

XIII. Qua ratione Diogenes philosophus usus sit pertemptatus a dialectico quodam sophismatio impudenti.

XIIII. [illegible] vocabula ista non facile nostri ausi sint vertere in linguam Latinam. — mis anxiae et curiosae observationis.

XV. Quod M. Varro in herois versibus observaverit rem ni-

FAMILIARIS FAVORINO ERANT DUO QUIdam non incelebres in urbe Roma philosophi. Fuit unus peripateticae disciplinae sectator, alter stoicae. His quondam ego acriter atque contente pro suis utrimque decretis propugnantibus, cum essemus una omnes Ostiae cum Favorino, interfui. Ambula-

[illegible]

aestate anni nova. Atque ibi Stoicus censebat et vitam beatam hominum virtute animi sola et miseriam

summam malorum sola posse effici [illegible] sic cetera bona
omnia quae corporalia et externa appellarentur.
[illegible] decem malorum [illegible] ille contra pe-
ri [illegible] quidem [illegible] alia
lia sola fieri concedebat. Sed ut compleret omnes
uitae beatae numeros [illegible] solum [illegible] quidem
satis esse existimabat. quo et corporis integritas
sanitasque [illegible] honestissimo [illegible] forma ac parentum
familiarum et bona existimauit ceteraque omnia
corporis et fortunae bona necessaria uiderentur
perficiendae beatae uitae. Reclamabit hoc in lo-
co Stoicus [illegible] ille [illegible] libertas [illegible]
[illegible] decem [illegible] con-
traria [illegible] uitam miseram et beatam quoque [illegible] contraria
non seruaret in utrisque uim et naturam contra
riorum [illegible] quidem [illegible]
[illegible] solum [illegible]
uero unum bonum non [illegible] solum esse [illegible]
[illegible] maxime [illegible]
[illegible] quodque [illegible] uitam nullo
[illegible] beatum effici posse [illegible]
idem [illegible] beatum fieri [illegible] cum sola
[illegible] quem [illegible]

[illegible] p[illegible]

[illegible] herede [illegible]

[illegible] Roga [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mensurae amphora; sed cum accedit et addit.

ne [illegible] amphoram [illegible]

[illegible]

[illegible]

atq(ue) propt(er) [illegible]

[illegible] aliaq(ue) [illegible] in eam magis sententiam dicta

tam quam. Apud arbitrum Favorinum in multam

diem sermones conferebant, et cum iam prima

fax noctis [illegible]

p(ro)secuti Favorinum in domum ad quam dever-

I. II. tebat discessimus. Saturnalia Athenis agita-

bamus hilare prorsum ac modeste, non ut dici-

tur remittentes animum. Nam remittere inq(ui)t

Musonius animum quasi amittere est. Sed de-

mulcentes eum paulum atque laxantes iucundis

honestisque sermonum inlectationibus. Conve-

niebamus autem ad eandem cenam conplusculi

qui Romani in Graeciam veneramus, quique eas-

dem auditiones eosdemque doctores coleba-

mus. Tum qui cenulam ordine suo curabat,

praemium solvendae quaestionis ponebat li-

brum veteris scriptoris vel graecum vel latinum

et coronam e lauro plexam, totidemque res

quaerebat quot homines istic eramus; cumque

eas omnis exposuerat, rem locumque dicen-

di sors dabat. Quaestio igitur soluta corona et

praemio donabatur; non soluta autem transmitte-

[illegible]

ciuitate quam in libris suis condidit.,
KOINAC ΓΥΝΑΙΚΑC id est communes ee̅ mu
lieres censuit et praemia uiris fortib; s̅umisque

[illegible]

an futuri. an utriusq; haec ubi ordine quo dixi proposi-
ta atq; singulis forte dubitas disputata explanataque
sunt libris coronisque omnes don[illegible]mus nisi ob unā

bellariis, potius [illegible] puerorum et puella-
rum [illegible] in loco hoc quaestionum est. In quibus verborum
captionum [illegible]
[illegible] posset. Quod non perdidisti habes, cornua non per-
didisti, habes igitur cornua. Item aliud [illegible]
ego sum id tu non es, homo ego sum, homo igitur tu non es. Quaesitum
[illegible]
Cum mentior et mentiri me dico, mentior an verum
dico? Post ea quaestio ista haec fuit: quam ob causam pa-
tricii Megalensibus mutitare soliti sint, plebes
Cerealibus. [illegible] hoc quaesitum est: verbum [illegible]
quod significat vera dicunt, quis poetarum posuerit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
rit. ΝΗΠΙΟΙΟΥΔΕΙCACINOCΩ ΠΛΕΟΝ ΗΜΙCΥ
ΠΑΝΤ ΟCΟΥΔΟCΟΝΕΝ ΜΑΛΑΧΗΤΕΚΑΙΑC
ΦΟΔΕΛΩΜΕΓΟΝΕΙΑΡ. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

deo feriarum illarum saturno dicatast.

III. Aeschines vel acerrimus prudentissimusque oratorum qui apud concilia
populi atheniensis floruerunt in orati-
one illa saeva criminosaque et virulenta qua timar-
chum de impudicitia graviter insigniterque accusavit nobi-
le et inlustre consilium lacedaemoniis dedisse
dicit virum in eadem civitate eximia auctoritate principem.
est autem sententia eius huiuscemodi. popu-
lus inquit lacedaemonius de summa republica
sua quid utile et honestum deliberabat. tum
exsurgit sententiae dicendae gratia homo quispiam
turpitudine pristinae vitae defamatus simul sed
lingua tunc atque facundia nimium quanto praes-
tabilis. consilium quod dabat et quodque oportere
fieri suadebat acceptum ab universis et conplaci-
tum est. futurumque erat ex eius sententia populi
decretum. ibi unus ex illo principum ordine quos
lacedaemonii aetatis dignitatisque maiestate
tamquam arbitros et magistros disciplinae publicae

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
deo feriarum flarum saturno dicatast.
III [illegible]
qui apud contiones athenienstum floruerunt. in orati-
one illa saeua criminosaque et uirulenta qua timar-
[illegible]
[illegible]
dicturum indidem auctor est eius dem principē.
uir. [illegible] uirtute atque aetate magna praeditum. popu
lus inquit lacedaemonius de summa republica
sua quid nā esset utile et honestū deliberabat. tum
exsurgit sententiae dicendae gratia homo quispiā.
turpitudine pristinae uitae deffamatus simus. sed
lingua tunc atque facundia nimium quanto praes-
[illegible]
fieri suadebat. acceptum ab uniuersis et conplaci-
tum ē. futurum que erat ex eius sententia populi
decretum. ibi unus ex illo principum ordine quos
lacedaemonii aetatis dignitatis que maiestate
tamquam arbitros et magistros disciplinae publicae

[illegible]

rios fuimus, cum ibi in multorum hominum coetu
Apollinaris Sulpicius vir in memoria nostra pt̄

[illegible]

torem sallustianae lectionis inrisit inlusitq; genere
illo facetissimae dissimulationis qua socrates ad so-
phistas utebatur; nam cum ille se unum & unicum
lectorem esse enarratoremq; sallustii diceret ne-
q; primam tantum cutem ac speciem sententia-
rum, sed sanguinē quoq; ipsum ac medullam uer-
borum eius eruere atque introspicere penitus
praedicaret tum apollinaris amplecti uenerariq;
se doctrinas illius dicens, per inquit magister
optime exoptatus mihi nunc uenis cum san-
guine et medulla sallustii uerborum. hesterno
enim die quaerebatur ex me quidnam uerba
haec eius in quarto historiarum libro gn. lentu-
lo scripta significarent, de quo incertum fuisse
ait stolidior que · est · an uanior. eaque ipsa
uerba ita sunt a sallustio scripta dixerat, at gn
lentulus patriciae gentis collega eius cui cog-
nomentum clodiano fuit perincertum stolidior
an uanior legem de pecunia quam sylla emp-
toribus bonorum remiserat exigenda promul-
gauit; quaesitum ergo ex se apollinaris neq;
id se soluere potuisse adseuerabat quid
· est · uanior & quid stolidior quo sallustius sic

ea separasse atque opposuisse inter se uideret.
non quam diuersa ac dissimilia, nec eiusdem
utraque uni forent; ac propterea petebat uas e do
[illegible]
tum ille [illegible] liber [illegible] dub [illegible]
in [illegible] rem de qua quaereret [illegible]
a homine ipsam quo [illegible] pri[illegible]
quae [illegible]
et sanguine [illegible]
[illegible] quae [illegible] uulgo [illegible]
ipso illa quippe [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ta uel fieri ita uideretur similitudine plenius
[illegible] differentia [illegible]
[illegible]
[illegible]
nos autem post ea [illegible] dicebamus [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΜΟΧΘΗΡΟΥϹ ΚΑΙ ΦΟΡΤΙΚΟΥϹ· dicerent ετυμα·

[illegible]

V C[illegible]

[illegible]

rum ludum et iocum in litteris amoenioribus et in

[illegible]

ibi tunc iuliano nuntiatur· ΑΝΑΓΝWϹΤΗΝ·

[illegible]

annalib; ennii septimum hos eum primum uer

[illegible] demque [illegible]
[illegible] quadrupes [illegible] elephanta [illegible]
neque [illegible]
[illegible]
[illegible] debeat [illegible]
[illegible] enim [illegible]
legem demque [illegible] quadrupes [illegible]
[illegible]
rem [illegible] quadrupes [illegible]
rum fuisse [illegible] quadrupes [illegible]
[illegible] nemo [illegible]
[illegible]
[illegible] quadrupes [illegible]
[illegible] legisse [illegible]
[illegible] quadrupes [illegible]
[illegible] legisse.
[illegible]
[illegible]
[illegible] USURA
[illegible]
[illegible]
[illegible] superbos. [illegible]
[illegible]

accipi aliud nisi equum. Pleraque enim veterum aetas et hominem equo insidentem et equum qui insideretur equitem dixerunt; propterea equitare etiam quod verbum e vocabulo equitis inclinatum est, et homo equo utens et equus sub homine gradiens dicebatur. Lucilius adeo vir adprime linguae latinae sciens, equum equitare dicit his versibus: quis hunc currere equum nos atque equitare videmus, his equitat curritque: oculis equitare videmus; ergo oculis equitat. Sed enim contentus inquit ego his non fui, et ut non turbidae fidei nec ambiguae, sed ut purae liquentisque esset, equus ne an eques scriptum Ennius reliquisset, librum summae atque reverendae vetustatis quem fere constabat Lampadionis manu emendatum, studio pretioque multo unius versus inspiciendi gratia conduxi, et eques non equus scriptum in eo versu inveni. Haec tum nobis Iulianus et multa alia erudite simul et adfabiliter dixit; sed eadem ipsa post etiam in pervulgatis commentariis scripta offendimus.

VI. Aelius Melissus in nostra memoria fuit Romae summi quidem loci inter grammaticos id temporis, sed maiore in litteris erat iactantia et sophistica quam opera. Is praeter alia quae scripsit compluria.

librum composuit ut tum uidebatur cum
est editus doctrinae inclutae. Ei libro titulus est
ingentis cuiusdam illecebrae ad legendum. scrip-
tus quippe est de loquendi proprietate. quis adeo
existimet loqui se recte atque proprie posse nisi
illas melissi proprietates didicerit. ex eo libro uer-
ba haec sunt. matrona est quae semel peperit.
quae saepius mater familias. sicuti sus quae semel
peperit porcetra. quae saepius scrofa. utrum
autem hoc de matrona ac de matre familias
melissus excogitauerit ipse et coniectauerit
an scriptum ab alio quo legerit hariolis profecto est
opus. nam de porcetra habet sane auctorem
pomponium in atellania quae hoc eodem uocabulo
inscripta est. matronam autem non esse appellatam
nisi quae semel peperit. neque matrem familias
nisi quae saepius nullis ueterum scriptorum
auctoritatibus confirmari potest. enimuero illud
impendio probabilius est quod idonei uocum anti-
quarum enarratores tradiderunt matro-
nam dictam esse proprie quae in matrimonium
cum uiro conuenisset quoad in eo matrimonio
maneret etiamsi liberi nondum nati forent.

librum composuit ut commendabatur cum quod
editus libri inclitae; ei libro titulus ... tunc iam a
ingeniosissimus ... de loquendi ... men
tur; quippe est de loquendi proprietate; quis adeo
existimet loqui se recte atque proprie posse nisi
illas melissi proprietates perdidicerit? ex eo libro uer-
ba haec sunt: matrona est quae semel peperit;
quae saepius mater familias; sicuti sus quae semel
peperit porcetra, quae saepius scrofa. utrum
autem hoc de matrona ac de matre familias
melissus excogitauerit ipse et coniectauerit
an scriptum ab alio quo legerit hariolis profecto
opus; nam de porcetra habet sane auctorem
pomponium in atellania quae hoc eodem uocabulo
inscripta est; matronam autem non esse appellatam
nisi quae semel peperit neque matrem familias
nisi quae saepius nullis ueterum scriptorum
auctoritatibus confirmari potest. enimuero illud
impendio probabilius est quod idonei uocum anti-
quarum enarratores tradiderunt matro-
nam dictam esse proprie quae in matrimonium
cum uiro conuenisset quoad in eo matrimonio
maneret etiamsi liberi nondum nati forent

l. narrata

dictam q; ita ee a matris nomine non
adepta iam sed cum spe & omine mox
pariendo unde ipsum quoq; matrimoniū
dicitur. matrem autem familias appellatam ee. eam
solam quae in mariti manu mancipioque. aut
in eius in cuius maritus manum mancipioque
esset. quo non in matrimonium tantum sed in fa
miliam quoque mariti & in sui heredis locum
VII. venisset. Domitio homini docto celebrique in
urbe roma grammatico cui cognomentum insa
no factum est quo erat natura intractabilior
& morosior ei domitio favorinus noster cum for
te apud fanum carmentis obviam venisset at
q; ego cum favorino essem quaeso inquit ma
gister dicas mihi num erravi quod cum vellem
ΔΗΜΗΓΟΡΙΑC latine dicere contiones dixi
dubito quippe et requiro an veterum eorum
qui electius locuti sunt pro verbis et oratio
dixerint contionem. tum domitius voce atq;
vultu atrociore nulla inquit prorsus bonae
salutis spes reliqua est cum vos quoque
philosophorum inlustrissimi nihil iam aliud
quam verba auctoritatesque verborum cordi habetis

pi aliud nisi dictam q; ita . ee . a matris nomine non
minem tor adepto iam sed cum spe & omine mox
adipiscendi unde ipsum quoq; matrimoniū
dicitur ; matrem autem familias appellatam . ee . eam
solam quae in mariti manu mancipioque aut
in eius in cuius maritus manum mancipioque
. eet . quo non in matrimonium tantum sed in fa-
miliam quoque mariti & in sui heredis locum
. VII . uenisset . Domitio homini docto celebrique in
urbe roma grammatico cui cognomentum insa-
no factum est quo erat natura intractabilior
& morosior ei domitio fauorinus noster cum for-
te apud fanum carmentis obuiam uenisset & at-
q; ego cum fauorino eem . quaeso inquit te ma-
gister dicas mihi num erraui quod cum uellem
ΔΗΜΗΓΟΡΙΑΣ latine dicere contiones dixi
dubito quippe & requiro an ueterum eorum
qui electius locuti pro uerbis & oratione
dixerit quisquam contionem . tum domitius uoce atq;
uultu atrociore nulla inquit prorsus bonae
salutis spes reliqua est cum uos quoque
philosophorum inlustrissimi nihil iam aliud
quam uerba auctoritatesque uerborum cordi

habeatis mittam autem librum ubi in quo id reperiatis
quod queratis. Ego enim grammaticus uitae iam atque
morum disciplinas quaeris uos philosophi mera estis
ut m. cato ait mortuaria glossaria. Nam quae collegeri
tis et lexidia res taetras et inanes et friuolas tamquam
mulierum uoces praeficarum. Atque utinam inquit
muti omnes homines essemus minus improbitas
instrumenti haberet. Cumque digressi essemus non
tempestiue inquit fauorinus hunc hominem accessimus.
Videtur enim mihi ЄΠΙCΗΜΑΙΝЄCΘΑΙ· scitote inquit
tamen intemperiam istam quae ΜЄΛΑΓΧΟΛΙΑ· dicitur
non paruis nec abiectis ingeniis accidere. ΑΛΛΑ ЄΙΝ
ΑΙ CΧЄΔΟΝ ΤΙ ΤΟ ΠΑΘΟC ΤΟΥΤΟ ΗΡΩΙΚΟΝ· et ue
ritates plerumque fortiter dicere sed respectum non
habere. ΜΗΤЄ ΚΑΙΡΟΥ ΜΗΤЄ ΜЄΤΡΟΥ
uelut ipsum hoc ... quod nunc de philo
sophis dixit nonne si antisthenes aut diogenes
dixisset dignum memoria uisum iri. Misit autem
paulo fauorino librum quem promiserat ...
... in quo scriptum ad hoc genus quaes
tionis pertinentia haec fuerunt senatum dici et pro
loco et pro hominibus ciuitatem et pro loco et oppido et pro
iure quoque omnium et pro hominum multitudine.

dici ... ... pro ...

an

[illegible]
[illegible]
unde uerba fierent.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
harum omnium significationum monumenta.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΟΜΟΙΟΤΕΛΕΥΤΑ ΚΑΙ ΙСΟ
ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΙCΑ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΑ·
ceteraque huiusmodi scitamenta quae isti apiro-
calique se isocratios uideri uolunt in conlocandis

uerbis inmodice faciunt et rancide quam sint insubi-
da inertia et puerilia. facetissime hercle significat
in quinto saturarum lucilius, ubi est cum amico
conqueritur quod ad se aegrotum non uiserit, haec ibi de c[illegible]rit
addit festiuiter. Quo me habeam pacto et si non quae-
ris docebo. quando in eo numero mansi quo in maxi-
ma non est pars hominum. ut periisse uelis quem uise-
re nolueris cum debueris. hoc nolueris et debueris te
si minus delectat quod atechnon et eisocratium est
[illegible] que simul totum ac sit [illegible]
operam perdo si tu hic.

VIIII. Et sequor autem sectio et secutio consuetudine loquen-
di dixerunt; sed qui penitus inspexerint [illegible] ra-
tio utriusque una est; doctores quoque etiam [illegible]
grecorum. ΑΝΔΡΑ ΜΟΙ ΕΝΝΕΠΕ ΜΟΥCΑ ΚΑΙ
ΕCΠΕΤΕ ΝΥΝ ΜΟΙ ΜΟΥCΑΙ. dictum putant [illegible]
[illegible] insequis dicitur. namque in libro [illegible]
in libro [illegible] cum dicunt [illegible] ī alto. c. ēē ĩuſl.
illud ΕΠΗ quod significat uerba [illegible]
[illegible] unde [illegible] dum quam ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΠ-
ΕCΘΑΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΡΕΙΝ. eadem ergo ratione
antiqui nostri narrationes sermones insectio-
nes appellitauerunt.

In herodis c. v. uillam quae est in agro attico locoque
appellatur cephisiae aquis atque nemoribus fre
quentem aestu anni medio concesseram alvo
ibi mihi cito et accedente febri rapida decubueram. eo cal
uisius taurus philosophus et alii quidam sectatores eius
cum athenis uisendi mei gratia uenissent medicus
qui tum in his locis repertus assidebat mihi narrare
tauro coepit quid incommodi paterer et quibus
modulis quibusque interuallis accederet febris decederetque. tum in eo
sermone cum iam me sinceriore corpusculo fac
tum diceret potes inquit tauro tu quoque id
comprehendere ΕΑΝ ΑΨΗ ΑΥΤΟΥ ΤΗΣ ΦΛΕΒΟΣ
quod nostris uerbis profecto ita dicitur si attigeris
uenam illius. hanc loquendi imperitiam quod uenam
pro arteria dixisset cum offendissent homines qui cum
tauro erant non quia in minime utali medico offen
dissent atque id murmure atque uultu ostenderent
tum ibi taurus ut mos eius fuit satis leniter certi in
quit sumus uir bone non ignorare te quid uena ap
pelletur & quid arteria quod uenae quidem suapte
ui immobiles sint & sanguinis tantum demittendi
gratia explorentur arteriae autem motu atque pulsu
suo habitum et modum febrium demonstrent

[illegible] uel [illegible] mag[illegible] quam [illegible]
[illegible] liber quo[illegible] eadem [illegible]
[illegible] dicere, [illegible]
rem · ee · [illegible]
[illegible] aperiam. [illegible]
Atque ualidū [redacted] [illegible]
[illegible] [redacted] [illegible]
p ven rum · ee. [redacted] [illegible]
maximē [redacted] dico soli sed omni -
b; quoque [redacted] hominib; liberis
liber[illegible] [redacted] in strauis. turpe. ee.
[illegible] [redacted] cognouisse ad nou
[illegible] [redacted] s nri panemia. quae
non [illegible] [redacted] tur q; remota sunt atque
[illegible] in promp
[illegible] quorum bi
bus tempori[illegible] medicinae [illegible]
libro[illegible] idonee [illegible]
[illegible] plera q; [illegible] humani [illegible]
usu non [illegible] quoque [illegible]
[illegible] adhunc fer me modum . [illegible]
est con[illegible] quod · [illegible]
medicinae [illegible] con[illegible]

[illegible]

ECTINAIACTO [illegible] ΛΗ ΤΕΚΑΙ
CYCTOΛΗΛΙΙΟ [illegible] ΛΙΑΙΡΕ
TOCAPTHPIA [illegible] KAIKAP
ΔΙΑC·

[illegible]

opimo est haud quaquam [illegible] in eruditaoue

[illegible] modium pallas [illegible]

caualis in quo plus sanguinis est, minus spiritus, arteria est

[illegible]

[illegible]

ΣΦΥΓΜΟΣ [illegible]

de & in arteria naturalis [illegible] non arbitraria.

[illegible] ΣΦΥΓΜΟΣ

ΕΣΤΙΝ ΔΙΑΣΤ [illegible] ΛΗ ΤΕ ΚΑΙ

ΣΥΣΤΟΛΗ ΑΙ [illegible] ΑΙΡΕ

ΤΟΣ ΑΡΤΗΡΙΑ me sinceriore corp [illegible] ΚΑΙ ΚΑΡ

ΔΙΑΣ [illegible] quit tauro tu quoque

N [illegible] ΑΥΤΟΥ ΤΙ [illegible] cum

[illegible]

opinio est haud quaquam [illegible] imper [illegible] in eruditione

[illegible]

[illegible] dicerent [illegible]
[illegible] perpurae [illegible] opulen-
[illegible] opulen [illegible] ex [illegible]
[illegible] in quib; haec [illegible] sub [illegible] sanguis
[illegible] omnia [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut [illegible]
aequora classis. [illegible] compe-
[illegible] quo magis in [illegible] possint opulen-
[illegible] campis. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
commode [illegible] splendida [illegible]
hoc [illegible] est quam [illegible]
[illegible] similiter quid est hoc [illegible]
[illegible] commode [illegible]
pulvere dicit quod dicit pulvere impleat [illegible]
[illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] hoc [illegible] pulvere [illegible]
[illegible]
pleris quidem ere consula [illegible] uellus in

si quid modo ro consulatus [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
fuerint obvia notabuntur.

XIII. Saturnalib; athenis alea quadam festiva & ho-
nesta lusitabamus huiuscemodi. ubi conveneram;
complusculi eiusdem studii homines ad la-
vandi tempus captiones quae sophismata ap-
pellantur mente agitabamus easque quasi ta-
los aut tesserulas in medium vice sua quisque

uice sua quisque iaciebamus; captionis solutae aut parum intellectae praemium poenaue erat nummus unus sestertius; hoc aere collecto quasi manuario cenula curabatur omnibus; qui eum lusum luseramus; erant autem captiones ad hoc exemplum tametsi latina oratione non satis scite ac paene etiam inlepide exponuntur; quod nix est. hoc grando non est. nix autem alba est; grando igitur alba non est. item aliud non dissimile; quod homo est non est hoc equus; homo autem animal est. equus igitur animal non est. dicere ergo debebat qui ad sophisma diluendum ac refellendum ritu aleatorio uocatus erat. in qua parte quoque in uerbo captio foret. quid dari concedique non oporteret; nisi dixerat nummo singulo multabatur; ea multa cenam iuuabat. lepide autem dicere mihi uidetur. quam facete diogenes sophisma id genus quod supra dixi a quodam dialectico ex platonis diatriba per contumeliam propositum remuneratus sit. nam cum ita rogasset dialecticus; quod ego sum id tu non es; et diogenes adnuisset atque ille addidisset homo autem ego sum; cum id quoque adsensus foret et contra dialecticus ita conclusisset homo igitur tu non es; hoc quidem inquit diogenes falsum est. et si uerum

N captioni

Platonis diatriba

id fieri uis a me incipe ..

[illegible] T[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
duodecim: ad nouem; quadraginta: ad triginta: haec
[illegible]
[illegible]
[illegible]
phorum scribere p capi non queunt

XV. I[illegible]
in senariis animaduerterunt metrica primos
[illegible]
[illegible]
quam posse. sed constare eos semp ex uerbis
aut diuisis aut mixtis atque confusis. [illegible] etiam
[illegible]

multum dic homo [illegible]
his numeris [illegible]

terit in versu exametro quod omnimodo quintus semipes
verbum finiret et quod priores quinque semipedes aeque
magnam vim haberent in efficiendo versu atque alii poste-
riores septem idque ipsum ratione quadam geome-
trica fieri disserit.

A. GELLII NOCTIUM ATTICARUM LIBER XX EXPLICIT.

INCIPIT LIBER XXI FELICITER.

NAVIGABAMUS A CASSIOPA BRUNDISIU
mare ionium violentum et vastum et iactabundum;
nox deinde quae diem primum secuta est in ea fere tota
ventus a latere saeviens navem undis compleverat;
tum postea complorantibus nostris omnibus atque in senti-
na satis agentibus dies quidem tandem inluxit. sed
nihil de periculo neque de saevitia venti remissum quin
turbines etiam crebriores et caelum atrum et fumi-
gantes globi et figurae quaedam nubium metuendae
quos typhonas vocabant inpendere imminereque
ac depressurae navem videbantur; in eadem
nave erat philosophus in disciplina stoica celebratus;
quem ego athenis cognoveram non parva virum
auctoritate satisque attente discipulos iuvenes

continenti cum tunc instarent periculis: in quo illo tu-
multu caeli marisque requirebam oculis scire cupi-
ens quonam statu animi esset an intrepidus et impavidus.
atque eum philosophum conspicimus pavidum ac lu-
ridum ploratus quidem nullos sicuti ceteri omnes
nec ullas huiuscemodi voces sed coloris et vultus
turbatione non multum a ceteris differentem. At ubi cae-
lum enituit et deferbuit mare et ardor ille peri-
culi deflagravit accedit ad Stoicum Graecus quis-
piam dives ex Asia magno ut videbamus cultu paratu-
que rerum et familiae atque ipse erat multis cor-
poris animique deliciis affluens. Is quasi inludens
quid hoc est inquit o philosophe quod cum in periculis
essemus timuisti tu et palluisti? Ego neque timui neque
pallui. Et philosophus aliquantum cunctatus an responde-
re ei conveniret: si quid ego inquit in tanta violentia tempes-
tatum videor paululum pavefactus non tu istius rei ratio-
ne audienda dignus es. sed tibi sane Aristippus ille
discipulus Socratis pro me responderit qui in simili tempore
a simillimo tibi homine interrogatus quare philosophus
timeret cum ille contra nihil metueret non easdem
esse causas sibi atque illi respondit quoniam ipse quidem
non magnopere esset sollicitus pro anima nequissimi

nobilem [illegible]

[illegible]

postea cum [illegible]

uentum maris q; commotus eum sum [illegible]

[illegible]

[illegible]

mit. qm inquit audiendi cupidus uideris [illegible]

istoc breui quidem [illegible]

m[illegible] conditores sectae stoicae senserint

[illegible] legendum [illegible]

[illegible] meminerisq; magis [illegible]

sarcinula sua librum protulit epicteti philosophi

quintum ΔΙΑΛ[illegible] quas ab arriano digestas

congruere scriptis ZHNωNIC [illegible]

ñ dubium est. in eo libro [illegible]

scriptum ad hanc sententiam legimus. [illegible]

quas ΦΑΝΤΑCΙΑC philosophi appellant quib;

mens hominis prima statim specie accidentis

ad animum rei pellitur non uoluntatis sunt neq;

arbitraria sed [illegible] inferunt sese

hominib; noscitanda [illegible] quas

CYNKATAΘECEIC uocant quib; eadem uisa

noscuntur ac diiudicantur uoluntariae [illegible]

sunt fiuntque homini arbitrantur. propterea cum sonus
aliquis formidabilis aut caelo aut ex ruina aut
repentinus nescio cuius periculi nuntius vel quid aliud
eius modi factum. sapientis quoque animum pau-
lisper moveri et contrahi et pallescere necessum est.
non opinione alicuius mali praecepta. sed quibusdam mo-
tibus rapidis et inconsultis officium mentis atque
rationis praevertentibus. mox tamen ille sapiens ibidem
TACTOIAYTAC ΦANTACIAC. visa istaec animi sui
terrifica non adprobat. hoc est. OYCYN KATA
TIΘETAI OYΔE ΠPOCEΠIΔOZAZEI.
sed abicit respuitque. nec ei metuendum esse
in his quicquam videtur. atque hoc inter insipientis
sapientisque animum differre dicunt. quod in-
sipiens qualia sibi esse primo animi sui pulsu
visa sunt saeva et aspera. talia esse vero putat.
et eadem incepta tamquam si iure metuenda
sint. sua quoque adsensione adprobat. KAI ΠPOC
EΠIΔOZAZEI. hoc enim verbo stoici cum sup
ista re disserunt utuntur. sapiens autem cum
breviter et strictim colore atque vultu motus est.
OYCYN KATATIΘETAI. sed statum vigorem-
que sententiae suae retinet quam de huiusce

modi uisis semper habuit ut de minime metuendis
sed fronte falsa et formidine inani territanti-
bus. Haec epictetum philosophum ex decretis
stoicorum sensisse atque dixisse in eo quo dixi
libro legimus adnotandaque esse idcirco ex-
istimauimus ut rebus forte id genus quibus
dixi obortis pauescere sensim et quasi
albescere non insipientis esse hominis ne-
que ignaui putemus et in eo tamen breui motu
naturali magis infirmitati cedamus quam
quod esse ea qualia uisa sunt censeamus.
Quinque sunt hominum sensus quos graeci
ΑΙCΘΗCΕΙC appellant per quos uoluptas
animo aut corpori quaeri uidetur gustus
tactus odoratus uisus auditus. Ex his omnibus
quae immodice uoluptas capitur ea turpis
atque improba existimatur. Sed enim quae
nimia ex gustu atque tactu est ea uoluptas
sicuti sapientes uiri censuerunt omnium
rerum foedissima est eosque qui se
duabus istis beluinis uoluptatibus
dediderunt grauissimi uitii uocabulis grae-
ca appellant uel ΑΚΟΛΑCΤΟΥC nostri

[illegible] persequi.

ἀκολάστους · [illegible] [illegible] insolens [illegible]; istae autem voluptates duae gustus atque tactus id est libidines in cibos atque in venerem prodigae solae hominibus communes [illegible] cum beluis; et idcirco in pecudum ferorumque animalium numero habentur quisquis est his ferinis voluptatibus praevinctus; ceterae ex tribus aliis sensibus proficiscentes hominum tantum propriae videntur. Verba super hac re Aristotelis philosophi adscripsi, ut vel auctoritas clari atque incluti viri tam infamibus nos voluptatibus deterreret.,

ΔΙΑΤΙΟΙΚΑΤΑΤΗΝΤΗCΑΦΗCΗΓΕΥCΕΩC
ΗΔΟΝΗΝΓΙΓΝΟΜΕΝΗΝΗΝΑΝΥΠΕΡΒΑΛΛΩ
CΙΝΑΚΡΑΤΕΙCΛΕΓΟΝΤΑΙ ΟΙΤΕΓΑΡΠΕΡΙΤΑ
ΑΦΡΟΔΕΙCΙΑ· ΑΚΟΛΑCΤΟΙ· ΤΟΙΟΥΤΟΙ ΟΙ
ΤΕΠΕΡΙΤΑCΤΗCΤΡΟΦΗCΑΠΟΛΑΥCΕΙC
ΤΩΝΔΕΚΑΤΑΤΗΝΤΡΟΦΗΝΑΠΕΝΙΩΝ
ΜΕΝΕΝΤΗΓΛΩΤΤΗΤΟΗΔΥΑΠΕΝΙΩΝΔΕ·
ΕΝΤΩΛΑΡΥΓΓΕΙΔΙΟΚΑΙΦΙΛΟΞΕΝΟCΓΕ
ΡΑΝΟΥΛΑΡΥΓΓΑΕΥΧΕΤΟCΧΕΙΝΗΔΙΑ

ΤΟ ΤΑC ΑΠΟ ΤΟΥΤΩΝ ΓΙΓΝΟΜΕΝΑC ΗΔΟΝΑC
ΚΟΙΝΑC ΕΙΝΑΙ ΗΜΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΙC ΑΛΛΟΙC ΖΩΟΙC
ΑΤΕ ΟΥΝ ΟΥCΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΑΤΙΜΟΤΑΤΑΙ ΕΙCΙ ΚΑΙ
ΜΑΛΙCΤΑ Η ΜΟΝΑΙ ΕΠΟΝΕΙΔΙCΤΟΙ ΩCΤΟΝ
ΥΠΟ ΤΟΥΤΩΝ ΗΤΤΩΜΕΝΟΝ ΨΕΓΟΜΕΝ ΚΑΙ
ΑΚΡΑΤΗ ΚΑΙ ΑΚΟΛΑCΤΟΝ ΛΕΓΟΜΕΝ ΔΙΑ
ΤΟ ΥΠΟ ΤΩΝ ΧΕΙΡΙCΤΩΝ ΗΔΟΝΩΝ ΗΤΤΑC
ΘΑΙ ΟΥCΩΝ ΔΕ ΤΩΝ ΑΙCΘΗCΕΩΝ ΠΕΝΤΕ
ΤΑ ΑΛΛΑ ΖΩΑ ΑΠΟ ΔΥΟ ΜΟΝΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΗΔΕ
ΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕ ΤΑC ΑΛΛΑC Η ΟΛΩC ΟΥΧ ΗΔΕ
ΤΑΙ Η ΚΑΤΑ CΥΜΒΕΒΗΚΟC ΤΟΥΤΟ ΠΑCΧΕΙ.
Quis igitur habens aliquid humani pudoris voluptatibus istis duabus coeundi atque comedendi quae
homini cum sue atque asino communes sunt gratuletur?
Socrates quidem dicebat multos homines propterea
velle vivere ut ederent et biberent, se bibere
atque esse ut viveret. Hippocrates autem divina vir
scientia de coitu venerio ita existimabat, partem
esse quandam morbi taeterrimi quem nostri comitialem dixerunt. namque ipsius verba haec traduntur.
ΤΗΝ CΥΝΟΥCΙΑΝ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΑΝ ΕΠΙΛΗΨΙΑΝ.
Turpius esse dicebat Favorinus philosophus exigue atque frigide laudari quam insectanter et gra

uit uituperet; quo inquit qui maledicit & uituperat.
quando id acerbius facit tam maximo lepro iniquo
ab hominibus plerumque & propter inimicitiam
sed qui infecunde atque ieiune laudat. destitui a
causa uidetur & amicus quidem qui se
quem laudare uult. sed nihil posse reperire
quod iure laud&.

Aristotelis libri sunt qui problemata physica in
scribuntur lepidissimi & elegantiarum omni
genere referti. In his quaerit. quam ob causam
eueniat. ut quibus inuasit repentinus rei magnae
amor. plerumque aluo statim cita fiant; item quae
rit. cur accidat ut eum qui propter ignem diutius stet.
ut libido urinae lacessat. ac de aluo quidem
in timendo prona atque praecipiti causam esse
dicat. quod timor omnis sit algificus quem ille
appellat ΨΥΧΡΟΠΟΙΟΝΕΑ· quoniam frigoris
sanguinem caldoremque omnem de summa cor
poris cute cogat penitus & depellat faciatque
simul ut qui timent sanguine ex ore decedente
pallescant; is autem inquit sanguis & caldor
in intima coactus mouet plerumque aluum &
incitat; de urina crebra ex igni proximo talia

uerba haec posuit· ΤΟ ΔΕ ΠΥΡ ΔΙΑ ΧΑΛΑΛΑ ΤΟ ΠΕ
ΠΗΓΟΣ ΩΣΠΕΡ ΗΛΙΟΣ ΤΗΝ ΧΙΟΝΑ· In Tibu-
rtis concesseram' hospitis amici diuitis aestate
anni flagrantissima ego et quidam alii aequales
et familiares mei eloquentiae aut philosophiae
sectatores. erat nobiscum uir bonus ex peripatetica
disciplina bene doctus et aristotelis unice studio-
sissim; et nos aquam multam ex diliquata niue bi-
bentis coercebat seueriusque increpabat· adhibe-
bat nobis auctoritates nobilium medicorum et cum
primis aristotelis philosophi rei omnis humanae
peritissimi. qui aquam niualem frugib; sane
et arborib; fecundam diceret; sed hominib; potu
nimio insalubrem esse· tabemque et morbos sensim
atque in dies longos uisceribus inseminare. haec qui-
dem ille ad nos prudenter et beniuole et adsidue
dictitabat. sed cum bibendae niuis pausa fieret
nulla promit e bibliotheca tiburti quae tunc in
herculis templo satis commode instructa libris
erat· aristotelis librum eumque ad nos adfert·
et huius saltem inquit sapientissimi uiri uer-
bis credite ac desinite ualitudinem uestram profli-
gare; in eo libro scriptum [illegible]

de aqua niuali.

ē tabeq;

potu aquam niue· ptemq; solidior fiatusq; concretā

·ee· eam quam crystallon graeci appellant· causaque:

[illegible]

re aeris duratę & contracta necessarium ÷ fieri uaporationē·

& quandā quasi auram tenuissimā exprimi ex ea

[illegible]

uaporatur· manet autē quod ē· grauius & sordi

[illegible]

[illegible] calorem q; spumas candidas oriunt·

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ri ·, ΔΙΑΤΙΤΑΑΠΟΧΙΟΝΟC ΚΑΙ ΚΡΥCΤΑΛΛΩΝ

ΥΔΑΤΑΦΑΥΛΑΕCΤΙΝΟΤΙΠΑΝΤΟC ΥΔΑΤ

ΟC ΠΗΓΝΥΜΕΝΟΥΤΟΛΕΠΤΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ

ΚΟΥΦΟΤΑΤΟΝΕΞΑΤΜΙΖΕΙ CΗΜΙΟΝΔΕ

ΟΤΙΕΛΑΤΤΟΝ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΠΡΟΤΕΡΟΝ Ο

ΤΑΝ ΤΑΚΗ ΠΑΛΙΝ ΑΠΕΛΘΟΝΤΟC ΟΥ [illegible]

Ν ΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΟΤΑΤΟΥ ΑΝΑΓΚΗ ΑΕΙ

ΤΟ ΚΑΤΑΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝ ΧΕΙΡΟΝ ΕΙΝΑΙ

[illegible]

[illegible]

[illegible] cum ea [illegible] fabulabatur ;

In problematis aristotelis philosophi ita scriptum e̅. ;

ΔΙΑ ΤΙ ΟΙ ΜΕΝ ΑΙϹΧΥΝΟΜΕΝΟΙ ΕΡΥΘΡΙΩ
ϹΙΝ ΟΙ ΔΕ ΦΟΒΟΥΜΕΝΟΙ ΩΧΡΙΩϹΙΝ ΠΑΡΑ
ΠΛΗϹΙΩΝ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ ΟΝΤΩΝ ΟΤΙ ΤΩΝ
ΜΕΝ ΑΙϹΧΥΝΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΙ
ΜΑ ΕΚ ΤΗϹ ΚΑΡΔΙΑϹ ΕΙϹ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΜΕ
ΡΗ ΤΟΥ ϹΩΜΑΤΟϹ ΩϹΤΕ ΕΠΙΠΟΛΑΖΕΙΝ
ΤΟΙϹ ΔΕ ΦΟΒΗΘΕΙϹΙΝ ϹΥΝΤΡΕΧΕΙ ΕΙϹ ΤΗΝ
ΚΑΡΔΙΑΝ ΩϹΤΕ ΕΚΛΕΙΠΕΙΝ ΕΚ ΤΩΝ ΑΛΛ
ΩΝ ΜΕΡΩΝ. hoc ego athenis cum tauro n̄ro legiss
sem. p̄contatusque [illegible]
[illegible] quidem inquit probe ac uere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pudor [illegible]
[illegible] pudor [illegible]
matur timor iustae rep̄hensionis. ita enim phi
losophi definiunt. ΑΙϹΧΥΝΗ ΕϹΤΙ ΦΟΒΟϹ
ΔΙΚΑΙΟΥ ΨΟΓΟΥ. In agro uaticano iulius ;//
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

pomisque satis comiter copioseque inuitabat. at-
que ita molli quodam tempestatis autumnae die.
ego et iulius celsinus cum ad eum cenassemus. et
apud mensam eius audissemus legi leuii alcestin
rediremusque in urbem sole iam fere occiduo.
figuras habitusque uerborum noue aut insigniter
dictorum in leuiano illo carmine ruminabamur.
et ut quaeque uox indidem digna animaduerti sub-
ueniebat qua nos quoque possemus uti memo-
riae mandabamus. erant autem uerba quae tunc
suppetebant huiuscemodi. corpore inquit pec-
toreque undique obeso. ac mente exsensa tardi
gemulo senio oppressum. obesum hic notauimus
proprie magis quam usitate dictum pro exili
atque gracilento. uulgus enim ΑΚΥΡωC uel
ΚΑΤΑ ΑΝΤΙΦΡΑCΙΝ obesum pro uberi
atque pingui dicit. item notauimus quod obli-
teram gentem pro oblitterata dixit. item quod
hostis qui foedera frangerent foedifragos
non foederifragos dixit. item quod ruben-
tem auroram pudoricolorem appellauit. et
memnonem nocticolorem. item quod [illegible]
[illegible]

& pulverulenta. & pestilenta. & quod cavendum tam est
prote. quodq; magno imp æ pro imp œu; item
[illegible]
[illegible] dolore. & auens p libens; item cur intelleyanab;
intelleyan dis; quodque mancaolis in quis tene
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] orum laevianorum adnotatiunculis oblectaba-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quae multa p[illegible]
[illegible] compositum [illegible]
[illegible]
[illegible] VIII
[illegible]
[illegible]
[illegible]
-que eius purissimis. bonarumque doctrina-
rum plenis fruebar; necumquam factum est.

quod eos eum uidimus loquentemq; audiuimus. quin
rediremus fere cultiores doctioresque. uelut fuit
illa quodam die sermocinatio illius leui quidem de
re. sed a latinae tamen linguae studio abhorrenti. Nam
cum quispiam familiaris eius bene eruditus ho-
mo. et tum poeta inlustris. liberatum esse se aqua
intercutis morbo diceret. quod harenis calentib;
esset usus. tum adludens fronto morbo quidem
inquit cares. sed uerbi uitio non cares. gaius enim
caesar ille perpetuus dictator. gn. pompei socer.
a quo familia et appellatio caesarum deinceps
propagata est. uir ingenii praecellentis. sermonis
[illegible] in libris quos ad m.
ciceronem de analogia conscripsit. harenas uitio-
se dici existimat. quod harena numquam multi-
tudinis numero appellanda sit. sicuti neq; cae-
lum neq; triticum. contra autem quadrigas etiam-
si currus unus equorum quattuor iunctorum
agmen unum sit. plurativo semper numero dicen-
das putat. sicut arma et moenia et comitia:
et inimicitias. nisi quid contra ea dicis poeta-
rum pulcherrime. quod et te purges et non esse
[illegible] de [illegible]

tico ñ infitias eo. quin singulo temp̄ numero dicenda sint. neq; de armis & moenib; & comitiis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

con cessero inimicitiã tamen sicut inscientia

& inpotentiã & iniuriam. quae sextio est. quam

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

inimicitiam autem q' ennius in illo memora-

[illegible]

amicitiã atq; inimicitiã in fronte prompta-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mo uerba haec ex eo pauca memoriae man-

[illegible]

ue. neq; harenam multitudinis significatio-

ne p̄ti numero in quib; harum rerum natu-

uis accidere arbitraris quod unam terram ad plu-
res terras et urbem et urbes et imperium et impe-
ria dicamus [illegible] quadrigas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ne ubi inquit c· caesar de statu uerbi contra te-
[illegible]
[illegible]
inquit ius prouocandi fore et ego nunc ab hoc cae-
[illegible]
sententiae suae [illegible] super sedit non te nunc
[illegible] gemus ut dicas quam esse causam uitii putes
et in quadriga dicenda et in harena. tum fronto
ita respondit. quadrigae semper et si multiiuge
[illegible]
[illegible] quadrigae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

harene

sed in specie dispari. nam cum harena singula-
ri [illegible] piam signi-
ficat [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
onē ΑΠΑΡΑΜΥΘΗΤΟΝ d esse tu uerē; nā cur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ceq; idgenus cetera hec numerum multitudinis
[illegible]
et enucleari et excudi ab hominib; negotiosis
in ciuitate tam occupata non queunt. quin his
quoq; ipsis quae iam dixi demoratos uos ē.
[illegible]
nunc. et quando forte erit otium quaerite.
[illegible]
illa duntaxat antiquiore. uel oratorum a-
[illegible]
aliquis scriptor non prolocutus; haec quidē
Fronto requirere nos iussit uocabula. non ea

ṽ opinor quod scriptum ē in libris ueterum libri
existimaret. sed ut nos studium lectitandi inquae-
rendis ueteriorib; uerbis exerceret; quod unū
[illegible] qua-
drigam numero singulari dictā in libro sa-
turarum .m. uarronis: quin semper. ex de-
metricas; harenas aūt. ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΩϹ.
[illegible]
[illegible]
IX [illegible] adulescens e terra
asia de equestri loco laetę indolis. moribusq;
et fortuna bene ornatus. et ad rem musicā
[illegible]
ac magistris suburbe in rusculo celebrande
lucis annuae quam principem sibi uita ha-
buerat; uenerat tum nobiscū ad eandem ce-
[illegible]
[illegible]ce iuuenib; magistr. ispano ore. florentis
q; homo facundiae. et rerum. litterarum q;
[illegible]
mox sermonib; q; tempus fuit desiderauit
exhiberi quos habere eum adulescentem
sciebat scitissimos utriusq; sexus qui cane-

rent uoce et qui psallerent; ac postea quam intro
ducti pueri puellaeque sunt iucundum in modum·
ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΙΑ· pleraque et sapphica et poeta
rum quoque recentium· ΕΛΕΓΕΙΑ· quaedam erotica
[illegible]
[illegible]
quos equidem scripsi, ut interea labor hic uigiliarum
[illegible]
dulorum adquiesceret; ΤΟΝ ΑΡΓΥΡΟΝ ΤΟΡΕΥ
CΑCΗΦΑΙCΤΕ ΜΟΙ ΠΟΙΗCΟΝ ΠΑΝΟΠΛΙΑC ΜΕΝ
ΟΥΧΙ ΤΙ ΓΑΡ ΜΑΧΑΙCΙ ΚΑΜΟΙ ΠΟΤΗΡΙΟΝ ΔΕ ΚΟ
ΙΛΟΝ ΟCΟΝ ΔΥΝΗ· ΒΑΘΥΝΟΝ ΚΑΙ ΜΗ ΠΟΙΕΙ
ΚΑΤΑΥΤΟ ΜΗΤΕ ΑCΤΡΑ· ΜΗΤ ΑΜΑΞΑC ΤΙ
ΠΛΗΙΑΔΩΝ ΜΕΛΕΙ ΜΟΙ ΤΙ ΑCΤΕΡΟC ΒΟΩ
ΤΕΩ ΠΟΙΗCΟΝ ΑΜΠΕΛΟΥC ΜΟΙ ΚΑΙ ΒΟΤΡΥ
ΑC ΚΑΤΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΧΡΥCΕΟΥC· ΠΑΤΟΥΝ
ΤΑC ΟΜΟΥ ΚΑΛΩC ΑΥΑΙΘΕΡΩΤΑ· ΚΑΙ ΒΑΘ
[illegible]
yrant hominem amoenum et nostras quoque litteras
haud incuriose doctum iulianum rethorem lacesse
re insectarique adorti sunt, tamquam prorsus
[illegible]
foret clamatorque tantum et facundia rabida

iurgiosaq; esset dicereq; linguae exercitationes do-
ceret quae nullas uoluptates nullamq. mulcedinem
[illegible]
[illegible]
poetis sentiret et ecquis nostrorum poetarum tam fluen-
[illegible]
forte pauca et caluus itidem pauca. nam leuius im-
plicata et hortensius inuenusta et cinna inlepida.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
nequitia alcinnum uinceretis. et sicut in uoluptatibus
[illegible]
anteistis. sed ne nos id est nomen latinum tamquam
[illegible] ΑΝΑΦΡΟΔΙ-
CIAC condemnetis permittite mihi quaeso operire
[illegible]
one socraten fecisse aiunt et audite ac discite nostros
quoque antiquiores ante eos quos nominastis poetas
amasios ac uenerios fuisse. tum resupinus capite
conuelato uoce admodum quam suaui uersus
cecinit ualerii aeditui ueteris poetae. item porcii licini

& q. catulli. quib; mundius. uenustius. limatius. pressius.
grecum latinumue nihil quicquam repperiri puto.

VERSVS [illegible]

Dicere cum conor curam tibi pamphila cordis quid
[illegible]
manat mihi subito sudor sic tacitus subidus dupli deo
pe[illegible] item alios uersus eiusdem addidi non hercle
minus dulces quam priores. quid faculam praefers
[illegible]
tore flamma saucius tum non potuis est uis saeua ex
[illegible]
id contra hunc ignem ueneris nisi si uenus ipsa nul
la est quae possit uis alia opprimere. item dixit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
maxime omnia quam in deo. quinti catulli uersus illi
[illegible]
[illegible]
quid si non interdixe ne illunc fugitiuum mitterem
[illegible]
bum ne ipsi teneamur. formido. quid ago. da ue-

nus consilium. Memini me quondam et celsinum
iulianum numidam ad frontonem cornelium pe-
des tunc graviter aegrum ire et visere. atque ibi qui
introducti sumus offendimus eum cubantem in
scanpondio graeciensi circum undique sedentib;
multis doctrina aut genere aut fortuna nobili-
b; viris. adsistebant fabri aedium complures bal
neis novis moliendis adhibiti, ostendebantque
depictas in membranulis varias species balne-
arum; ex quib; cum elegisset unam formam
speciemque operis, interrogavit quantus esset pe-
cuniae sumptus ad id totum opus absolvendum;
cumq; architectus dixisset necessaria videri
esse sestertia ferme trecenta, unus ex amicis
frontonis et praeter propter sermonib; quos habere de
balnearum sumptu instituerat aspiciens ad
eum amicum qui dixerat quinquaginta esse
alia praeter propter. atque ille amicus non meum inquit
hoc verbum est sed multorum hominum quos
loquentis id audias; quid autem id verbum sig
nificet non ex me sed ex grammatico quae
rundum est; ac simul digito demonstrat gra
maticum haud incelebri nomine romae docentem.

sedentē; tum grammaticus usitatu p uulgati que uerbi
obscuritatē motus. quaerimus inquit quod honore
questionis minime dignum ē; nam nescio quid hoc p
[illegible] ple[illegible] cum est & inopificum [illegible] quam
notius. At enim fronto iam uoce atque uultu inten-
tior [illegible] magis[illegible]
[illegible] que hoc uerbum [illegible]
[illegible]
[illegible] ulisum atq; ibi [illegible]
[illegible] quo q; enni quae iphigenia in scrip[illegible]
[illegible] scriptum [illegible]
grammaticis contaminari magis solitum quam
enarrari; quo circa statim proferri iphigeniam q. en-
ni iubet; in eius tragoedie choro inscriptos. ēē hos
uersus legimus; otio qui nescit uti plus negoti habet
quam cum est negotium in negotio. Nam cui quod
agat institutum est in illo negotium id agit [illegible]
[illegible] atq; animū [illegible] suū. otioso in
anim; nescit quid uellit. hoc idem est em. neque
domi nunc nos de militiae sumus; imus huc hinc
illuc. cum illuc uentū ē. ire illinc iubet. incerte
errat animus. p̄ter propt̄ uitā uiui tur; hoc ibi
[illegible] cum deinde fronto ad grammaticū iam labe[illegible]

audistine inquit magister optime ennium tuum dixisse

praeter pectus [illegible]
[illegible] philosophorum [illegible]
positi sunt igitur dicas quod de [illegible] uerbo [illegible]
ritur. quid [illegible] uerbis sensus incer-
te erat ammus ipse pp [illegible] ; ex grammaticus
sudans multum ac rubens multum, cum id plerique
[illegible]
fronto postea cum discedimus iam sectatores [illegible] ac
discant. atque ita omnes relicta ibi quaestione uer-
XI. bi consurreximus. / celebrantur duo isti graeci uer-
siculi multorumque doctorum hominum memoria
dignantur. quod sint lepidissimi et uenustissimae
breuitatis; neque adeo pauci sunt ueteres scriptores
[illegible] platonis philosophi esse [illegible]
ille adulescens luserit cum tragoediis quoque eode-
que tempore faciendis praeluderet. ΤΗΝ ΨΥΧΗ
Ν ΑΓΑΘΩΝΑ ΦΙΛΩΝ ΕΠΙ ΧΕΙΛΕΣΙΝ ΕΣΧΟΝ ΗΛΘΕ
ΓΑΡ Η ΤΛΗΜΩΝ ΩΣ ΔΙΑΒΗΣΟΜΕΝΗ. hoc di-
ΣΤΙΧΟΝ. amicus meus ΟΥΚ ΑΜΟΥΣΟΣ
adulescens in plures uersiculos licentius liberius-
que uertit. qui quoniam mihi quidem uisi sunt non esse me-
moratu indigni subdidi. dum semihiulco sauio

meum puellum suauior dulcem q; florem spiritus
duco ex aperto tramite anima egra & saucia certe.
ad labear [illegible] q; in oris [illegible]
pueri molli [illegible]
[illegible] quid placidi [illegible]
[illegible] igni [illegible]
[illegible]
[illegible]
hero dem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] huius se modi
[illegible] cum [illegible]
[illegible] b; istis animi
[illegible] cupiditatis,
[illegible] uoluptatis carere & uacare motus
possit rector non [illegible] quae [illegible]
[illegible] tamen [illegible] melius quo lan-
gueret animus & corpore ad affectionum quarundam

Adminiculis ut necessario plurimum peri & privatur di-
cebat ea sensus isto motusque animi qui cum inmoderatiores
sunt vitia fiunt innexos implicatosque esse vigoribus quibusdam
dum mentium & alacritatibus. ac propterea si omnino omnis
eos imperitius convellam periculum esse nescias adheren-
tes bonas quoque & utiles animi indoles amittamus;
[illegible]
censebat ut extorqueam quae aliena sunt contraque naturam
viderentur. & cum primis adgnata sunt detrahendo
perfecto id accidat quod cuipiam thyrco inspicienti & ru-
di in agro quem emerat pervenendo venisse usus fabu-
lasset. homo thyrcus inquit exculta me barbaria rudis
colendi insolens. cum intensos cultioris humanioris vi-
tae cupidine commigrasset & fundum mercatus esset
[illegible]
mum prope vertacem deputantem. suboles vitium eradicibus
caudicum superstitem fusas revellentem. stolones in pomis
aut in oleis per cerosatque decretos amputantem. accidit-
que prope & curtionem ligni atque frondium caedem fa-
[illegible]
in quit mundus purusque fiat ei ut arbor atque vitis
fecundior. discedit ille a vicino gratias agens & le-
tus tum quam adeptus rei rusticae disciplinam tum

[illegible]
[illegible]
laetissima uberrimosque [illegible]
[illegible] simul omnia ponit frugibus
gignendis felicia cum ramis; et rubis puris candi-
[illegible]
fiduciam q: [illegible] falsa credebat. Sic isti apa-
thiae sectatores qui videri se esse tranquillos
et intrepidos et inmobiles volunt dum nihil cupiunt
nihil dolent nihil irascuntur nihil gaudent omnibus
vehementioris animi officiis amputatis in torpore igna-
vae et quasi enervatae vitae consenescunt. Stabant for- enervae
te una in vestibulo Palatii fabulantes Fronto Cornelius
et Festus Postumius et Apollinaris Sulpicius atque ego ibi
adsistens cum quibusdam aliis sermones eorum quos
de litterarum disciplinis habebant curiosius captabam.
Tum Fronto Apollinari. fac me inquit oro magister
ut sciam an recte supersederim nanos dicere parva
nimis statura homines. malverimque eos pumiliones
appellare quo hoc scriptum esse in libris veterum
memineram. nanos autem sordidum esse verbum et bar-
barum credebam. Est quidem inquit hoc Apollina-
ris in consuetudine imperiti vulgi frequens. sed bar-

barum non est censeturque linguae graecae origi-
ne. NANOYC enim graeci uocauerunt bre-
ui atque humili corpore homines paulum supra
terram extantes idque ita dixerunt adhibita
quadam ratione etymologiae cum sententia
uocabuli competente et si memoria inquit
mihi non labat scriptum hoc est in comoedia aristo-
phanis cui nomen est ΟΛΚΑΔΕC. Fuisset autem
uerbum hoc a te ciuitate donatum aut in latinam
coloniam deductum si tu eo uti dignatus fores essetque
id impendio probabilius quam quae a laberio ignobilia
nimis sed sordentia in usum linguae latinae in-
tromissa sunt. Tum festus postumius grammatico
cuidam latino frontonis familiari docuit inquit
nos apollinaris nanos uerbum graecum esse tu nos
doce in quo de mulis aut eculeis humilioribus uulgo
dicitur anne latinum sit et apud quem scriptum repe-
riatur. Atque ille grammaticus homo sane perquam
in noscendis ueteribus scriptis exercitus si piacu-
lum inquit non committitur praesente apollinare
quid de uoce ulla graeca latinaue sententiam dicere
audeo tibi festi quaerenti respondere esse hoc
uerbum latinum scriptumque inueniri in poematis

helucem [illegible] ..
[illegible] quo memoriae
mihi forte aderant. ad tempus [illegible] nunc [illegible]
[illegible] [illegible]
ni. Aetas m. ciceronis et c. caesaris p[illegible]
cundia uiros paucos habuit doctrinarum autem
multiformium uariarumque artium quibus huma-
nitas erudita est columina habuit m. uarronem.
et p. nigidium. sed uarronis quidem monumenta
rerum ac disciplinarum quae per litteras con
didit [illegible] frequentique usu feruntur.
Nigidianae autem commentationes non proinde
in uulgus exeunt et obscuritas subtilitasque
earum tamquam parum utilis derelicta est. si
cuti sunt quae paulo ante legimus in commenta-
riis eius quos grammaticos inscripsit. ex quibus
quaedam ad demonstrandum scripturae ge-
nus exempli gratia sumpsi. nam cum de natu-
ra et ordine litterarum dissereret quas
grammatici uocales appellant. uerba haec
scripsit quae reliquimus inenarrata. ad ex-
ercendam legentium intentionem. a et o sem-
per principia sunt. i et u semper subdita. e et ..

[illegible]
u· in his uideri ius nen nonius uolusius aut· in his iam
pridem [illegible]
[illegible]
eodem libro [illegible] inter litteram n et g
est alia uis ut in nomine anguis et anguri et anco-
rae et increpat et incurrit et ingenuus in omnib;
enim his non uerum n· sed adulterinum ponitur· nam
non· esse lingua indicio est. nam si ea littera
esset· lingua palatum tangeret· alio deinde in lo
co [illegible] graecos non tam ineptae inscitiae
arguit qui [illegible] scripserunt quam qui [illegible]
[illegible] illud enim inopia fecerunt hoc nulla re subacti.

A GELLII NOCTIUM ATTICARUM LIBER XVIIII

EXPLICIT· INCIPIT LIBER XX FELICITER

[illegible] COMMENTARIO[illegible] INS̄ ·

I Disceptatio [illegible] et Fauorini
philosophi de legib; XII tabularum·
II Vocabulum [illegible] quid
significet·

·III· Quem ob causā .L. accius poeta in grammaticis sic
[illegible] nebulones nomine ēē dixerit·

IIII [illegible] studium [illegible]
[illegible] ea sup ea rem uerba
[illegible] philosophi adscripta ..

V Ex [illegible] epistolarum [illegible] regis [illegible]
[illegible] philosophi graecarum [illegible] easque
in linguam latinam uersa.

VI Quaesitum atque tractatum utrum siet rectius
dicere habeo curam uestrum.

VII De his quae habere CYIAOCIAN uidentur cum lu
VIII nā anruercente ac senescente.

VIIII Quibus uerbis [illegible]
[illegible]
[illegible] numquam [illegible]
a populo porci.

I S ex. caecilius [illegible]
[illegible]
[illegible]
forte in area palatina cum salutationem [illegible]
[illegible] philosophus [illegible]
[illegible]

[illegible]

p̄sentib; in illis tunc eorum sermonib; orta mētio ē
legum decemuiralium. quas decē uiri eius rei gra
tia a populo creati composuerunt. in duodecim
tabulas conscripserunt. eas leges cum sextus cae
cilius inquisitis exploratisq; multarum urbium
legib; eleganti atq; absoluta breuitate uerborū
scriptas diceret. sed inquit hoc fauorinus in ple
raq; earum legum parte ita uti dicis. non enim
minus cupide tabulas duodecim legi quam illos
duodecim libros platonis de legib; sed quaedam
istic esse animaduertuntur aut obscurissima.
aut lenia contra nimis & remissa. aut nequa-
quā ita ut scriptum ē consistentia. obscurita-
tes inquit sextus caecilius non adsignemus
culpae scribentiū sed inscitiae non adsequen
tium; quamquam hi quoq; ipsi. qui quae scripta s̄
minus percipiunt. culpa uacant. nam longa aetas
uerba atq; mores ueteres oblitterauit. quib; uer-
bis morib; q; sententia legum comp̄hensa est.
trecentesimo quoq; anno post romā conditā
tabulae compositae scriptaeq; sunt. a quo tem
pore ad hunc diem anni esse non longe minus
septingenti uidentur; durae aut scriptum ee.

instar legib; qui de existimari potest. nisi duram ee. le-
gem putas. quae iudicē arbitrumue iure datum qui
obrem dicendam pecuniā accepisse conuictus est ca
pite poenitur aut quę furē manifestum ei cui furtum factū ē
in seruitutē tradit nocturnū autē furem ius occiden
di tribuit. dic enim quaeso dic uir sapientiae studio-
sissime. an aut iudicis illius pfidiā contra omā
iura diuina atq; humana iusiurandū suū pecunia uen
dentis. aut furis manifesti intolerandam auda-
ciam. aut nocturni grassatoris insidiosam uiolen-
tiā n dignā ee. capitis poena existimes. noli in-
quit fauorinus ex me quaerere quid ego existimem;
scis enim solitū ee. me pro disciplina sectae quam
colo. inquirere potius quam decernere. sed non leuis
existimator neq; aspernabilis ē populus ro ma-
nus cui delicta quidem istaec uindicanda poenę
tamen huiuscemodi nimis durae ee. uisae sunt. pas-
sus enim ē leges istas de tam inmodico supplicio
situ atq; senio emori. sicut illud quoq; inhumani
ter scriptum improbauit. quod si homo in ius uocatus
morbo aut aetate aeger ad ingrediendum inualidus ē
arcera non sternitur. sed ipse aufertur. & iumento im
ponitur atq; ex domo sua ad p̄torem in comitiū

noua funeris facie effert. quē enim ob causam morbo adfectus. & ad respondendum p sese n̄ idoneus.
iumento adhaerens in ius aduersario deportatur.
quod uero dixi uideri quaedam eē. inpendio molliora. n̄ne tibi quoq; uidetur nimis eē. dilutū quod ita de iniuria poenienda scriptū ē. si iniuria alteri faxsit. uiginti quinq; aeris poene sunto. quis enim erit tam inops quē ab iniuriae faciendae libidine uiginti quinq; asses deterreant. itaq; cum eā legem labeo quoq; uester in libris quos ad duodecim tabulas conscripsit n̄ probans. L. ueratius
fuit aegregie homo inprob; atq; inmani uaecordia. is pro delectamento habebat os hominis liberi manus suae palma uerberare. eum seruus sequebatur ferens crumenā plenā assium. ut quemq; depalmauerat numerari statim secundum duodecim tabulas quinq; & uiginti asses iubebat.
pp̄terea inquit p̄tores postea hanc abolescere. & relinqui censuerunt iniuriisq; aestumandis recuperatores se daturos edixerunt. nonnulla autem in istis legib; nec consistere quidem sic ut dixi uisa sunt. uelut illa lex talionis. cuius uerba nisi memoria me fallit haec sunt. si membrum rupsit

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficere possit in rumpendi parte membri aequilibrium. In qua re primum ea difficultas est inexplicabilis. Quid si membrum, inquit, alteri inprudens ruperit? Quod enim per inprudentiam factum est retaliari per inprudentiam debet. Ictus quippe fortuitus et consultus non cadunt sub eiusdem talionis similitudinem. Quonam igitur modo inprudentem poterit imitari, qui in exequenda talione non licentiae ius habet, sed inprudentiae? Sed et si prudens ruperit, nequaquam patietur aut altius se laedi aut latius. Quod cuius modi libra atque mensura caveri possit, non reperio. Quin etiam si quid plus erit aliterve commissum, res fiet ridiculae atrocitatis, ut contraria actio mutua nascatur et adolescat infinita quaedam reciprocatio talionum. Nam de inmanitate illa secandi partiendique humani corporis, si unus ob pecuniam debitam iudicatus addictusque sit pluribus, non libet meminisse et piget dicere. Quid enim videri potest efferatius, quid ab hominis

ingenio diversius quam quod membra et artus inopis
debitoris brevissimo laniatu distrahebant? sic nunc
bona venum distrahuntur. Tum Sex. Caecilius amplex-
us utraque manu Favorinum: Tu es inquit unus profecto
in nostra memoria non Graiae modo, sed Romanae
quoque rei peritissimus. Quis enim philosophorum dis-
ciplinae suae leges tam scite atque docte calluit,
quam leges tu nostras decemvirales percalluisti? Sed
quaeso tecum tamen degrediare paulisper e cur-
riculis istis disputationum vestrarum academicis.
omissoque studio quidquid lubitum est arguendi
tuendique, consideres gravius, cuimodi sint ea quae
reprehendisti, nec ideo contemnas legum istarum
antiquitates, quod plerisque ipsis iam populus Ro-
manus uti desiverit. Non enim profecto igno-
ras legum opportunitates et medellas pro tempo-
rum moribus et pro rerum publicarum generibus
ac pro utilitatum praesentium rationibus proque
vitiorum quibus medendum est fervoribus muta-
ri atque flecti neque uno statu consistere, quin
ut facies caeli et maris, ita rerum atque fortu-
nae tempestatibus varientur. Quid salubrius
visum est rogatione illa Stolonis iugerum de

[illegible]

appellari hic putat aegrotationem grauem cum
febri rapida et quartana iumentumque dici pe-
cus aliquod unum tergo uehens. ac propter ea
minus fuisse humanum existimas aegrotum
domi sue cubitorem iumento inpositum in ius
rapi. hoc mi fauorine nequaquam ita est.
nam morbus in lege ista non febriculosus neque
nimium grauis. sed uitium aliquod inbecillitatis.
atque inualentiae demonstrat. non periculum uitae
ostenditur. ceteroquin morbum uehementiorem

uim grauē nocendi habentē. legū istarum

in tempore alio in loco non per se morbum sed

morbū sonticū appellant. iumentum quoq;

nō id solum significat quod nunc dicitur:

sed uectabulum etiā quod adiunctis pecorib;

trahebatur. ueteres nostri iumentum a iungen-

ARCERA do dixerunt. arcera autē uocabatur plaustrū

tectum undiq; & munitū quasi arca quaedā

magna uestimentis instrata. qua nimis ae-

gri aut senes portari cubantes solebant.

Quae tandem igitur acerbitas est. uisa est

quod in ius uocato paupero homini uel inopi.

qui aut pedib; forte aeger esset. aut quo alio

casu ingredi non quiret. plostrum esse dandū

censuerunt. neq; insternere tamen delicate

arceram iusserunt. quoniā satis esset inualido

cuimodi uectaculum. atq; id fecerunt ne

causatio ista aegri corporis perpetuam ua

cationē daret fidē detrectantib; iurisq;

actiones declinantib;. Sed enim ipsum uide.

iniurias factas quinq; & uiginti assib; sanxe-

runt. non omnino omnes mi fauorine in-

iurias aere isto pauco diluerunt. tametsi

haec ipsa · auctoritatum [illegible] pondus [illegible] fuit;
non librarius [illegible] in ea tempestate populus
[illegible]
non liberi sint modo [illegible] falta [illegible] pen-
sione damno vindicaverunt, quib; dum autem
[illegible]
[illegible]
tur. Ac ne consistere quidem dixisti le[illegible]
[illegible]
non sit talionem [illegible] per membrum facile pos-
sit id alterius rupit [illegible] aequilibrium [illegible]-
rum enim favor in ne talionem rarissimam fieri
difficillime, sed decemviri minuere atque
extinguere volentes huiuscemodi violentiam
pulsandi atque laedendi talione, eo quoque me-
tu coercendos esse homines putaverunt, neq;
eius qui membrum alteri rupisset et pacisci-
[illegible]
esse habendam rationem arbitrati sunt, ut
an prudens inprudensve rupisset spec-
tandum putarent. aut talionem in eo vel ad a-
mussim aequiperarent, vel in libram appen-
derent, sed potius eundem animum eundemq;

im pctum in eadem parte corporis rumpen
di non eundē quoq; casum exigi uoluerunt?
quō modus uoluntatis p̄stare posset casus.
[illegible]
aequitas habitus de monstratione ille
tiue reciprocae argutiores p̄fecto quā uerī
ores fuerunt. sed quō acerbū quoq; eē.
hoc genus poenae putas quae obsecro est
ista acerbitas; si idem fiat in te quod tu
in alio feceris. p̄sertim cum habeas facultatē
paciscendi. & n̄ necesse sit pati talionē nisi eā
tu elegeris. quod edictum aūt praetorum de
aestimandis iniuriis p̄babilius eē existimo
hoc ignores hanc quoq; ipsam talionem
ad aestimationē iudicis redigi necessario
solitum; nam si reus qui depeciscī noluerat.
iudici talionē imperanti non parebat.
aestimata lite iudex hominē pecuniae
damnabat atq; ita si reo et pactio grauis
& acerba talio uisa fuerat. seueritas legis
ad pecuniae multam redibat. restat ut ei
quod de sectione partitioneq; corporis
immanissimum tibi esse uisum est respond

deam; omnib; quidem uirtutum generib;

[illegible] dis colendis q; populus romanus e[illegible]

[illegible] amplitudinis in [illegible]

[illegible] ut q; p̄cipue fidem [illegible]

[illegible] habuit tum priuatim quam publice [illegible]

[illegible] consules durissimos uiros hostib; confirman-

dae fidei publicae causa dedit [illegible]

[illegible] habere [illegible] ppinquis [illegible]

[illegible] dum q; ēē contra cognatos censuit.

[illegible] neq; peius illum facinus existima-

[illegible] tum ē quam si cum pbarat dicent

[illegible] diuersum habuisse. hanc aūt fidē

[illegible] maiores nrī in modo in officiorū

[illegible]

[illegible] in pe[illegible] com-

[illegible] inop[illegible]

tem porariae quo cōmunis omnium uita in dig[illegible]

[illegible]

[illegible]

data conquirendae pecuniae causa quam dissolue-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

deam; omnib; quidem uirtutum generib;
exercendis colendisq; populus romanus e parua
origine ad tantae amplitudinis instar emicuit.
sed omnium maxime atq; praecipue fidem coluit.
sanctamq; habuit tam priuatim quam publice.
sic consules clarissimos uiros hostib; confirman-
dae fidei publicae causa dedidit. sic clientem in fide
acceptum cariorem haberi quam propinquos tuen-
dumq; esse contra cognatos censuit. neq;
peius ullum facinus existima-
tum est quam si cui probaretur clientem
diuisui habuisse. hanc autem fidem
maiores nostri non modo in officiorum
uicib; sed in negotiorum quoq; contractib; sanxerunt.
maximeq; in pecuniae mutuaticae usu atq; com-
mercio. adimi enim putauerunt subsidium hoc inopiae
temporum quo communis omnium uita indigeret,
si perfidia debitorum sine graui poena eluderetur.
confessi igitur aeris ac debiti iudicatis triginta
dies sunt dati conquirendae pecuniae causa quam
dissoluerent. eosq; dies decemuiri iustos appellauerunt
uelut quoddam iustitium id est iuris inter eos quasi interstitio-
nem quandam et cessationem quib; dieb; nihil cum his

agi iure poss& post deinde nisi dissoluerant ad praetorem uocabant & ab eo quib; erant iudicati addicebant nervo quoque aut compedib; uinciebant. sic enim sunt opinor uerba legis. aeris confessi reb; que iure iudicatis triginta dies iusti sunto. post deinde manus iniectio esto in ius ducito. ni iudicatum facit. aut quis endo eo in iure uindicit secum ducito uincito aut nervo aut compedib; quindecim pondo ne minore. aut si uol& maiore uincito si uol& suo uiuito. ni suo uiuit qui eum uinctum habebit libras farris endo dies dato si uol& plus dato erat autem ius interea paciscendi ac nisi pacti forent habebantur in uinculis dies sexaginta. inter eos dies trinis nundinis continuis ad praetorem in comitium producebantur. quantaeque pecuniae iudicati essent praedicabatur. tertiis autem nundinis capite poenas dabant aut trans tiberim peregre uenum ibant. sed eam capitis poenam sanciendae sicuti dixi fidei gratia horrificam atrocitatis ostentu nouisque terrorib; metuendam reddiderunt. nam si plures forent quib; reus esset iudicatus secare si uellent atque partiri corpus addicti sibi hominis permiserunt. et quidem uerba ipsa

agi iussit posset. post deinde nisi dissoluerant ad p-
tore(m) uocabant & ab eo quib; erant iudicati addice-
bant. neruo quoq; aut compedib; uinciebant. sic eni(m)
sunt opinor uerba legis. aeris confessi reb; que
iure iudicatis. triginta dies iusti sunto. post deinde
manus iniectio esto in ius ducito. ni iudicatum facit.
aut quis endo eo in iure uindicit secum ducito uincito aut
neruo aut compedib; quindecim pondo ne minore
aut si uolet maiore uincito si uolet suo ... quod dici
uiuito. ni suo uiuit qui eum uinctum habe- ... beas facultate(m)
bit libras farris endo dies dato ... talione nisi ea
si uolet plus dato. erat aut(em) ius int(er)im ... tractorum de
ea paciscendi ac nisi pacti forent ... excus nolo
[illegible]
[illegible]
perducebant. quantaeq; pecuniae iudicati essent p(rae)dicabant.
tertiis aut(em) nundinis capite poenas dabant aut trans
tiberim peregre uenum ibant. sed eam capitis poenam
sanciendae sicut dixi fidei gratia horrificam
atrocitatis ostentu nouisq; terrorib; metuendam
reddiderunt. nam si plures forent quib; reus esset
iudicatus. secare si uellent atq; partiri corpus ad
[illegible]

legis dicã ne existimes inuidiã me istius fore formidare. tũ
inquit nundinis partis secanto si plus minusue secuerunt se
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
contemni nunc dissolutũ ee. antiquitas neminẽ equidẽ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Erant ipso quoq; fauorino adpbante atq; laudan-
te dixerunt numi xxii; caesarẽ iã saluarr... sepa-

Siticines scriptum est in oratione M. Catonis quae
scribitur ne imperium sit veteri ubi novus venerit.
[illegible]
vindex in commentariis lectionum antiquarum scire
quidem se ait liticines lituo cantare et tubicines
[illegible]
mo ingenue veritatem scire sese negat; nos autem
Siti cines. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
qui recitavit locati sunt. sicinistas littera geminata dixe-
runt; sicinnium enim genus veteris saltationis fuit.
[illegible]

Posuit hoc verbum laccius poeta in pragmaticis.
appellarique sicinistas ait nebuloso nomine, cre-
[illegible]
rum est. Comoedos quispiam et tragoedos et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
OI ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥCΟΝ ΤΕΧΝΕΙΤΑΙ. Eum aduler.

centes, auctoritas sodalitatibus convictuque hominum scenicorum
[illegible]
ex scriptisque· ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΝ ΚΥΚΛΙΑ
[illegible]
ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΙ ΤΕΧΝΕΙΤΑΙ ΩΣ ΕΠΙ ΤΟ ΠΟΛΥ ΠΟΝ
[illegible]
ΚΟΙΝΩΝΟΥΣΙ ΔΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑΣ
ΤΕΧΝΑΣ ΤΟ ΠΟΛΥ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ
ΟΤΙ ΕΝ ΑΚΡΑΣΙΑΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΥΝ ΧΡΟΝΟΝ ΕΙΣΙΝ Ο
ΤΕ ΔΕ ΕΝ ΑΠΟΡΙΑΙΣ ΑΜΦΟΤΕΡΑ ΔΕ ΦΑΥΛΟΤΗ
ΤΟΣ ΠΕΡΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ· Commentationum suarum V.
[illegible]
[illegible]
se dicitur, alia erant quae nominabat ἘΞΩΤΕΡΙΚΑ, a-
lia quae appellabat ΑΚΡΟΑΤΙΚΑ. ἘΞΩΤΕΡΙΚΑ
dicebantur quae ad rhetoricas meditationes facultatemque
argutiarum civiliumque rerum notitiam conducebant.
ΑΚΡΟΑΤΙΚΑ autem vocabantur in quibus philosophia
remotior subtiliorque agitabatur, quaeque ad naturae
contemplationes disceptationesve dialecticas pertine-
bant. Huic disciplinae quam dixi ΑΚΡΟΑΤΙΚΑΙ·
tempus exercendae dabat in Lycio matutinum, nec ad eam
[illegible]

di eruditionis elementa atque in discendo studium laboremque
explorasset. Illas vero exotericas auditiones exerci-
tiumque dicendi eodem in loco vesperi faciebat easque vul-
go iuvenibus sine dilectu praebebat. atque eum ΔΕΙΛΙ-
ΝΟΝ ΠΕΡΙΠΑΤΟΝ appellabat. illum alterum supra
ΕΩΘΙΝΟΝ; utroque enim tempore ambulans disserе-
bat; libros quoque suos earum omnium rerum commentarios
seorsum divisit. ut alii exoterici dicerentur partim acroa-
ticos in vulgus ab eo editos rex Alexander cognovis-
setque ea tempestate armis exercitum omnem prope
Asiam teneret regemque ipsum Darium proeliis et victo-
riis urgeret in illis tamen tantis negotiis litteras ad Aristo-
telem misit non eum recte fecisse quod disciplinas acroa-
ticas quibus ab eo ipse eruditus foret libris foras editis invulgasset.
Nam qua inquit alia re praestare ceteris poterimus si ea quae
ex te accepimus omnium prorsus fiant communia? quippe
ego doctrina anteire malim quam copiis atque opulentiis. Re-
scripsit ei Aristoteles ad hanc sententiam. Acroaticos
libros quos editos quereris et non proinde ut arcana ab-
sconditos neque editos scito esse neque non editos quoniam
his solis cognobiles erunt qui nos audiverunt. Exempla
utrarumque litterarum sumpta ex Andronici philosophi libro subdidi. Amavi autem prorsus in utriusque
epistola brevitatis elegantissime filum tenuissimum.

[illegible]
[illegible]
cando quo si fieri potest ut obliti nunc nri uob in mte ueniat.
[illegible]
qui q; p uob potius quam contra uos pugnemus. neq. nro neq.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cantu nri misereatur ÷ quod dicitur mei paenitet mei miser
[illegible]
tiuum grammatica uocant ab eo declinatur quod ÷ ego huius
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

miserer tu rem dn̄o et quidem · ci cat contentio urm · et contem

[illegible]

na. et aut ip separatio ē. innumeris pluratiuo, quasi gerrae im

[illegible]

tione nr̄m dixo quaq· item iteratione quadrigarius in anna·

[illegible]

nr̄m et rei publicae miserebitur; cur igitur terentius

paenitet nri ñ nr̄m. et ac saluenius nri miseritur; ñ nr̄m.

[illegible]

plautus mostellaria. in hoc uersu uerum illuc. ēē. maxima

[illegible]

nam cū ait in catillina scriptū. est. saepe maiores utrm

[illegible]

VII [illegible]

[illegible]

nouenos. bacchyllides & pindarus bisdenos. quidā ali scrip/
VIII tores. tres fuisse solos dixer. Annianus po&a in fundo
suo quem in agro falisco possidebat agitare erat soli
tus uindemiā hilarit atq. amoenit. ad eos dies me & quos/
dā item alios familiaris uocauit. ibi tum cenantib; nob.
magnus ostrearum numerus roma missus ē. quae cū
adpositae fuissent & multae quidem sed inuberes ma/
macros q̄q; crusque eent. luna inquit annianus nunc uideli/
cet senescit. ea re ostrea quoq. sicuti quaedā alia te/
nuis exsuctaq. ē. cum quaereremus quae alia item se/
nescente luna tabescerent. n̄ne lucilium inquit nr̄m meministis/
eschinos dicere. luna alit ostrea et implet echinos. muribus fibras. & pe
pecua cui addit. eadem autem ipsa quae crescente luna gliscunt. defi/
ciente contra defiunt. aelurorum quoq. oculi ad easdem
uices lunae aut ampliores fiunt aut minores. id etiā inquit
multo mirandum ē magis quod apud plutarchum in quarto
in hesiodum commentario legi. caepe tum reuirescit & conger/
minat. decedente luna contra aūt inarescit. adolescente
de caepe eam causam ee dicunt sacerdotes aegyptii. cur pelusiotae
caepe n̄ edint. quia solū holerū omnium contra lunae aucta
IX VIII. atq. damna uices minuendi & augendi habeat contrarias.
Delectari mulceriq. aures suas dicebat antonius iulianus
figmentis uerborū nouis gn. matii hominis eruditi. qualia

nouenos, bacchylides et pindarus bisdenos, quidam alii scrip-
VIII toresque tres fuisse solos dixere. Annianus poeta in fundo
suo quem in agro falisco possidebat agitare erat soli-
tus uuindemiam hilare atque amoenit; ad eos dies me et quos-
dam item alios familiaris uocauit. ibi tum cenantibus nobis
magnus ostrearum numerus roma missus est. quae cum
adpositae fuissent et multae quidem sed inuberes ma-
macrob(ius) qq: crusque essent. luna inquit annianus nunc uideli-
cet senescit, eare ostrea quoque sicut quaedam alia te-
nuis exsuctaque est. cum quaereremus quae alia item se-
nescente luna tabescerent, nonne lucilium inquit nostrum meministis
aeschinus dicere luna alit ostrea et implet echinos, muribus fibras et pe-
poeta cui addit. eadem autem ipsa quae crescente luna gliscunt defi-
ciente contra defiunt. aelurorum quoque oculi ad easdem
uices lunae aut ampliores fiunt aut minores. id etiam inquit
multo mirandum est magis quod apud plutarchum in quarto
in hesiodum commentario legi. caepe tum reuirescit et conger-
minat decedente luna, contra autem inarescit adolescente.
eam causam esse dicunt sacerdotes aegyptii cur pelusiotae
caepe non edint, quia solum olerum omnium contra lunae aucta
atque damna uices minuendi et augendi habeat contrarias.
IX VIIII. Delectari mulcerique aures suas dicebat antonius iulianus
figmentis uerborum nouis gn. matii hominis eruditi qualia

haec quoque esse ait quae scripta a Laberio in mimo Anna Peranna
sinuque amicam reficere frigidam caldo columbulatim la-
bris conserens labris. item id quoque iucunde lepideque fictum dic-
titabat. ecce consiles tapetis ebrii fuco quos concha purpura
imbuens uenenauit. Ex iure manum consertum. uerba sunt
ex antiquis actionibus quae cum lege agitur et uindiciae contenduntur
dici nunc quoque apud praetorem solent. Rogaui ego Romae gramma-
ticum celebri hominem fama et multo nomine quid haec uer-
ba essent. tum ille me despiciens aut erras inquit adulescens.
aut ludis. rem enim doceo grammaticam non ius respondeo. si quid
igitur ex Uergilio Plauto Ennio quaerere habes quaeras licet.
ex Ennio ergo inquam est magister quod quaero. Ennius enim uerbis
hisce usus est. cumque ille demiratus aliena haec esse a poetis
et haud usquam inueniri in carminibus Enni diceret. tum ego
hos uersus ex octauo annali absentes dixi. nam forte eos tam-
quam insignite praeter alios factos memineram. pellitur e medio sapi-
entia ui geritur res. spernitur orator bonus horridus miles amatur. VERS
haud doctis dictis certantes nec maledictis miscent inter se se-
inimicitias agitantes non ex iure manum consertum sed magis ferro
rem repetunt regnumque petunt uadunt solida ui. cum hos ego uer-
sus Ennianos dixissem. credo inquit grammaticus iam tibi sed
tu uelim credas mihi Quintum Ennium didicisse hoc non ex poeticae
litteris sed ex iuris aliquo perito. eas igitur tu quoque inquit discas

...um de ennia[illegible] dictis quaesissem [illegible] summa magistri [illegible] docere
spse debuerit a quo [illegible] tempore mon[illegible] ita quidem quod
ex iure consultis quodque ex libris eorum didici inferen-
dum his commentariis existimaui quoniam in medio rerum et
hominum uitam qui colunt ignorare non oportet uerba
actionum ciuilium celebriora manu conserere;

Deest x. caput, et finis non

[illegible] Auctore [illegible] Aulo Gellio [illegible]

Aulo Gellio

Auctore